

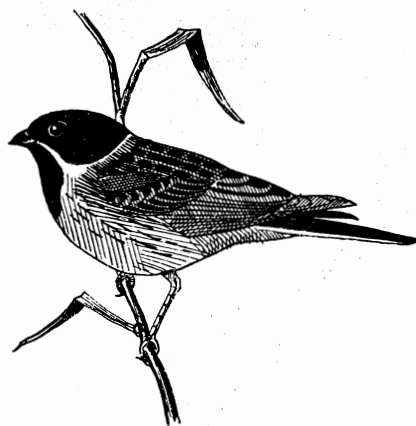
NORDRE ØYEREN

RAPPORT
1977 - 1983

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON
(KOORDINATER)

N O R D R E   Ø Y E R E N
R A P P O R T
1 9 7 7 - 1 9 8 3

VED

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON

Forsidebilde og sivspurvemblem tegnet av Viggo Ree

Øvrige tegninger: Jane Kvebæk

ISSN 0333 - 1695

INNHOLD

DEL 1	
Forord	side 3
Kart reservat/obs.område.....	" 4
Observatørliste.....	" 5
Besøksfrekvens.....	" 7
Avifaunaliste.....	" 11
Tidligste/seneste obs. etc.....	" 18
Artsgjennomgang.....	" 21
Artsgjennomgang 1977-1979..	" 22
Sesongbeskrivelse 1980.....	" 38
Artsgjennomgang 1980.....	" 39
Sesongbeskrivelse 1981.....	" 48
Artsgjennomgang 1981.....	" 50
Sesongbeskrivelse 1982.....	" 59
Artsgjennomgang 1982.....	" 60
Sesongbeskrivelse 1983.....	" 70
Artsgjennomgang 1983.....	" 74
DEL 2	
Forord.....	" 85
Fredningsvedtekter For N.Ø.N..	" 86
Basisutredn. for skjøtselsplan	" 89
Utdrag av skjøtselsplanen.....	" 100
NØF-medlemmer, adresser m.v.....	" 104
Kart reservat.....	" 106

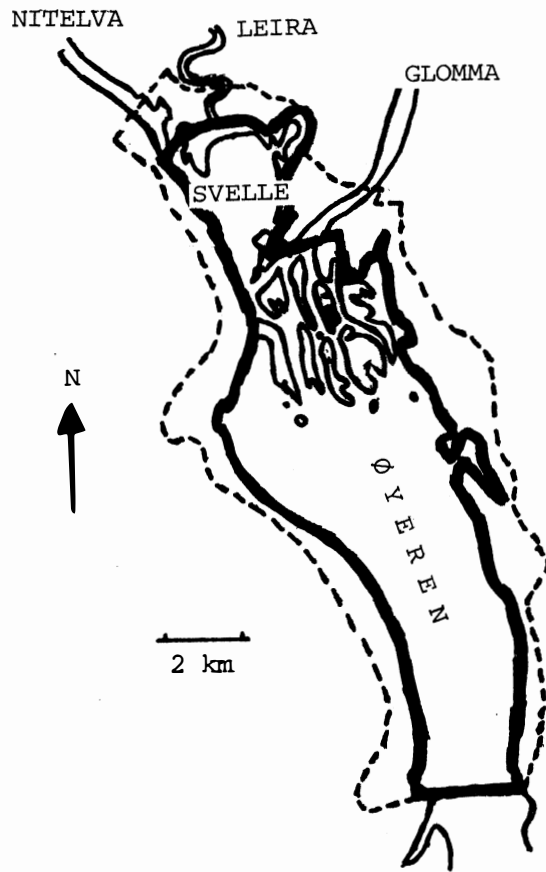
FORORD

Det er sju år siden vi sist utga en rapport om fuglelivet i Nordre Øyeren. Nordre Øyeren. Rapport 1976., som forlengst er utsolgt i sitt opprinnelige opplag, dekket årene opp til og med 1976. Mye av dette materialet er gjort tilgjengelig også i vår nye rapport, i form av en avifaunaliste med statusangivelse. En **kor**tfattat beskrivelse av fugleliv, naturforhold og naturvernets historie i Nordre Øyeren, er dessuten presentert i Vår Fuglefauna nr. 2 1983.

Observasjonsområdet Nordre Øyeren sammenfaller ikke helt med reservatet, idet vi også inkluderer arealene mellom strandlinja og riksveiene på begge sider av Øyeren. I nord er arealene utvidet til å omfatte også Sørumsneset og områdene derfra nord til eksisterende industri og bebyggelse. Herfra trekkes grensa for observasjonsområdet i rett linje over Nitelva til den igjen sammenfaller med riksveien. I sørenden av reservatet overensstemmer de to grensene. Denne definisjonen av observasjonsområdet avviker i nord noe fra det som ble benyttet i den forrige rapporten, men dette berører ingen observasjoner av særlig interesse.

Rapporten er satt sammen av flere delrapporter, som regel utformet på årsbasis. Selv om omfanget og skrivearbeidet derved blir noe mer omfattende enn nødvendig, har vi valgt ikke å omarbeide manuskriptet da vi anser at store deler av det allerede er såpass lite "~~ferskt~~" at ytterligere forsinkelser i utgivelsen bør unngås. Rapportformen slik den foreligger er i stor grad et resultat av at forskjellige personer har utarbeidet de enkelte deler til ulike tidspunkt. Vanlig er det at stasjonsrapporter inneholder ringmerkingsoversikter. En viss merkeaktivitet har det også vært i Nordre Øyeren i disse årene, men den har vært av lite omfang og mer eller mindre tilfeldig. Vi har derfor besluttet å avstå fra å presentere dette.

Materialet i rapporten bygger vesentlig på fuglestasjonens aktivitet i de angjeldende år. En del turlister har vi også mottatt fra andre observatører og Nordre Øyeren Fuglestasjon takker alle som har bidratt med opplysninger. I den forbindelse oppfordrer vi alle som sitter inne med materiale eller som kommer til å besøke området, til å ta kontakt med oss. Adresse m.v. befinner seg bak i rapporten.

Grense for Nordre Øyeren Naturreservat

Grense for observasjonsområdet

OBSERVATØRLISTE

Geir S. Andersen	Morten Høgberg
Rolf E. Andersen	Øyvind Jamne
Geir Anderssen	Alison Jensen
Gunnar M. Anderssen	Ken A. Jensen
Tycho Anker-Nilssen	T. Johnson
Anita Aspelund	Lars Jonsson
Trond Aspelund	Atle Kalvik
Trygve Aspelund	Bjørn Knutsen
Per Göran Bentz	Even Knutsen
Mette Berg	Stephan Koll
Morten Bergan	Yngve Kvebæk
Erik Bleken	Geir Kværnsletten
Anne Bleken	Nils E. Ladegård
Lennart Blomberg	Tore Larsen
Lasse Bratli	Bjørn Lindgren
Bård Bredesen	Bjørn Ludvigsen
T. Bråten	Oddvin Lund
Bjørn T. Bækken	Håkon Lynghaug
Rune Christensen	Ketil Løge
H. Dagestad	Frank Martinsen
K. Dagestad	E. Mellbye
Hans J. Dahl	T. A. Moen
B. Dale	S. A. Nilsen
Svein Dale	Jens E. Nygård
Ninka Dalgaard	G. Olsen
Steen Dalgaard	Geir O. Olsen
Tommy Engebretsen	Ove Olsen
Øyvind Eriksen	U. Olsen
Geir O. Fjeldheim	Trond Iver Pettersen
Tor Fjesme	Viggo Ree
Øyvind Fritsvold	Jan M. Reneflot
Reidar Gabrielsen	Mari A. Reneflot
Torunn Giskaas	Birger Rennemo
Harald Gjerde	Trond Rennemo
Leif Gjerde	Helge Rinden
S. Gresslien	Bent Rodem
Frode Grøntoft	Eyvind Rugland
M. Gustavsen	J. Røsosberget
T. Gustavsen	Ole W. Røstad
Per Gylseth	Bjørn E. Sakseid
B. Halvorsen	John Sandve
Gunnar Halvorsen	Tom Schandy
H. Halvorsen	Jan O. Schei
A. Hamstad	Peter J. Schei
T. Hamstad	E. Stiijfoorn
Bjørn Hansen	P. Skaug
Knut A. Hansen	Håkon Stenersen
Odd B. Hansen	J. Stenersen
Birger Henriksen	Geir Stenmark
Trond Histøl	Erling Stensrud
Stig Horsberg	S. Strand
Michael Hundeide	Per K. Stokke

Steinar Stueflåtten
Jonny Svejkovsky
Karin Syvertsen
Per O. Syvertsen
Øivind Syvertsen
Einar Timedal
Asbjørn Thune
Hans C. Waaler
B. Aasland
Thomas Lyche

NOF - Akershusavdelingen }
NOF - Fredrikstad lokallag } Herunder skjuler seg et ukjent antall
bidragsyttere, som heller ikke må glemmes.

Vis

NATURVETT

Besøksfrekvens i Nordre Øyeren 1977-83

Tall og symbol (x) angir dager det foreligger observasjonslister fra.

1977

	1	7	14	21	28	
Januar	xx					2
Február	x			+ 1 dag	ultimo febr.	2
Mars			x	xxxx	xxxxxxxxxx	13
April	xxxx	xxxxxx	xxxxxxxx	xxxxxxxx	xxxxxx	27
Mai	xxxxxxxxxx	xxx	xxxx	xxxxxx	x xx x	23
Juni	xxxxx	x xx	x xx	x xx x		15
Juli	x x	x x	xxx x	x xxxxx	x x	15
August		xxx	xxxxxx	xxx xx	xxx x x	19
September	xxx	xx x	xxxxxx	xxxx	x	16
Oktober	x	x x	x xx	xxx	x xx	12
November	x x	x xx	xxx			8
Desember	x	xx	xx			5
						157

1978

	1	7	14	21	28	
Januar	x				x	2
Februar				x		1
Mars		x xx		x		4
April	xx	xx	xxx x	x x	xxx	13
Mai	xxxx	xx	xxxx x	xx xxx	xxx	19
Juni	xx xx	x x	xx	x		9
Juli	x	xxxxx	xxxx	xx xxx	x	16
August	x x	x	x x	xxxx	x xx x	13
September	x	xxxx	xxxxxx	xxx x	xxxx x xx	22
Oktober	x	xxx	x xx	xxxxxx	x x	18
November	xxx	xx	x			6
Desember	xxx	xxx	xxxxx	x	x	14
						137

1979

	1	7	14	21	28	
Januar	xx	xxx	xx	xx	xx	11
Februar		x	xx		xxx	6
Mars	xxx		x		x xx	7
April	x	xx	xxxxx	xxx	xxx	19
Mai	xxxxxx		xx	x xx		14
Juni	xx		x	xx xx		7
Juli	x x			x x		4
August		xx	xx x	xx	x xx x	11
September	x x	xxxx	xxx	x x	xxxx xxx	20
Oktober	x x	x	xx x	x	x xx	10
November	xx	xxxx		x	x	8
Desember				x	x	2
						119

1980

	1	7	14	21	28	
Januar	x					1
Februar						0
Mars	x			xx	x x x	6
April		xxxxx	xxxx	xxxxx	x xx xx	18
Mai	x xx xx		xx	xxxx x	xx x x	17
Juni	xxxxx	xx	xxxx	x x	x	14
Juli		x	x	xx	x x	6
August	xx	xx	xxxxxxx	xxxx	x x	16
September	xx xxx	x	xxxx	xx	x x x xx x	18
Oktober	xxxx	x	xxxx	x x x	xx xx x	18
November	xx	xx		x	xxx x xx	11
Desember		x	x	x	x	4
						129

1981

	1	7	14	21	28						
Januar	xx	x	x	xx	x	7					
Februar			xx	xx	x	5					
Mars		x	x	x	x	xxxxxxx	12				
April	x	xxxxx	xx	xxxxxxx	xxxx	xxx	25				
Mai	xxx	x	xxxxx	x	x	xx	x	xxx	19		
Juni		x	xx	x	x	x	x		8		
Juli		x	x	xx	x	x	xx	x	x	13	
August	xx		xxxx	xxx	xxx		xxx		15		
September	x	xxx	x	xxxx	xxx	x	x	x		17	
Oktober	x	x	x	x	xx	x	xxx	x	x	xx	15
November	x		xx		xx		x	x		10	
Desember		x			xx		x		x	5	
							151				

1982

	1	7	14	21	28					
Januar	x	x		x	x		4			
Februar		x		x	x	xx	6			
Mars	x	xx	xx	xx	xxxxxxx	xx	15			
April	xxxx		xxxxx	xxxxx	xxxxxxx	xx	22			
Mai	xxx	xxxx	xx	xxxxxxx	xxxx	xxx	25			
Juni		xxxx	xx	x	xx	x	10			
Juli	x	x	x	xxxx	xx	xx	x	12		
August	x	xxx	x	x	xxx	xxxxxxx	xxxxxxx	xx	23	
September	x	xxxx	xxxx	x	xx		xxxxx	17		
Oktober	x	x	x	xx	xxx		xxx	x	xx	14
November		xx	xx	x	x	xx		x		10
Desember	xxxx									4
							162			

1983

	1	7	14	21	28	
Januar				x		1
Februar		x	xxx	xx	xx	8
Mars	x x x	xxxx	xxxx		xxx	16
April	xxxxxxxx	xxxxxx	xxxxxxxx	xxxxxxxx	xxx	29
Mai	xxxxxxxx	xxxxxxxx	xxxxxxxx	xxxxxxxx	xxx	31
Juni	xx xxx	xxxxxxxx	x xx	xxxx	xx	21
Juli	xxxxxxxx	xxxxxxxx	xxx		x x	19
August	xx xxx		xx	xxx	xx x	13
September	xxxx	xxxxxxxx	xxxxx	xxxxx	xx	22
Oktober	xxxx	xxx	xxxxxxx	xx	xxx	19
November		x	xx	x	x	5
Dezember	xx	x	xx	x		6

190

FORTEGNELSE OVER NORDRE ØYERENS AVIFAUNA
med statusangivelse for tiårsperioden 1970-1979

AJOUR PR. 31.12.1983

Listen følger systematikken i fuglenavnlisten i *TOPP-DYKKER'N 4: Supplement, april 1981*, og omfatter alle fuglearter som er påtruffet innenfor observasjonsområdet i Nordre Øyeren. Det gjøres oppmerksom på at dette området er noe større enn selve naturreservatet, idet riksveiene på begge sider av Øyeren danner avgrensningen i øst og vest mens grensen i nord er trukket nord for det aktuelle tilleggsreservatet Sørumsneset. Sørgrensen faller sammen med reservatgrensen.

Rapphøne *Perdix perdix* stod oppført på 1976-listen til Nordre Øyeren Fuglestasjon. Arten er nå fjernet fra Øyerenlisten idet stedsangivelsen på funnene ("Rælingen") er for vag. Videre står to arter oppført uten nummer, stripegås *Anser indicus* og ubestemt polarmåke/grønlandsmåke *Larus hyperboreus/glaucoides*. Stripegåsa står på B-liste i Norge (arter som sannsynligvis ikke opptrer spontant, men som er rømte fangenskaps/parkfugler).

Med funn av 15 nye arter etter 1976 (pluss gresshoppe-sanger *Locustella naevia* i 1971 og haukugle *Surnia ulula* i 1973) er totalt 233 fuglearter påtruffet i Nordre Øyeren. I tillegg kommer altså stripegås og ubestemt polarmåke/grønlandsmåke. Bare 8 av artene er ikke registrert i løpet av 1970/80-årene.

SYMBOLBRUK

- + , + = Kun registrert før 1970 (+) og etter 1979 (+).
- R = Påvist hekkefugl 1970-1979, ikke nødvendigvis årvisst.
- W = Vinter (des.-feb.)   V = Vår (mars-mai)
- S = Sommer (juni-juli)   H = Høst (aug.-nov.)
- 1-9 = Antall funn totalt 1970-1979.
- X = Sjelden, ikke årlig. Mer enn 9 funn totalt 1970-1979.
- ⊖ = Sparsom/mindre tallrik til angitt årstid.
- ⊕ = Tallrik til angitt årstid.

Symbolene må oppfattes veiledende. En arts forekomst kan variere fra det ene året til det andre.

1. Smålom *Gavia stellata* H 1
2. Storlom *Gavia arctica* V X, H X
3. Toppdykker *Podiceps cristatus* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
4. Gråstrupedykker *Podiceps grisegena* V 1
5. Horndykker *Podiceps auritus* V 1
6. Havsule *Sula bassana* V 1
7. Storskarv *Phalacrocorax carbo* V X, H ⊖
8. Rørdrum *Botaurus stellaris* +
9. Silkehegre *Egretta garzetta* +
10. Gråhegre *Ardea cinerea* W X, V ⊖, S ⊖, H ⊖
11. Knoppsvane *Cygnus olor* W X, V ⊖, S ⊖, H ⊖
12. Dvergsvane *Cygnus columbianus* H 2, W 3, V 1
13. Sangsvane *Cygnus cygnus* H ⊕, W ⊕, V ⊕
14. Sædgås *Anser fabalis* V X, H X
15. Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* V ⊖, H ⊖
16. Tundragås *Anser albifrons*
  - a) *Anser albifrons albifrons* +, +
  - b) *Anser albifrons flavirostris* H 1
17. Dverggås *Anser erythropus* +, +
18. Grågås *Anser anser* H ⊖, W X, V ⊖
  - Stripegås *Anser indicus* H 1
19. Snøgås *Anser caerulescens* +
20. Kanadagås *Branta canadensis* W X, V ⊖, S X, H ⊖
21. Hvitkinngås *Branta leucopsis* V 2, S 2, H 1
22. Ringgås *Branta bernicla* H 2
23. Rustand *Tadorna ferruginea* V 1
24. Gravand *Tadorna tadorna* V ⊖, H ⊖
25. Brunnakke *Anas penelope* V ⊕, S X, H ⊕
26. Snadderand *Anas strepera* V 1, H 2
27. Krikkand *Anas crecca* R. V ⊕, S ⊖, H ⊕
28. Stokkand *Anas platyrhynchos* R. W ⊖, V ⊕, S ⊖, H ⊕
29. Stjertand *Anas acuta* V ⊖, S X, H ⊖
30. Knekkand *Anas querquedula* V ⊖, S X, H X
31. Skjeand *Anas clypeata* V ⊖, S X, H ⊖
32. Taffeland *Aythya ferina* V X, H ⊖
33. Toppand *Aythya fuligula* V ⊖, S X, H ⊖
34. Bergand *Aythya marila* V X, H ⊖
35. Ærfugl *Somateria mollissima* V 1
36. Havelle *Clangula hyemalis* V 2, H 2

37. Svartand *Melanitta nigra* V X, H 0
38. Sjøorre *Melanitta fusca* V 3, H 1
39. Kvinand *Bucephala clangula* W 0, V 0, S X, H 0
40. Lappfiskand *Mergus albellus* V X, H X
41. Siland *Mergus serrator* V 0, S X, H 0
42. Laksand *Mergus merganser* R. W 0, V 0, S 0, H 0
43. Vepsevåk *Pernis apivorus* S 1, H 5
44. Havørn *Haliaeetus albicilla* H 2
45. Sivhauk *Circus aeruginosus* V 0, H 0
46. Myrhauk *Circus cyaneus* V X, H 0
47. Hønehauk *Accipiter gentilis* H 0, W X, V 0
48. Spurvehauk *Accipiter nisus* W 0, V 0, S X, H 0
49. Musvåk *Buteo buteo* W X, V 0, S X, H 0
50. Fjellvåk *Buteo lagopus* V X, H X
51. Kongeørn *Aquila chrysaetos* V 1
52. Fiskeørn *Pandion haliaetus* V 0, S 0, H 0
53. Tårnfalk *Falco tinnunculus* R. V 0, S 0, H 0
54. Dvergfalk *Falco columbarius* H 0, W X, V 0
55. Lerkefalk *Falco subbuteo* V 4, H 4
56. Jaktfalk *Falco rusticolus* V 2, H 3
57. Vandrefalk *Falco peregrinus* V 5, H 1
58. Jerpe *Bonasa bonasia* V 1, H 1
59. Orrfugl *Tetrao tetrix* V 3
60. Storfugl *Tetrao urogallus* V 1
61. Vaktel *Coturnix coturnix* +
62. Fasan *Phasianus colchicus* S 1
63. Vannrikse *Rallus aquaticus* V 1, H 1
64. Myrrikse *Porzana porzana* V 1, S 2
65. Sumprrikse *Porzana parva* V 1
66. Åkerrikse *Crex crex* H 1
67. Sivhøne *Gallinula chloropus* R. V X, S X, H X
68. Sothøne *Fulica atra* V 0, S X, H 0
69. Trane *Grus grus* V 0, H X
70. Tjeld *Haematopus ostralegus* R. V 0, S X, H X
71. Avosett *Recurvirostra avosetta* V 2
72. Dverglo *Charadrius dubius* R. V 0, S 0, H 0
73. Sandlo *Charadrius hiaticula* V 0, S X, H 0
74. Boltit *Charadrius morinellus* V 1
75. Heilo *Pluvialis apricaria* V 0, S X, H 0
76. Tundralo *Pluvialis squatarola* V X, S X, H 0

77. Vipe *Vanellus vanellus* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
78. Polarsnipe *Calidris canutus* V X, S X, H ⊕
79. Sandløper *Calidris alba* H 7
80. Dvergsnipe *Calidris minuta* V X, S X, H ⊕
81. Temmincksnipe *Calidris temminckii* V ⊕, S X, H ⊕
82. Tundrasnipe *Calidris ferruginea* V X, S X, H ⊕
83. Fjæreplytt *Calidris maritima* +
84. Myrsnipe *Calidris alpina* V ⊕, S ⊕, H ⊕
85. Fjellmyrløper *Limicola falcinellus* V 2
86. Rustsnipe *Tryngites subruficollis* H 1
87. Brushane *Philomachus pugnax* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
88. Kwartbekkasin *Lymnocyptes minimus* H X
89. Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago* R. W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
90. Dobbeltbekkasin *Gallinago media* V X, H X
91. Rugde *Scelopax rusticola* V ⊕, S X, H X
92. Svarthalespove *Limosa limosa* R. V ⊕, S X, H X
93. Lappspove *Limosa lapponica* V ⊕, S X, H ⊕
94. Småspove *Numenius phaeopus* V ⊕, S X, H X
95. Storspove *Numenius arquata* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
96. Sotsnipe *Tringa erythropus* V ⊕, S X, H ⊕
97. Rødstilk *Tringa totanus* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
98. Gluttsnipe *Tringa nebularia* V ⊕, S ⊕, H ⊕
99. Skogsnipe *Tringa ochropus* V ⊕, S ⊕, H ⊕
100. Grønnstilk *Tringa glareola* V ⊕, S ⊕, H ⊕
101. Strandsnipe *Actitis hypoleucos* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
102. Steinvender *Arenaria interpres* V ⊕, S X, H X
103. Svømmesnipe *Phalaropus lobatus* V 2, S 3, H 1
104. Tyvjo *Stercorarius parasiticus* V 1, S 1, H 2
105. Storjo *Stercorarius skua* V 2, S 1, H 1
106. Dvergmåke *Larus minutus* V 3, S 2, H 3
107. Hettemåke *Larus ridibundus* R. W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
108. Fiskemåke *Larus canus* R. W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
109. Sildemåke *Larus fuscus* W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
110. Gråmåke *Larus argentatus* W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
- Polarmåke/grønlandsmåke *Larus hyperboreus/glaucoides* +
111. Svartbak *Larus marinus* W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
112. Krykkje *Rissa tridactyla* +
113. Rovterne *Sterna caspia* V 1, S 5, H 1
114. Splitterne *Sterna sandvicensis* +
115. Makrellterne *Sterna hirundo* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕

116. Rødnebbterne *Sterna paradisaea* R. V X, S X, H X
 117. Svartterne *Chlidonias niger* V 3, S 1, H 2
 118. Teist *Cephus grylle* +
 119. Alkekonge *Alle alle* +
 120. Lunde *Fratercula arctica* +
 121. Steppehøne *Syrnhaptes paradoxus* +
 122. Bydue *Columba livia* W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
 123. Skogdue *Columba oenas* V ⊕, S X, H ⊕
 124. Ringdue *Columba palumbus* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 125. Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 126. Turteldue *Streptopelia turtur* V 2
 127. Gjøk *Cuculus canorus* V ⊕, S ⊕, H ⊕
 128. Haukugle *Surnia ulula* H 1
 129. Spurveugle *Glaucidium passerinum* W 1
 130. Kattugle *Strix aluco* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
 131. Hornugle *Asio otus* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 132. Jordugle *Asio flammeus* W X, V ⊕, S X, H X
 133. Perleugle *Aegolius funereus* V 5, H 1
 134. Nattravn *Caprimulgus europaeus* H 1
 135. Tårnseiler *Apus apus* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 136. Isfugl *Alcedo atthis* R. V 2, S 1, H 3
 137. Hærfugl *Upupa epops* V 1
 138. Vendehals *Jynx torquilla* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 139. Gråspett *Picus canus* V 4, H 1
 140. Grønnspekk *Picus viridis* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
 141. Svartspett *Dryocopus martius* W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
 142. Flaggspett *Dendrocopos major* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
 143. Hvitryggspett *Dendrocopos leucotos* H X, W X, V X
 144. Dvergspett *Dendrocopos minor* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
 145. Tretåspett *Picoides tridactylus* V 5, H 1
 146. Sanglerke *Alauda arvensis* R. W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
 147. Fjellerke *Eremophila alpestris* H 1
 148. Sandsvale *Riparia riparia* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 149. Låvesvale *Hirundo rustica* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 150. Taksvale *Delichon urbica* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
 151. Trepiplerke *Anthus trivialis* V ⊕, S ⊕, H ⊕
 152. Heipiplerke *Anthus pratensis* V ⊕, S X, H ⊕
 153. Lappiplerke *Anthus cervinus* V 2, H 1
 154. Skjærpiplerke *Anthus spinoletta* V 3, S 1

155. Gulerle *Motacilla flava*
 a) Sørlig gulerle *Motacilla flava flava* R. V ⊖, S ⊖
 b) Såerle *Motacilla flava thunbergi* R. V ⊕, S ⊖, H ⊕
156. Vintererle *Motacilla cinerea* V 3
157. Linerle *Motacilla alba* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
158. Sidensvans *Bombycilla garrulus* H ⊖, W X
159. Fossekall *Cinclus cinclus* W 1
160. Gjerdesmett *Troglodytes troglodytes* W X, V ⊖, S X, H ⊖
161. Jernspurv *Prunella modularis* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
162. Rødstrupe *Erithacus rubecula* R. V ⊕, S ⊖, H ⊕
163. Nattergal *Luscinia luscinia* +
164. Blåstrupe *Luscinia svecica* V ⊖, S X, H ⊖
165. Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros* V 1
166. Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus* R. V ⊖, S X, H ⊖
167. Buskskvett *Saxicola rubetra* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
168. Steinskvett *Oenanthe oenanthe* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
169. Sibirtrost *Zoothera sibirica* +
170. Ringtrost *Turdus torquatus* V X
171. Svarttrost *Turdus merula* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
172. Gråtrost *Turdus pilaris* R. W ⊖, V ⊕, S ⊖, H ⊖
173. Måltrost *Turdus philomelos* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
174. Rødvingetrost *Turdus iliacus* R. V ⊕, S ⊖, H ⊖
175. Duetrost *Turdus viscivorus* V 1, S 1, H 1
176. Gresshoppesanger *Locustella naevia* S 1
177. Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* V X, S X, H X
178. Myrsanger *Acrocephalus palustris* S 2
179. Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* R. V X, S ⊖, H ⊖
180. Gulsanger *Hippolais icterina* R. V ⊖, S ⊖, H X
181. Hauksanger *Sylvia nisoria* H 1
182. Møller *Sylvia curruca* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
183. Tornsanger *Sylvia communis* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
184. Hagesanger *Sylvia borin* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
185. Munk *Sylvia atricapilla* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
186. Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix* V X, S X
187. Gransanger *Phylloscopus collybita* V ⊖ S X, H ⊖
188. Løvsanger *Phylloscopus trochilus* R. V ⊕, S ⊕, H ⊕
189. Fuglekonge *Regulus regulus* W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
190. Gråfluesnapper *Muscicapa striata* R. V ⊖, S ⊖, H ⊖
191. Svarthvit fluesnapper *Ficedula hypoleuca* R. V ⊖, S ⊖, H
192. Stjertmeis *Aegithalos caudatus* R. W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖

193. Løvmeis *Parus palustris* R. W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
194. Granmeis *Parus montanus* R. W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
195. Toppmeis *Parus cristatus* W X, V X, S X, H X
196. Svartmeis *Parus ater* R. W ⊖, V ⊖, S X, H ⊖
197. Blåmeis *Parus caeruleus* R. W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
198. Kjøttmeis *Parus major* R. W ⊖, V ⊕, S ⊖, H ⊖
199. Spettmeis *Sitta europaea* R. W X, V X, S X, H ⊖
200. Trekryper *Certhia familiaris* R. W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
201. Pirol *Oriolus oriolus* +
202. Tornskate *Lanius collurio* V ⊖, S ⊖, H ⊖
203. Varsler *Lanius excubitor* H ⊖, W ⊖, V ⊖
204. Nøtteskrike *Garrulus glandarius* W ⊖, V ⊖, S X, H ⊖
205. Skjære *Pica pica* R. W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
206. Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes* H 8
207. Kaie *Corvus monedula* W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
208. Kornkråke *Corvus frugilegus* V X, S X, H X
209. Kråke *Corvus corone* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
210. Ravn *Corvus corax* W X, V ⊖, S X, H ⊖
211. Stær *Sturnus vulgaris* R. W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
212. Gråspurv *Passer domesticus* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
213. Pilfink *Passer montanus* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
214. Bokfink *Fringilla coelebs* R. V ⊕, S ⊖, H ⊖
215. Bjørkefink *Fringilla montifringilla* W X, V ⊕, S X, H ⊕
216. Grønnefink *Carduelis chloris* R. W ⊖, V ⊕, S ⊖, H ⊕
217. Stillits *Carduelis carduelis* H ⊖, W ⊖, V ⊖
218. Grønnsisik *Carduelis spinus* W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊕
219. Tornirisk *Carduelis cannabina* R. V ⊕, S ⊖, H ⊕
220. Bergirisk *Carduelis flavirostris* V ⊖, S X, H ⊖
221. Gråsisik *Carduelis flammea* H ⊕, W ⊖, V ⊕
222. Båndkorsnebb *Loxia leucoptera* +
223. Grankorsnebb *Loxia curvirostra* W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
224. Rosenfink *Carpodacus erythrinus* R. V ⊖, S ⊖, H X
225. Konglebit *Pinicola enucleator* H 1, W 3
226. Dompap *Pyrrhula pyrrhula* W ⊖, V ⊖, S ⊖, H ⊖
227. Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes* V 1
228. Lappspurv *Calcarius lapponicus* V ⊕, H ⊖
229. Snøspurv *Plectrophenax nivalis* H ⊖, W X, V ⊕
230. Gulspurv *Emberiza citrinella* R. W ⊕, V ⊕, S ⊕, H ⊕
231. Hortulan *Emberiza hortulana* S 1, H 1
232. Sivspurv *Emberiza schoeniclus* R. W X, V ⊕, S ⊕, H ⊕
233. Blåtykknebb *Guiraca caerulea* S 1

Tidligste og seneste observasjon på årsbasis av trekkende
fuglearter i Nordre Øyeren basert på materiale fra perioden
1/1 1968 - 31/12 1983.

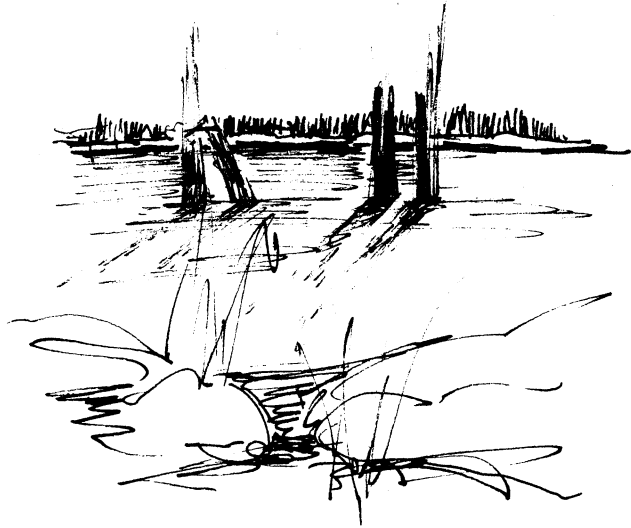

Listen inkluderer eventuell siste vårobs. og første høstobs.

STORLOM	23/4			16/11	
TOPPDYKKER	30/3			4/11	
STORSKARV	23/4	22/5	17/8	24/10	
GRÅHEGRE	13/3			12/11	+ 27/12
KNOPPSVANE	20/3			4/12	
SANGSVANE		22/5	30/9		
SÆDGÅS	28/3	24/5	9/10	12/11	
KORTNEBBGÅS	12/3	24/5	10/9	20/11	
RINGGÅS			16/10	3/12	
GRAVAND	16/3	26/5	12/8	12/11	
BRUNNAKKE	19/3			3/12	
KRIKKAND	20/3			13/11	
STJERTAND	22/3	11/6	11/8	10/11	
KNEKKAND	15/4	6/6	18/8	3/10	+ 7/7
SKJEAND	4/4			9/11	
TAFFELAND	23/3	1/6	22/8	19/11	
TOPPAND	22/3			27/11	
BERGAND	17/4	29/5	11/8	19/11	
SVARTAND	24/3	19/5	10/9	14/11	
SJØORRE	17/4	17/5	21/9	16/11	
LAPPFISKAND	21/3	2/5	12/10	4/12	
SILAND	1/3			21/11	
SIVHAUK	16/4			10/10	
MYRHAUK	8/4	20/5	19/8	15/11	
MUSVÅK	24/3			6/11	
FJELLVÅK	23/3	19/5	2/9	31/10	
FISKEØRN	28/3			16/10	
TÅRNFALK	21/3			7/10	
DVERGFALK	30/3	8/6	1/8	16/11	
LERKEFALK	11/4			23/10	
SIVHØNE	12/4			1/11	
SOTHØNE	19/3	14/6	13/8	9/11	
TRANE	8/4	28/5			
TJELD	23/3			23/9	
DVERGLO	22/4			1/9	
SANDLO	8/3			24/10	
HEILO	21/3			23/10	
TUNDRALO			25/7	31/10	
VIPE	5/3			19/11	
POLARSNIFE	25/7			24/10	
SANDLØPER			31/7	23/9	
DVERGSNIFE	15/5	25/5	25/7	11/10	
TEMMINCKSNIFE	8/5	30/5	9/7	23/9	
TUNDRASNIFE			17/7	3/10	
MYRSNIFE	31/3			4/11	
BRUSHANE	22/4			17/10	
KVARTBEKKASIN			31/8	16/11	
ENKELTBEKKASIN	20/3			14/11	
DOBBLTBEKKASIN	22/4	26/5	16/8	15/10	
RUGDE	27/3			20/10	
SVARTHALESPOVE	8/4			27/9	

LAPPSPOVE	23/4	17/5	25/7	4/10	+ 27/6
SMÅSPOVE	11/4	6/6	2/7	29/9	
STORSPOVE	20/3			3/10	
SOTSNIFE	30/4			3/10	
RØDSTILK	13/4			3/10	
GLUTTSNIPE	1/4			12/10	
SKOGSNIPE	6/4			18/9	
GRØNNSTILK	17/4			30/9	
STRANDSNIPE	7/4			8/10	
STEINVENDER	11/5	3/6	9/8	11/9	
SVØMMESNIPE	10/5			10/8	
DVERGMÅKE	12/5			10/9	
HETTEMÅKE	1/3			28/11	
SILDEMÅKE	22/3			22/9	+ 22/1
ROVTERNE	8/5			10/8	
MAKRELL TERNE	25/4			1/10	
RØDNEBBTERNE	15/5			27/8	
SVARTTERNE	28/5			16/9	
SKOGDUE	19/3			11/10	
RINGDUE	9/3			22/11	
GJØK	8/5			29/9	
HØRNUGLE	10/4			15/9	
JORDUGLE	10/3			30/10	
TÅRNSEILER	9/5			20/9	
VENDEHALS	7/4			15/9	
SANGLERKE	7/2			30/11	
SANDSVALE	3/5			20/9	
LÅVESVALE	19/4			17/10	
TAKSVALE	26/4			22/9	
TREPIPLERKE	11/4			10/10	
HEIPIPLERKE	19/3	6/6	10/7	7/11	
GULERLE	9/4			7/10	
LINERLE	19/3			4/11	
SIDENSVANS		4/9	2/2		
JERNSPURV	28/3			19/10	
RØDSTRUPE	25/3			2/11	
NATTERGAL	19/5			30/6	
BLÅSTRUPE	1/5	28/5	25/7	15/9	
RØDSTJERT	10/4			18/9	
BUSKSKVETT	28/4			7/10	
STEINSKVETT	8/4			23/10	
RINGTROST	31/3	3/5			
MÅLTROST	31/3			31/10	
RØDVIINGETROST	13/3			12/11	
GRESSHOPPE SANGER	15/5			18/7	
SIVSANGER	16/5			4/9	
RØRSANGER	11/5			6/9	
GULSANGER	5/5			23/8	
MØLLER	10/5			14/9	
TORNSANGER	1/5			9/9	
HAGESANGER	28/4			1/10	
MUNK	23/4			17/11	
BØKSANGER	10/5			22/7	
GRANSANGER	21/3	31/5	11/8	17/11	
LØVSANGER	16/4			22/10	
GRÅFLUESNAPPER	12/5			9/9	
SVARTHVIT FLUESNAPPER	17/4			23/9	
TORNSKATE	7/5			14/10	
VARSLER		7/5	16/8		+ 4/7 og 7/7

KORNKRÅKE	8/3	23/5	25/7	27/11	
STÆR	23/2			27/11	
BOKFINK	19/3			1/11	
TORNIRISK	19/3			26/10	
BERGIRISK	20/3	6/6	14/8	21/11	
ROSENFINK	3/5			31/8	
LAPPSPURV	30/3	15/5	24/8	24/11	
SNØSPURV		26/4	1/10		
SIVSPURV	19/3			28/11	+ vinteren 1974/75

ARTSGJENNOMGANG

På de neste sidene følger en gjennomgang av de subjektivt sett mest interessante arter observert i årene 1977-79, 1980, 1981, 1982 og 1983. Foran hver gjennomgang i 1980-årene, er tatt med en sesongbeskrivelse.

Hver gjennomgang følger stort sett et fast, felles artsutvalg. Eventuell utelatelse av en art et eller flere år vil bety at ingen observasjon foreligger (de) angjeldende år.

I oversikten for 1977-79 er også en del eldre funn inkludert. Disse var ikke behandlet i LRSK - Akershus/Oslo da forrige rapport utkom.

Angivelse av tidsperiode (f.eks. 21/3-28/5, fra 23/8 til 22/10) inkluderer begge nedskrevne datoer.

Artsgjennomgang for årene 1977-1979.SMÅLOM Gavia stellata

En obs: 1 ex 3/10-79. Dette er første funn siden tidlig i århundret.

STORLOM Gavia arctica

1977: Fire obs: 1 ex 19/5, 1 ex 21/5, obs. en gang i juli og 4 ex 29/10.

1978: Tre obs: 2 ex 3/5, opptil 5 ex i sept. og 2 ex 22/10.

1979: En obs: 1 ex 7/10.

Eldre, godkjente funn: 2 ex 16/11-70, 1 ex 19/5-73 og 2 ex 13/9-73.

TOPPDYKKER Podiceps cristatus

1977: Regelmessig i perioden 14/4-26/10. Fåttallig gjennom mesteparten av våren, økning i antallet fra 25/5. Maks. antall 80 ex 24/9.

1978: Ingen vårobs., regelmessig 6/7-22/10. Maks. antall 71 ex 19/8.

1979: Fire vårobs., i dagene 16/5-30/5. På høsten regelmessig fram til 22/10 med maks. antall 50 ex 30/9.

Et eldre hekkefunn: Reir m/5 egg juni/juli 1970.

GRÅSTRUPEDYKKER Podiceps grisegena

En obs: 2 ex 26/3-77. Første funn i Nordre Øyeren.

HORNDYKKER Podiceps auritus

En obs: 1 ex 31/5-77 er første funn i området.

STORSKARV Phalacrocorax carbo

1977: Tolv obs: 1 ex 5/5. Resten fra 10/9 til 6/10 med maks. antall 5 ex 29/9.

1978: Åtte obs., alle på høsten, i perioden 9/9-30/9. Maks. antall var 17 ex 10/9 og rundt 40 ex 24/9.

1979: Fire obs., alle på høsten: 1 ex 15/9 og 16/9, 13 ad. 2 juv. 28/9 samt 1 ex 3/10

Et eldre vårfunn: 1 ex 23/4-72

GRÅHEGRE Ardea cinerea

Et eldre vinterfunn: 1 ex 27/12-75 er første og eneste vinterfunn i Nordre Øyeren.

KNOPPSVANE Cygnus olor

1977: Regelmessig i tiden 16/4-13/11. Maks. antall 21 ex 12/6.

1978: Regelmessig fra 30/4 til 13/6 med maks. antall 11 ex 6-7/6. Dessuten 2 ex 10/7 og 16/9, samt 1 ex 15/10.

1979: Regelmessig fra 21/4 til 7/6 og fra 2/10 til 10/11. Maks. antall var 14 ex 16/5.

DVERGSVANE Cygnus columbianus

To obs: 1 ad. 21/3-77 og 2 ad. 9/11-79.

SANGSVANE *Cygnus cygnus*

- 1977: Maks.antall på våren var 353 ex 28/3, siste vårobs. 2 juv. 14/5.
Ankomst på høsten 6 ex 8/10, maks.antall var ca 500 ex 20/11.
1978: Maks.antall på våren 80-100 ex 29/1, siste vårobs. 6 ex 8/4.
Første høstobs. 2 ex 1/10, maks.antall 439 ex 4/11.
1979: Maks.antall vår 15 ex 1/4, siste vårobs. 4 ex 1/5.
Første høstobs. 1 ex 30/9, maks. antall 450 ex 4/11.

SÆDGÅS *Anser fabalis*

- 1977: Fire obs: 2 ex 5/5 og 7/5, 2 ex 22/10 og 1 ex 30/10.
1979: En obs: 3 ex 22/4

Dette er de første godkjente funn i senere år.

KORTNEBBGÅS *Anser brachyrhynchus*

- 1977: Seks obs., alle på høsten: 4 ex 10/9, 1 ex 24/10, 1-2 ex 30/10,
1 ex 30/11, 1 ex 19/11 og 20/11.
1978: En obs: 2 ex 19/11.

En rekke observasjoner av grå, ubestemte gjess kan sannsynligvis henregnes til denne arten. bl.a. 124 ex 23/9-78 og 220-225 ex 29/9-79.

Eldre, godkjente funn: 100-110 ex 18/10-70, 2 ex 8/5-75, 1 ex 10/5
og 16/5-76.

GRÅGÅS *Anser anser*

- 1977: 2 ex 16/4, 2 ex 14/5, 4 ex 8/10 og 1 ex 20/11.
1978: 2 ex 3/5, 1 ex 4/5.
1979: 2 ex 15/4.

Eldre, godkjente funn: 1 ex 25/5-69, 6 ex 16/5-70, 1 ex 9/5-71, 2 ex
23/3-74, 1 ex 27/4-74, 1 ex 1/5-74, 1 ex 24/7-
74, 5 ex 29/3-75, 1 ex 17/4-75, 1 ex 13/5-75,
1 ex 15/5-75, 2 ex 25/10-75, 5 ex 14/12-75,
2 ex 20/4-76, 1 ex 19/9-76, 4 ex 16/10-76,
9 ex 29/10-76, 9 ex 31/10-76 og 1 ex 12/11-76.

Dette er samtidig alle godkjente funn av grågås i 60/70-åra.

KANADAGÅS *Branta canadensis*

- 1977: Største antall var 21 ex 21/11.
1978: Største antall var 13 ex 24/9.
1979: Største antall var 13 ex 2/10 og 14/10.

HVITKINNGÅS *Branta leucopsis*

To obs: 6 ex 12/5 og 13/5-77 (samme ind.).

RINGGÅS *Branta bernicla*

- 1 juv. i tiden 15-23/10-79
Et eldre funn: 2 ex 25/10-76

RUSTAND Tadorna ferruginea

To obs: 1 hunn 21/5 og 22/5-78 (samme ind.). Første funn i området og et av de få i Norge.

GRAVAND Tadorna tadorna

- 1977: Obs. fra 15/4 til 25/5, maks.antall 3 ex 7/5.
På høsten fra 12/8 til 9/11, med maks.antall 2 ex 15/8.
- 1978: Fem vårobs., i tiden 16/4-21/5, maks.antall 9 ex 21/5.
Tre høstobs: 2 ex 27/8, 3 ex 5/9 og 3 ex 16/9.
- 1979: To vårobs: 2 ex 13/4 og 3-4 ex 27/4. På høsten jevnlig fra 14/9 til 15/10 med maks.antall 2 ex.

BRUNNAKKE Anas penelope

- 1977: Hovedtrekket foregikk ultimo april-primø mai, med maks.antall 400-500 ex 30/4 og medio august-primø oktober, med maks.antall 300-350 ex 24/9.
- 1978: Lav observasjonsaktivitet på våren, men 400-500 ex notert 9/5. På høsten er de høye antall registrert gjennom september med maks.antall 300 ex 11/9.
- 1979: Hovedmengden passerte ultimo april-medio mai, med maks. antall 150-200 ex 22/4. På høsten foregikk hovedtrekket primø-medio sept. med maks.antall 400 ex 4/9.

SNADDERAND Anas strepera

Eldre, godkjente funn: 2 ex 3/10-76, 2 ex 9-10/10-76 og 1 ex 11/10-76 (samme ind.).

KRIKKAND Anas crecca

- 1977: Hovedtrekk vår medio april-primø mai, maks.antall 1400-1500 ex 30/4. Hovedtrekk høst medio august-ultimo september med maks.antall 350-550 ex 24/9. Noen høye antall også i oktober.
- 1978: Hovedtrekk vår ultimo april-medio mai med maks.antall 600-800 ex 9/5. Hovedtrekk høst medio august-medio september med maks.antall 400 ex 20/8.
- 1979: Hovedtrekk vår medio april-primø mai, maks.antall 500-600 ex 15/4 og 22/4. Høsttrekket lite markert, maks.antall ca 250 ex 10/9.

STOKKAND Anas platyrhynchos

- 1977: Hovedtrekket gikk primø april-primø mai, maks.antall ca 1260 ex 17/4 og 1200-1300 ex 24/4. På høsten høye antall fra medio august til medio november med maks.antall 1100-1250 ex 2/11.
- 1978: Høye antall registrert bare to ganger på våren (lav obs.aktivitet), 820-840 ex 8/4 og 400-500 ex 19/5. På høsten høye antall fra ultimo august til ultimo oktober, maks.antall 1250-1400 ex 7/10.
- 1979: Hovedtrekk medio-ultimo april med maks.antall 550-600 ex 21/4. På høsten høye antall fra ultimo august til primø november, maks. antall ca 1000 ex 21/10.

STJERTAND Anas acuta

- 1977: Jevnlig i lite antall fra 22/3 til 22/5 med maks. antall 10-12 ex 14/5. På høsten jevnlig fra 11/8 til 4/9, maks.antall 3 ex. Dessuten 7 ex 1/10. 1 ex 16/10 og 7 ex 2/11.

- 1978: Fem vårobs., i perioden 9/4-9/5, maks.antall 4 ex 23/4. På høsten seks obs., i tiden 5/9-1/10 med største antall 2 ex.
 1979: Ni vårobs., i perioden 10/4-20/5, maks.antall 14 ex 22/4. På høsten 2 ex 18/8, ellers jevnlig fra 14/9 til 23/10 med maks. antall 17 ex 3/10.

KNEKKAND *Anas querquedula*

Fem obs: 1 par 9/5-77, 1 hann 19/5-77, 1 par 15/4-79, 1 hann 30/5-79 og 1 hann 18/8-79.

SKJEAND *Anas clypeata*

- 1977: Fem vårobs., i tiden 30/4-15/5, maks.antall 1 par. Dessuten 2 hanner 27/6. På høsten fire obs., i perioden 11/8-28/8 med maks.antall 3 ex 11/8.
 1978: Sju vårobs: 1 par 21/4 og resten i perioden 3/5-29/5, aldri mer enn 1 par. Sju høstobs: 1-3 ex i tiden 23/9-18/10.
 1979: Fem obs: 3 par 11/4. 3 par 1/5, 3 hanner 1 hunn 17/5, 1 par 19/7 og 1 ex 9/10.

TAFFELAND *Aythya ferina*

- 1977: Tre vårobs: 1 hunn 26/3, 3 hanner 1/5 og 2 hanner 18/5. På høsten jevnlig fra 1/10 til 19/11 med maks.antall 25 ex (alle hanner) 24/10.
 1978: Bare høstobs: 5-12 ex i perioden 11/9-22/10.
 1979: Fire obs., alle på høsten: 12 ex 12/10, 1 ex 19/10, 1 ex 21/10 og 5 ex 30/10.

BERGAND *Aythya marila*

- 1977: Bare høstfunn: 1 ex 11/8, 4 ex 14/8, dessuten ti obs. i tiden 1/10-30/10. Maks.antall var 50 ex 16/10.
 1978: Bare på høsten: Sju obs. i tiden 30/9-18/10 med maks.antall 11 ex 16/10. Dessuten 1 hann 19/11.
 1979: To vårobs: 1 hunn 22/4 og 4 hanner 2 hanner 19/5. Ti høstobs: 2 ex 15/9 og resten i perioden 7/10-30/10. Maks. antall var minst 10 ex 27/10.

HAVELLE *Clangula hyemalis*

To obs: 2 par 15/10-77 og 1 hann 16/10-77.
 Et eldre funn: 1 hann 23/10-76.

SVARTAND *Melanitta nigra*

- 1977: Bare på høsten. Jevnlig fra 1/10 til 12/11. En eksepsjonelt stor flokk på ca 300 ex 16/10, ellers ingen obs. med over 30 ex (29/10).
 1978: Bare høstobs: 1 ex 10/9, 3 ex 24/9 og 1 ex 30/9.
 1979: To obs: 2 hanner 1 hunn 19/5 og 7 ex 19/10.
 Eldre, godkjente funn: 3 ex 9/10-66, 2 ex 15/4-72, 1 hann 23/4-72, 1 par 5/4-74, 1 ex 29/9-74, 1 ex 8/5-75, 1 hann 18/5-75 og 6 ex 25/10-75.

SJØORRE *Melanitta fusca*

Fire obs., alle i 1977: 1 ex 15/10, 4 ex 16/10, 2 ex 26/10 og 2 ex 29/10.

LAPPFISKAND Mergus albellus

1977: Sju obs., alle på våren: 1-3 ex i perioden 21/3-14/4.

1979: Tre vårobs: 2 ex 10/4, 1 ex 15/4 og 2 ex 22/4.

To høstobs: 3 ex 7/11 og 1 ex 10/11.

Eldre, godkjente funn: 1 hann 1/5-71, 1 hann 22/4-73, 1 hann 31/3-74,
1 hann 21/4-74, 3 ex 12/10-75, 2 ex 13/10-75
og 1 ex 25/10-75.

1976: Ti obs., i tiden 12/10-11/12, med maks.
antall 8 ex 16/10.

Dette utgjør samtlige godkjente funn i Nordre Øyeren fram til og med 1979.

SILAND Mergus serrator

1977: 1 par 9/4. Forøvrig jevnlig fra 30/4 til 2/6. Maks.antall 12 ex
21/5. På høsten regelmessig fra 11/9 til 29/10 med maks.antall
ca 85 ex 15/10.

1978: Bare høstobs: Regelmessig fra 10/9 til 22/10 med største antall
55 ex 10/9.

1979: Åtte vårobs., i tidsrommet 1/5 til 4/6 med største antall
7 ex 16/5. Fem høstobs., spredt i perioden 10/8-5/11 med maks.
antall 17 ex 28/9.

LAKSAND Mergus merganser

1977: Høye antall gjennom april og medio mai. Maks.antall ca 400 ex
15/4. På høsten gikk hovedtrekket medio oktober-primio november
med maks.antall 350-400 ex 29/10.

1978: Liten obs.aktivitet på våren, men høyt antall registrert 19/5
og 22/5 med hhv 300-400 ex og ca 350 ex. På høsten ble størst
antall registrert 21/9 med ca 170 ex.

1979: Vårtrekket lite markert, maks.antall 130 ex 20/5. Moderate
antall på høsten med maks.antall 220-240 ex 3/10.

Hekkefunn: 1 hunn med et ungekull på 13 sett 23/7-77. Første hekkefunn
i området.

VEPSEVÅK Pernis apivorus

To obs: 1 ex 5/5-79 og 1 ex 19/8-79.

HAVØRN Haliaeetus albicilla

Et eldre funn: 1 juv 18/11-72.

SIVHAUK Circus aeruginosus

1977: Åtte obs: 1 ex 26/4, 1 ex 30/4 og 1 ex 14/5. På høsten fem obs.,
fra 11/8 til 28/8, med største antall 2-3 juv. 24/8.

1978: En obs: 1 ex 24/5.

1979: Fire obs: 1 hann 4/5, 2 ex 10/8, 1 ex 18/8 og 1 hann 10/10.

MYRHAUK Circus cyaneus

1977: Seks obs., fra 18/9 til 1/10 med maks.antall 2-3 ex 18/9.

1978: Regelmessig i tiden 12/9 til 19/10 med maks.antall 3 ex.

1979: Seks vårobs., i perioden 12/4-20/5. Kun enkeltindivider.

På høsten regelmessig i tiden 8/9-19/10 med største antall
2 ex 30/9 og 7/10.

HØNSEHAUK Accipiter gentilis

1977: Sju obs: Tre på våren og fire på høsten. Kun enkeltindivider.

1978: To obs: 1 ex 16/4 og 1 ex 30/4.

1979: Tre obs: 1 ex 19/8, 1 ex 10/9 og 1 ex 13/9.

MUSVÅK Buteo buteo

1977: Elleve obs., åtte på våren, i perioden 27/3-22/5 med maks.antall 3 ex 30/4. På høsten 1 ex 21/8, 1 ex 28/8 og 1 ex 25/9.

1978: Fire obs: 1 ex 29/4, 1 ex 30/4, 1 ex 11/9 og 1 ex 13/9.

1979: Tre obs: 1 ex 16/4, 7 ex 23/4 og 1 ex 19/5.

FJELLVÅK Buteo lagopus

1977: En obs: 1 ex 1/5.

1978: Fire obs: 1 ex 14/4, 1-2 ex 16/4, 2 ex 24/9 og 1 ex 1/10.

1979: En obs: 2 ex 5/5.

TÅRNFALK Falco tinnunculus

Hekkefunn: Et reir med 4 unger 1977.

To eldre hekkefunn: To reir i 1973.

DVERGFALK Falco columbarius

1977: Ni obs., sju i perioden 22/4-30/4. På høsten 1 ex 25/8 og 1 hann 11/10.

1978: Seks obs: 1 hunn 15/4 og resten i perioden 27/8-11/11.

1979: Tolv obs., sju på våren, fra 12/4 til 13/5 og fem på høsten i perioden 18/8-30/9.

Det dreier seg hele tiden om enkeltindivider ved hver obs.

LERKEFALK Falco subbuteo

Sju obs: 1 ex 12/4-77, 1 ex 22/4-77, 1 ex 29/4-77, 1 ex 30/4-77
1 ex 11/4-79, 1 ex 21/4-79 og 1 ex 22/4-79.

Eldre, godkjente funn: 1 ex 16/8-76 og 1 ex 23/10-76.

JAKTFALK Falco rusticolus

Eldre, godkjente funn: 1 juv 22/10-76 og 1 ex 24/10-76.

VANDREFALK Falco peregrinus

Eldre, godkjente funn: 1 ex 23/4-70, 1 ad hunn 28/8-74 og 1 ex 1-3/10-76.

JERPE Bonasa bonasia

En obs: 1 ex 15/4-77. Dette er funn nummer to i området (!)

ORRFUGL Tetrao tetrix

En obs: 1 hann 25/5-77, fjerde funn i området (!!)

VANNRIKSE Rallus aquaticus

Et eldre funn: 1 ex 13/4-71. Dette var første funn i Nordre Øyeren.

ÅKERRIKSE *Crex crex*

Et eldre funn: 1 ex 12/10-75, funn nr. 2 i området.

SIVHØNE *Gallinula chloropus*

1977: Hekking: 1 par m/ nyklekte pull. 27/6.

1978: Hekking: 2 par fikk fram tre kull.

SOTHØNE *Fulica atra*

1977: Regelmessig på våren i perioden 19/3-19/5, for det meste enkeltindivider ved hver obs. På høsten ni obs., i tiden 18/8-9/11, med maks.antall 9 ex 26/9.

1979: Tre obs: 1 ex 13/4, 1 ex 19/4 og 1 ex 14/6.

TRANE *Grus grus*

1977: Åtte obs., alle på våren, i perioden 16/4-22/5, med maks.antall 9 ex 5/5.

1978: Tre obs: 2 ex 14/5, 2 ex 26/5 og 2 ex 28/5.

1979: Fem vårobs: 2 ex 11/4, minst 2 ex 13/4, 1 ex 14/4, 3 ex 16/4 og 8 ex 20/5.

En høstobs: 2 ex 9/9. Dette er første høstfunn i nyere tid.

TJELD *Haematopus ostralegus*

1977: Jevnlig fra 4/4 til 4/6. Dessuten 1 ex 25/7 og 26/7. Maks.antall 8 ex 8/5.

1978: Jevnlig fra 8/4 til 3/6, med største antall 24/5 (8-10 ex). Dessuten 1 ex 25/6, 1 ex 10/9, 3 ex 11/9 og 1 ex 23/9.

1979: Jevnlig fra 10/4 til 17/6 med største antall 14-16 ex 14/5. Dessuten 1 ex 4/9, 1 ex 15/9 og 1 ex 18/9.

DVERGLO *Charadrius dubius*

1977: Seks obs., fire i perioden 8/5-27/6, med maks.antall 2 ex 8/5. På høsten 1 ex 14/8 og 2 ex 15/8.

1978: Åtte obs., i tiden 3/6-24/7 med maks.antall 2 ex (pulli ikke inkl.)

1979: Seks vårobs., i tiden 12/5-7/6 med maks.antall 5-6 ex 17/5.

To høstobs: 1 ex 10/8 og 1 ex 11/8.

Hekkefunn: 2 ad 3 pull 25/6-78.

SANDLO *Charadrius hiaticula*

1977: Jevnlig 19/4 - 8/5 med største antall 6 ex 19/4. På høsten regelmessig i tiden 13/7-6/10 med største antall 13 ex 18/8.

1978: 2 ex 17/5 og 1 ex 21/5, ellers fire spredte obs. i juli, to i august og sju i tiden 2/9-16/9. Maks.antall 25-30 ex 10/9.

1979: Fem obs. på våren, i tiden 23/4-30/5, med største antall 3 ex. Regelmessig på høsten i tidsrommet 1/9-15/10, med største antall 8-10 ex 4/9. Dessuten 8-12 ex 10/8 og 4 ex 11/8.

BOLTIT *Charadrius morinellus*

Et eldre, godkjent funn: 1 ex 20/8-76.

HEILO *Pluvialis apricaria*

- 1977: Regelmessig fra 23/4 til 25/5 med maks.antall 37 ex 1/5 og 7/5 og 30-40 ex 5/5. På høsten jevnlig fra 31/7 til 8/10 med maks. antall 35-40 ex 7/8.
- 1978: To vårobs: 150-175 ex 9/5 og 60 ex 16/5. Dessuten 2 ex 1/7. Forøvrig fem obs. spredt fra 19/8 til 15/10 med maks. antall 13 ex 19/8.
- 1979: Elleve vårobs., i tiden 11/4-19/5 med største antall minst 70 ex 13/5. Åtte høstobs., fra 10/8 til 28/9 med største antall 35 ex 18/8.

TUNDRALO *Pluvialis squatarola*

- 1977: Sju obs: 2 ex 25/7, 1 ex 26/7, 1 ex 31/7, 1 ex 8/8, 2 ex 4/9, 1 ex 11/9 og 2 ex 1/10.
- 1978: Fire obs: 1 ex 11/9, 2 ex 24/9, 3 ex 29/9 og 1 ex 1/10.
- 1979: 4 ex 10/8 og forøvrig regelmessig i tiden 14/9 til 15/10 med maks. antall 9 ex 14/10.

POLARSNIFE *Calidris canutus*

- 1977: Sju obs., i tiden 26/7-21/8 med maks.antall 9 ex 14/8.
- 1978: Fem obs., i perioden 7/8-21/9 med maks.antall 8 ex 21/9.
- 1979: En vårobs: 2 ex 15/5. seks høstobs., fra 10/8 til 30/9 med maks.antall 5 ex 2/9.

Eldre, godkjente vårobs: 1 ex 3/6-74 og 1 ex 16/5-76.

SANDLØPER *Calidris alba*

- 1977: To obs: 2 ex 6/8 og 1 ex 18/9.
- 1978: En obs: 5 ex 11/9.
- 1979: To obs: 1 ex 10/8 og 1 ex 1/9.

DVERGSNIPE *Calidris minuta*

- 1977: På høsten jevnlig fra 26/7 til 25/9 med maks.antall 14 ex 15/8
- 1978: Åtte obs., i tiden 7/8-14/9 med maks.antall ca 30 ex 10/9 og 12/9.
- 1979: To vårobs: 10 ex 17/5 og 2 ex 20/5. På høsten 4 ex 10/8 og 11/8 og ellers regelmessig fra 1/9 til 3/10 med største antall 22 ex 22/9.

TEMMINCKSNIFE *Calidris temminckii*

- 1977: Fem vårobs., i tidsrommet 8/5-28/5 med høyeste antall 6 ex 25/5. Fem høstobs., i tiden 13/7-16/8 med høyeste antall 3 ex 13/7.
- 1978: Seks obs: 1 ex 9/7 og resten i tiden 9/9-23/9 med maks.antall 4 ex 9/9.
- 1979: En vårobs: 1 ex 17/5. Tre høstobs: 4 ex 4/8, 1-2 ex 10/8 og 3 ex 11/8.

TUNDRASNIPE *Calidris ferruginea*

- Sju obs: 1 ex 7/8, 2 ex 8/8, 1 ex 17/8, 1 ex 25/8, alle i 1977. 1 ex 26/8 og 1 ex 11/9, begge i 1978 og 1 ex 3/10-79.

MYRSNIPE *Calidris alpina*

- 1977: Jevnlig fra 19/4 til 25/5 med maks.antall 15-20 ex 25/5. På høsten regelmessig fra 10/7 til 6/10 med høyeste antall 100-120 ex 25/7.

- 1978: Fem spredte obs. fra 5/5 til 8/7 med maks.antall 3 ex. Ellers jevnlig fra 24/7 til 21/10 med maks.antall ca 150 ex 24/7.
 1979: 1 ex 1/5, 20-25 ex 15/5, minst 20 ex 20/5 og 1 ex 30/5.
 På høsten regelmessig fra 10/8 til 23/10 med høyeste antall 46 ex 29/9.

RUSTSNIPE Tryngites subruficollis

En obs: 1 ex (1k) 22/9-79. Ny art for Nordre Øyeren. Sjette funn i Norge.

BRUSHANE Philomachus pugnax

- 1977: Hovedtrekk vår i første halvdel av mai, med maks.antall ca 600 ex 8/5. På høsten passerte hovedmengden medio august-primio september med største antall 300-400 ex 24-25/8 og ca 415 ex 28/8.
 1978: På våren ble høyt antall notert 9/5 med 700-900 ex (ellers lav obs.dekning). Høsttrekket lite markert, med maks.antall 40-50 ex 12/8.
 1979: Høyt antall ble på våren notert 15/5 med 200-220 ex. Også denne høsten lite markert trekk, med største antall 30-40 ex 22/8.

KVARTBEKKASIN Lymnocyptes minimus

- 1978: To obs: 1 ex 23/9 og 2 ex 24/9.
 1979: Fire obs: 1 ex 28/9, 4 ex 30/9, 2 ex 3/10 og 1 ex 9/10.
 Eldre, godkjente funn: 1 ex 16/11-74, 2 ex 12/10-75, 1 ex 31/8-76, 1 ex 3/10-76, 1-2 ex 10/10-76, 2 ex 12/10-76, 1 ex 16/10-76 og 1 ex 17/10-76.

Dette er samtidig alle godkjente funn av arten i nyere tid.

ENKELTBEKKASIN Gallinago gallinago

- 1977: Regelmessig fra 27/3 og gjennom sommeren og høsten fram til 2/11. Maks.antall vår ca 20 ex 4/5 og største antall høst ca 65 ex 28/8.
 1978: Regelmessig fra 9/4 fram til 22/10. Maks.antall vår 10-11 ex 5/5 og maks.antall høst 90-100 ex 19/8 og 6/9.
 1979: Regelmessig fra 11/4 til 20/10. Største antall vår 15-16 ex 12/5, høst 50-60 ex 18/9.

DOBBELTBEKKASIN Gallinago media

- Tre obs., alle i 1977: 2 ex 12/5, 2 ex 28/8 og 1 ex 4/9.
 Eldre, godkjente funn: 1 ex 12/5-68, 1 ex 14/5-68, 1 ex 10/5-69, 2 ex 6/5-73, 1 ex 19/5-73, 1 ex 22/5-73, 1 ex 12/5-75, 1 ex 21/5-75, 1 ex 20/8-75, 1 ex 14/5-76, 1 ex 4/9-76 og 2 ex 5/9-76.

SVARTHALESPOVE Limosa limosa

- 1977: Regelmessig i tiden 16/4-3/6 med maks.antall 10 ex 7/5.
 En høstobs: 6 ex 13/8.
 1978: Regelmessig fra 3/5 til 30/5, med maks.antall 7 ex 3/5.
 Ingen høstobs.
 1979: Regelmessig i perioden 16/4-4/6, med maks.antall 5 ex 4/5.
 En høstobs: 1 ex 11/8.

Hekkefunn: Et reir m/4 egg 14/5-77

LAPPSPOVE *Limosa lapponica*

- 1977: Seks obs: 1 ex 7/5, 3 ex 8/5, 3 ex 9/5, 1 ex 14/5, 1 ex 25/7 og 1 ex 15/8.
 1978: To obs: 48 ex 8/7 og 2 ex 8/9.
 1979: Seks obs: 4 ex 17/5, 16 ex 2/9, 2 ex 4/9, 1 ex 8/9, 1 ex 26/9 og 1 ex 28/9.

SMÅSPOVE *Numenius phaeopus*

- 1977: 4 ex 17/4, deretter jevnlig i perioden 30/4-31/5, med maks.antall 15-20 ex 5/5. Tre høstobs: 13 ex 31/7, 2 ex 28/8 og 1 ex 4/9.
 1978: Fire vårobs: 2 ex 5/5, 6 ex 9/5, minst 4 ex 16/5 og 1 ex 24/5. To høstobs: 4 ex 7/8 og 2 ex 19/8.
 1979: Seks obs., alle på våren: 1 ex 22/4, 10 ex 27/4, 1 ex 28/4, 1 ex 2/5, 1 ex 15/5 og 1-2 ex 17/5.

STORSPOVE *Numenius arquata*

- 1977: Hovedtrekket foregikk medio-ultimo april med maks.antall ca 230 ex 18/4. På høsten regelmessig i lite antall med maks. 38 ex 28/8.
 1978: På våren bare moderate antall registrert (lav obs.aktivitet). På høsten jevnlig i lite antall med maks. 4-6 ex.
 1979: Hovedtrekk vår medio-ultimo april med største antall ca 75 ex 27/4. På høsten jevnlig i lite antall med maks. 8 ex.

SOTSNIFE *Tringa erythropus*

- 1977: Seks vårobs., i perioden 30/4-25/5, kun enkeltindivider unntatt 3 ex 13/5. Åtte høstobs., i tiden 10/7-4/9, bare enkeltindivider.
 1978: To vårobs: 1 ex 5/5 og 4 ex 9/5. To høstobs: 1 ex 19/9 og 1 ex 21/9.
 1979: En obs: 3 ex 15/5.

RØDSTILK *Tringa totanus*

- 1977: Regelmessig fra 26/4 og gjennom sommeren og høsten fram til 11/9. Dessuten 1 ex 1/10. Maks.antall vår 50-70 ex 8/5, høst 20-22 ex 25/8.
 1978: Regelmessig fra 3/5 til 11/9. Største antall vår 10-12 ex 24/5, høst 15-20 ex 10/7.
 1979: Regelmessig fra 16/4 til 18/9. Maks.antall på våren 20-25 ex 14/5, på høsten 10-15 ex 10/8.

Indikasjon på hekking 1977: 6 engstlige individer 13/7.

GLUTTSNIPE *Tringa nebularia*

- 1977: Regelmessig i tiden 20/4-31/5 med maks.antall 110-140 ex 8/5. Dessuten 3 ex 27/6. På høsten regelmessig i perioden 10/7-19/9 med største antall 300-350 ex 18/8. Dessuten 1 ex 6/10.
 1978: Regelmessig i perioden 3/5-29/5 med maks.antall 250-300 ex 9/5. På høsten fra 1/7 til 6/10 med maks.antall 20-30 ex 10/9.
 1979: På våren i tiden 11/4-20/5. Vesentlig små antall, med unntak av 180-200 ex 15/5. På høsten jevnlig fra 10/8 til 30/9 med største antall 5-10 ex 10/8. Dessuten 2 ex 12/10.

GRØNNSTILK *Tringa glareola*

- 1977: På våren i perioden 20/4-1/6 med maks.antall 15-20 ex 14-15/5. Dessuten 1 ex 22/6. På høsten fra 19/7 til 28/8 med største antall 25 ex 15/8.

1978: På våren i tiden 9/5-3/6 med største antall 70-80 ex 9/5.
 Fire obs. på høsten, i perioden 2/7-7/8, med maks.antall 3 ex.
 1979: På våren kun i perioden 13/5-20/5 med største antall 12-14 ex 17/5.
 En høstobs: 1 ex 30/9.

STEINVENDER *Arenaria interpres*

1977: Tre obs: 2 ex 19/5, 1 ex 25/5 og 2 ex 14/8.
 1978: En obs: 1 ex 10/9.
 1979: Tre obs: 1 ex 15/5, 2 ex 16/5 og 1 ex 30/5.

SVØMMESNIPE *Phalaropus lobatus*

En obs: 1 ex 2/6-77
 Et eldre, godkjent funn: 2 ex 23/5-71.

TYVJO *Stercorarius parasiticus*

To obs: 1 ex 19/5-79 og 20/5-79 var samme individ.
 Eldre, godkjente funn: 1 ex 12/7-72, 1 ex 10/9-76 og 1 ex 3/10-76

STORJO *Stercorarius skua*

Fem obs: 1 ex 23/4-77 og 27/4-77 var samme individ, likeså 1 ex 24/6-77
 og 25/6-77. Dessuten 1 ex 17/5-79.
 Dette er de første funn i Nordre Øyeren.

DVERGMÅKE *Larus minutus*

En obs: 1 juv 27/6-77.
 Eldre, godkjente funn: 1 juv 22/8-75 og 1 juv 10/9-75.

SILDEMÅKE *Larus fuscus*

1977: Elleve obs. spredt i perioden 12/4-25/8 med maks.antall 48 ex 19/7.
 1978: Tre obs: 2 ex 15/7, 10 ex 24/7 og 1 ex 7/8.
 1979: Seks obs: 2 ex 21/4, 1 ex 28/4, 2 ex 1/5, 1 ex 13/5, 2 ex 10/8
 og 3 ex 11/8.
 Et eldre, godkjent vinterfunn: 1 ex 22/1-72.

SVARTBAK *Larus marinus*

1977: Regelmessig vår, sommer og høst, med maks.antall 25 ex 21/3.
 Dessuten 3-4 ex 17/12.
 1978: Spredte obs. gjennom året med maks.antall 6-8 ex 15/7.
 1979: På våren fra 1/4 til 16/6 med maks.antall 5-6 ex 17/5.
 På høsten fra 10/8 til 9/11 med største antall 5 ex 1/9.

ROVTERNE *Sterna caspia*

En obs: 1 ad 10/8-79.
 Et eldre, godkjent funn: 1 ex 23/5-76.

SVARTTERNE *Chlidonias niger*

To obs: 1 ad 20/7-79 og 1 ex 16/9-79.
 Et eldre, godkjent funn: 1 ex 28/5-72.

SKOGDUE Columba oenas

- 1977: 2 ex 26/3, deretter regelmessig fra 23/4 til 8/5, med maks.antall 7 ex 7/5. Dessuten 2 ex 21/5 og 1 ex 4/6. På høsten spredt i perioden 19/7-18/9 med maks.antall 5 ex 25/8.
- 1978: På våren spredt i tiden 2/4-3/6 med største antall 3 ex. På høsten spredt i perioden 7/7-8/10 med største antall 3 ex 9/9.
- 1979: Seks obs: 2 ex 16/4, 1 ex 4/5, 1 ex 14/5, 1 ex 22/8, 1 ex 1/9 og 1 ex 9/9.

RINGDUE Columba palumbus

- 1977: På våren registrert i moderate antall, maks. 120-140 ex 5/4 og 150-200 ex 16/4. På høsten passerte hovedmengden ultimo september-primo oktober, med maks.antall 500-600 ex 1/10.
- 1978: På våren lave antall, maks. 80-100 ex 21/4. På høsten foregikk hovedtrekket i september, med maks.antall 800-1000 ex 30/9.
- 1979: Heller ikke denne våren særlig tallrik, maks.antall 180 ex 1/4. Høsttrekket foregikk hovedsaklig i september, med maks.antall 1200-1400 ex 30/9.

HAUKUGLE Surnia ulula

Et eldre, godkjent funn: 1 ex 29/9-73. Første funn i området.

SPURVEUGLE Glaucidium passerinum

En obs: 1 ex 14/1-79. Funn nr. 2 i området.

KATTUGLE Strix aluco

Hekking: Et reir m/4 egg 22/4-77.

HORNUGLE Asio otus

Hekking: To hekkefunn primo juli-77, et reirfunn m/3 pull 19/5-78 og et hekkefunn 31/5-79.

Eldre hekkefunn: 2 pull/juv 12/6-74, et hekkefunn primo august-75 og et reirfunn 20/5-76.

JORDUGLE Asio flammeus

1977: En obs: 1 ex 26/3.

1978: To obs: 2 ex 16/4 og 1 ex 29/4.

1979: Elleve obs., ti i perioden 15/4-31/5 med maks.antall 2 ex 5/5 og 20/5, samt 1 ex 3/10.

PERLEUGLE Aegolius funereus

En obs: 1 ex 19/5-77.

NATTRAVN Caprimulgus europaeus

Eldre, godkjente funn: 1 hann skutt i slutten av 1960-åra og 1 hann skutt 21/8-72.

ISFUGL Alcedo atthis

En obs: 1 ex 18/9-77.

Et eldre, godkjent funn: 1 ex 28/9-74.

VENDEHALS Jynx torquilla

1977: To obs: 1 ex 24/8 og 31/8.

1978: To obs: 2 ex 17/5 og 3/6.

1979: Seks obs: 1 ex 16/5 og 17/5, 2 ex 19/5, 1 ex 20/5, 1 ex 31/5 og 3 ex 16/6.

GRÅSPETT Picus canus

Tre obs., alle i 1979: 1 ex 15/5, 1 ex 19/8 og 1 hunn 7/10.

HVITRYGGSPETT Dendrocopos leucotos

Seks obs: 1 ex 2/5-77, 1 ex 14/5-77, 1 ex 3/9-77, 1 hann 25/9-77, 1 ex 26/10-77 og 1 ex 15/9-78.

TRETÅSPETT Picoides tridactylus

Fire obs: 1 ex 1/5-77, 1 hann 20/5-77, 1 ex 1/4-79 og 1 ex 21/4-79.

FJELLERKE Eremophila alpestris

Et eldre, godkjent funn: 2 ex 9/10-76.

TREPIPLERKE Anthus trivialis

1977: Jevnlig i perioden 20/4-5/6 med maks.antall 60-80 ex 25/4.

Dessuten 1 ex 10/7, 2 ex 25/8, 50-60 ex 27/9 og 8-10 ex 1/10.

1978: Jevnlig i tidsrommet 5/5-3/6 med maks.antall 15-20 ex 29/5.

Dessuten 3-5 ex 25/6, 1 ex 2/7, 2-3 ex 6/7 og 5 ex 11/9.

1979: Jevnlig i tiden 1/5-31/5 med maks.antall minst 5 ex 1/5. Dessuten 2-3 ex 16/6, 1 ex 4/8, 1 ex 1/9 og 1 ex 16/9.

HEIPIPLERKE Anthus pratensis

1977: Hovedtrekket på våren foregikk ultimo april-primo mai med maks.antall 150-200 ex 30/4 og 1/5. På høsten passerte hovedmengden medio-ultimo september med maks.antall 200-250 ex 25/9.

1978: Moderat vårtrekk, maks.antall 50 ex 5/5. På høsten foregikk hovedtrekket medio september med maks.antall 400-500 ex 16/9.

1979: Beskjedent vårtrekk. Maks.antall minst 50 ex 1/5. Hovedtrekket på høsten fant sted medio-ultimo september med største antall 400-500 ex 18/9.

LAPPIPLERKE Anthus cervinus

En obs: 1 ex 4/9-77.

Et eldre, godkjent funn: 1 ex 23/5-71.

SKJÆRPIPLERKE Anthus spinoletta

En obs: 1 ex 19/3-77.

GULERLE Motacilla flava

1977: De høyeste antallene ble registrert medio mai med maks. 50-60 ex 15/5. På høsten passerte hovedmengden ultimo august med maks.antall 1000-1300 ex 28/8.

1978: Største antall på våren ble notert med 50 ex 16/5. På høsten foregikk hovedtrekket medio-ultimo august med største antall 800-900 ex 20/8.

1979: Største antall på våren var 80-100 ex 17/5. Relativt svakt høsttrekk med maks.antall 60-80 ex 28/8.

Hekking: Sørlig gulerle, *M. f. flava*: 1 varslende hann med mat i nebbet 15/7-77.

Såerle, *M. f. thunbergi*: 2 varslende par med mat for unger medio juli-77 og 1 hann m/mat 19/7-79.

Eldre, godkjente hekkefunn: Minst 8-10 par (*thunbergi*) 1975.

VINTERERLE *Motacilla cinerea*

Fire obs: 2 ex 12/4-77, 2 ex 16/4-77, 1 ex 23/4-77 og 1 par 2/4-78.

SIDENSVANS *Bombycilla garrulus*

1977: Fem obs: 1 ex 15/10, 4 ex 26/10, 6 ex 29/10, 20 ex 30/10 og 3 ex 9/11.

1978: To obs: 1 ex 14/10 og obs. 9/12.

1979: Tre obs: 2 ex 24/2, 30-35 ex 15/3 og 7 ex 18/11.

BLÅSTRUPE *Luscinia svecica*

1977: Seks vårobs., i perioden 8/5-22/5, med største antall 6-8 ex 8/5. På høsten 1 ex 25/7, deretter seks obs. i tiden 25/8-4/9 med maks.antall 12-14 ex 28/8 og 13 ex 4/9.

1978: Tre obs: 1 hann 15/5, 2 hanner 16/5 og 1 ex 5/9.

1979: En obs: 2 ex 20/5.

SVARTRØDSTJERT *Phoenicurus ochruros*

En obs: 1 hunnfarget ex 1/5-79. Ny art for Nordre Øyeren.

RINGTROST *Turdus torquatus*

En obs: 2 ex 31/3-79.

DUETROST *Turdus viscivorus*

En obs: 1 ex 16/9-79.

GRESSHOPPESANGER *Locustella naevia*

Et eldre, godkjent funn: 1 hann medio juni 1971. Dette var første funn i området.

SIVSANGER *Acrocephalus schoenobaenus*

Fire obs: 1 ex 18/5-77, 2 ex 4/6-77, 1 ex 9/7-78 og 1 ex 7/6-79.

MYRSANGER *Acrocephalus palustris*

To obs: 1 ex natta mellom 2/6 og 3/6-77 og 1 ex 3/6-78. De første funn i Nordre Øyeren.

RØRSANGER *Acrocephalus scirpaceus*

1977: Jevnlig i perioden 22/6-14/8 med maks.antall 5 ex.

1978: Fire obs: 2 hanner 24/5, 1 hann 13/6, 4-5 ex 15/7 og 3 ex 24/7.

1979: Fire obs: 3 ex 4/6, 2 ex 21-22/6, 2 ex 10/8 og 1 ex 19/8.

Hekking: Minst 2 hekkende par 1977 (mating av unger). I alt åtte tomme reir funnet 26/10 og 29/10-77. En syngende hann v/ tomt reir 13/6-78.

BØKSANGER Phylloscopus sibilatrix

1977: Fire obs: 3 ex 14/5, 2 ex 15/5, 1 ex 19/5 og 2 ex 15/6.
 1978: To obs: 1 ex 24/5 og 1 ex 29/5.
 1979: Tre obs: 3 ex 20/5, 1 ex 22/5 og 1 ex 31/5.

TORNSKATE Lanius collurio

1977: Fire vårobs., i tiden 7/5-1/6 med maks antall 5 ex 25/5.
 Ti høstobs., i perioden 17/7-4/9 med maks. antall 13-14 ex 15/8.
 1978: Tre obs: 1 ex 28/5, 4 ex 3/6 og 3 ex 24/7.
 1979: Sju obs: 1 ex 31/5, 1 ex 4/6 og fem obs. i tiden 11/8-18/9
 med maks. antall 6 ex 11/8.

VARSLER Lanius excubitor

1977: En vårobs: 1 ex 5/4. Elleve høstobs., i tiden 11/9-13/11
 med maks. antall 3 ex.
 1978: Ni obs., alle på høsten. i tiden 23/9-16/12. Maks. antall
 3 ex 23/9.
 1979: Ingen obs.

NØTEKRÅKE Nucifraga caryocatactes

Tre obs: 8 ex 11/10-77, 3 ex 29/9-78 og 1 ex 28/9-79.

KORNKRÅKE Corvus frugilegus

1977: Sju obs. i tiden 23/3-7/5 med maks. antall 4 ex.
 Fire obs. i tiden 25/7-8/10 med maks. antall 2 ex.
 1978: En obs: 1 ex 3/5
 1979: Ingen obs.

RAVN Corvus corax

Fem obs: 2 ex 16/4-77, 5 ex 24/10-77, 1 ex 20/4-79, 1 ex 16/9-79
 og 1 ex 27/9-79.

STILLITS Carduelis carduelis

1977: Fem obs: 6 ex 15/8, 1 ex 28/8, 2 ex 5/11, 1 ex 9/11 og 6 ex 13/11.
 1978: Fire obs: 3 ex 8/7, 1 ex 1/10, 1 ex 8/10 og 14 ex 3/12.
 1979: Tre obs: 1 ex 11/4, 1 ex 15/4 og 2 ex 22/8.

BERGIRISK Carduelis flavirostris

1977: Fire vårobs: 2 ex 22/3, 41 ex 16/4, 1 ex 30/4 og 16 ex 3/5.
 Elleve høstobs., i tiden 11/10-21/11 med maks. antall ca 45 ex 15/10.
 1978: Tre vårobs: 10 ex 15/4, 50-60 ex 16/4 og "småflokker" 29/4
 To høstobs: Minst 20 ex 29/9 og 1-2 ex 7/10.
 1979: To obs: 70-80 ex 7/4 og 50-60 ex 10/10.

ROSENFINK Carpodacus erythrinus

1977: Jevnlig i perioden 21/5-4/7 med maks. antall 4 ex 24/6.
 1978: Jevnlig i perioden 19/5-7/7 med maks. antall ca 20 ex 3/6.
 1979: Jevnlig fra 30/5 til 22/6 med maks. antall 8 ex 4/6.

Hekking: 1 hunn på reir m/1 egg 2/6-78.

KONGLEBIT Pinicola enucleator

En obs: 1 ex 28/1-79.

LAPPSPURV *Calcarius lapponicus*

- 1977: Jevnlig i tiden 4/4-15/5 med maks.antall 16 ex 23/4. Dessuten 1 ex 28/8 og 2 ex 11/9.
1978: Fire obs: 2 ex 15/4, 8 ex 30/4, 1 ex 9/5 og 1 ex 11/9
1979: Seks obs., i tiden 31/3-6/5 med maks.antall 50-80 ex 2/5.

SNØSPURV *Plectrophenax nivalis*

- 1977: Regelmessig i tidsrommet 13/3-26/4 med maks.antall 400-450 ex 12/4. På høsten regelmessig i perioden 16/10-13/11 med maks.antall 80-85 ex 2/11. Dessuten 2 ex 11/12.
1978: Fem obs., i tiden 2/4-16/4 med maks.antall ca 75 ex 3/4. Seks obs., i tiden 1/10-10/12 med høyeste antall 70-100 ex 19/11.
1979: 2 ex 7/1, 300-400 ex 31/3, ca 50 ex 1/4. På høsten fem obs., i tiden 19/10-18/12 med maks.antall ca 30 ex.

HORTULAN *Emberiza hortulana*

Et eldre, godkjent funn: 1 hann 20/4-75.

SESONGBESKRIVELSE FOR 1980

Vinteren ble lang og kald. Isen lå lenge og de første sangsvanene viste seg ikke før 4/4. Antallet ble da også ualminnelig lite denne våren. De fleste hadde nok allerede reist nordover. 2 lappfiskender ble observert 7/4 og 1 storskarv 13/4. En sædgås ble notert 17/4 og en håndfull grågjess utover i april. Stokkandtrekket ble noe mindre enn normalt og hovedmengden passerte i siste halvdel av april med maksimum ca 300 ex en av dagene. Krikkendene nådde opp i bra antall med maksimum ca 550 ex 28/4, mens brunnakke antallet på det meste lå på ca 120 ex. Forøvrig ble observert et par snadderender og 5 snøgjess 17/5.

Vadertrekket var heller dårlig, men det hører med i bildet at den gode lokaliteten Svelle ble lite besøkt av observatører denne våren. Av brushøns ble bare 60-70 ex registrert. Av vadere ellers kan nevnes 1 steinvender 11/5 og 17/5, 3 dobbeltbekkasin 16/5, 1 tundrasnipe og 10-11 sotsniper 17/5. 27 traner passerte over området 1/5.

2 svartterner ble observert 11/6 og noe tidligere (1/6) ble nattergal ny art for Nordre Øyeren.

En liten taksering av rosenfink øst i området ga som resultat 6 syngende hanner.

Høstsesongen var svak for krikkand og omtrent som normalt for stokkand og brunnakke. Sangsvane antallet utover i november, kom opp på et godt nivå. 23/9 ble notert 85-90 kortnebbgjess og 21/10 og 24/10 fikk Nordre Øyeren besøk 2 dverggjess. Andre sjeldne gjester var 1 sjøorre 21/9 og 1 ærfuql 21/10.

Høsttrekket for brushane var godt, med maksimumstall på ca 400 ex. Andre vaderarter var representert som normalt. Litt spesiell var 4 sandløpere 10/8 og 14/9, tre observasjoner av kvartbekkasin i tillegg til lappspover, steinvender og svømmesnipe.

19/10 ble sett 2 teister og enda en ny art for Øyeren kunne noteres.

Artsgjennomgang for 1980STORLOM Gavia arctica

En obs: 3 ex 2/11

TOPPDYKKER Podiceps cristatus

På våren for det meste observert i mai med største antall 12/5 med 28-30 ex. På høsten ble de største antallene registrert i september og første av oktober med maksimumstall på 34 ex 16/9. Enkelte sommerobservasjoner.

STORSKARV Phalacrocorax carbo

Fem obs: 1 ad 13/4, 2 ex 13/9, 2 ex 12/10, 1 ex 14/10 og 1 ex 21/10. (De tre siste obs. dreier seg sannsynligvis om samme individer).

GRÅHEGRE Ardea cinerea

Enkeltvis eller parvis gjennom våren og sommeren. Som normalt, sterk økning på ettersommeren og høsten vel som en følge av spredning av ungfugl fra andre steder. Største antall var 19 ex 6/9.

KNOPPSVANE Cygnus olor

I antall på opptil 16 ex (14/6) gjennom april, mai og juni. Ingen obs. utover dette bortsett fra tre i perioden 7/10-11/10. (4 ex 7/10)

SANGSVANE Cygnus cygnus

Seineste vårobs. var 24/4. Som følge av været uvanlig lite svaner på våren. Antallet økte raskt utover høsten til et maksimum på ca 550 ex 23/11 (Ungfuglprosent: 12,6). Deretter sank tallet drastisk som følge av issituasjonen og allerede 29/11 ble bare 6 ex registrert. I en mildværsperiode i slutten av desember kom svanene tilbake 27/12 ble talt ca 180 ex. (På nyåret kom tallet opp i 210 ex 3/1 for deretter igjen å synke til issituasjonen på ny drev alle bort. Ingen svaner registrert 17/1).

SÆDGÅS Anser fabalis

En obs: 1 ex 17/4

KORTNEBBGÅS Anser brachyrhynchus

Fire obs: 85-90 ex 23/9, 7 ex 26/9, 25 ex 7/10 og 7 ex 31/10.

DVERGGÅS Anser erythropus

To obs: 1 ad 21/10 og 1 ex 24/10. (Samme ind.) Første funn siden 1852.

GRÅGÅS Anser anser

Fem obs: 2 ex 14/4, 3 ex 17/4, 1 ex 12/5, 9 ex 23/8 og 15 ex 13/9.

SNØGÅS Anser caerulescens

En obs: 5 ex 17/5

KANADAGÅS Branta canadensis

Største antall var 14 ex 5/10 og 12/10.

GRAVAND Tadorna tadorna

Fire obs: 1 ex 25/5, 1 ex 6/9, 2 ex 12/9 og 1 ex 7/10.

BRUNNAKKE Anas penelope

De høyeste vårantall ble notert ultimo april og primo mai med maksimum 4/5 (ca 120 ex). På høsten ble store tall registrert gjennom hele september til midten av oktober med maksimum 19/9 (ca 380 ex).

SNADDERAND Anas strepera

En obs: 1 par Årnestangen 17/5.

KRIKKAND Anas crecca

Vårtrekket passerte i hovedsak medio og ultimo april med maks. antall 28/4 (540-550 ex). Høsttrekket var heller dårlig med høyeste antall på ca 140 ex 15/9.

STOKKAND Anas platyrhynchos

Hovedmengden på våren passerte i løpet av april, men i meget moderate antall. Maksimum var ca 300 ex 17. og 18/4. På høsten ble større ansamlinger notert fra midten av august og helt fram til slutten av oktober. Maksimalt antall var 1300-1500 ex 26/9 og ca 1000 ex 27/9.

STJERTAND Anas acuta

2 par 18/4 og 1 hann 11/6. Ble ellers bare observert på høsten fra 5/9 til 11/10 med maks. antall på 15 ex 16/9 og 14 ex 26/9.

KNEKKAND Anas querquedula

En obs: 1 par Årnestangen 3/5

SKJEAND Anas clypeata

Tre obs: 1 par 25/5, 1 par 11/6 og 1 ex 16/9.

TAFFELAND Aythya ferina

Ble jevnlig registrert fra 21/9 til 11/10 der det maksimale antall var hele 42 ex 23/9. Dessuten 2 ex 24/10. Ingen vårobs.

BERGAND Aythya marila

En vårobs: 3 ex 12/5. Ellers bare på høsten fra 11/9 til 2/11 maks. antall på 32 ex 11/10.

ÆRFUGL Somateria mollissima

En obs: 1 ex Årnestangen 21/10. Dette er funn nr. 4 av arten i Øyeren.

SVARTAND Melanitta nigra

Seks obs: 15 ex 16/9, 1 ex 26/9, 2 ex 27/9, 8 ex 3/10, 8-9 ex 5/10 og 1 ex 11/10

SJØORRE Melanitta fusca

En obs: 1 hann 21/9.

LAPPFISKAND Mergus albellus

En obs. 1 par 7/4.

SILAND Mergus serrator

Observerert fra 1/5 til 1/6 med høyeste antall på ca 20 ex 11/5. Dessuten 2 ex 20/7. De øvrige obs. ble gjort fra 11/9 til 11/10 med maksimumstall på ca 30 ex 11/9.

LAKSAND Mergus merganser

De største antallene på våren ble registrert i første halvdel av april og medio-ultimo mai med maks. antall på henholdsvis 50-60 ex 6/4 og 110-120 ex 18/5. På høsten holdt som normalt en hel del individer seg i området gjennom september og oktober med høyeste antall på ca 290 ex 3/10.

VEPSEVÅK Pernis apivorus

En obs: 1 ex 25/5.

SIVHAUK Circus aeruginosus

To obs. på våren: 1 hann 7/5 og 1 hunnfarget 17/5. På høsten ble arten sett regelmessig fra 1/9 til 14/9 med 3 ex 1/9 som mest.

MYRHAUK Circus cyaneus

Bare på høsten dette året og da fra 23/8 til 5/10 med maks. antall på 3 hunnfargede 21/9.

HØNSEHAUK Accipiter gentilis

To obs: 1 ex 21/8 og 1 ex 24/11

MUSVÅK Buteo buteo

Bare en obs: 1 ex 21/8.

DVERGFALK Falco columbarius

Fire obs: 1 ex 15/4, 1 hunn 24/4, 1 hann 12/9 og 1 ex 4/10.

ORRFUGL Tetrao tetrix

En obs: 1 hunn 19/10

STORFUGL Tetrao urogallus

En obs: sportegn 14/10

SIVHØNE Gallinula chloropus

1 ad 31/5 og et dødt individ funnet på høsten.

SOTHØNE Fulica atra

Tre obs: 1 ex 13/4, 9 ex 6/9 og 2 ex 21/10.

TRANE Grus grus

Tre obs: 2 ex 15/4, 27 ex 1/5 og 3 ex 17/5.

TJELD Haematopus ostralegus

Jevnlig gjennom siste halvdel av april og hele mai. Dessuten 2 ex 1/6, 1 ex 11/6 og 2 ex 14/6. Dette kan tyde på hekking også dette året, men arten ble ikke observert i det hele tatt etter dette tidspunkt.

DVERGLO Charadrius dubius

Fire obs: 1 ex 3/6, 1 ex 19/7, 5 ex 20/7 og 2 ex 16/8.

SANDLO Charadrius hiaticula

Bare tre vårobs. dette året. Forøvrig regelmessig observert gjennom august og september med maks. antall på 25 ex 16/8 og 30-40 ex 23/8.

HEILO Pluvialis apricaria

2 ex 13/4. Ellers jevnlig gjennom mai med maks. antall på 25-30 ex 11/5. På høsten registrert primo august og fra 5/9 til 21/9 med maks. antall på henholdsvis 20 ex 2/8 og 10-12 ex 21/9.

TUNDRALO Pluvialis squatarola

Ble observert 1/9, 1 ex 5/9 og 2 ex 21/9. Dessuten 2 ex v/ Tuentangen 26/9, 30/9 og 7/10 som sannsynligvis alle dreier seg om samme individer.

POLARSNIFE Calidris canutus

Seks obs. Bare på høsten: 2 ex 9/8 og 10/8 (ganske sikkert samme individer). Individer av samme flokk er vel også 25-30 ex 11/9, 1 ex 12/9, 38 ex 15/9 og 1 ex 19/9.

SANDLØPER Calidris alba

To obs: 1 ex 18/8 og 1 ex 14/9.

DVERGSNIPE Calidris minuta

4 ex 9/8 og 6 ex 10/8 (trolig ind. fra samme flokk). 3 ex 15/9, 1 ex 19/9 og 2 ex 21/9 (trolig også av samme flokk). Dessuten 1 ex 23/8. Resten dreier seg trolig også om samme ind.: 1 ex 5/9, 2 ex 12/9 og 2 ex 15/9 (disse ble observert 2-3 km nord for øvrige obs.

TEMMINCKSNIFE Calidris temminckii

En obs: 1 ex 17/5.

TUNDRASNIPE Calidris ferruginea

En obs: 1 ex 17/5.

MYRSNIPE Calidris alpina

Bare to obs. på våren. Resten fra 19/7 til 7/10 med de største antallene 9/8 og 10/8, henholdsvis 50 ex og 30-40 ex. Oftest registrert gjennom primo og medio september.

BRUSHANE Philomachus pugnax

Få obs. i Svelle på våren (men dette området ble lite besøkt denne våren). På Årnestangen var de største antallene 50-60 ex 11/5 og 15/5, 60-70 ex 16/5, som kan tyde på meget moderat trekk. Noe bedre på høsten med maks. antall på ca 400 ex Svelle 18/8 og 120-130 ex Sørumsneset 21/8.

KVARTBEKKASIN Lymnocyptes minimus

Tre obs: 1 ex Årnestangen 12/9, 1 ex Tuentangen 23/9 og 1 ex Årnestangen 27/9.

ENKELTBEKKASIN Gallinago gallinago

Små antall på våren. Noe bedre på høsten med maks. antall på 45 ex 5/9, 35-40 ex 11/9 og 43 ex 19/9.

DOBBELTBEKKASIN Gallinago media

En obs: 3 ex Årnestangen 16/5.

SVARTHALESPOVE Limosa limosa

Jevnlig registrert fra 17/4 til 1/6. Høyst 2 ex ved hver obs. En høstobs: 1 ex 27/9.

LAPPSPOVE Limosa lapponica

Seks obs: 2 ex 11/9, 2 ex 12/9, 1 ex 15/9, 1 ex 16/9, 1 ex 19/9 og 1 ex 26/9. Alle obs. gjort i samme område og det dreier seg trolig om samme individer.

SMÅSPOVE Numenius phaeopus

Fra 1 til 2 ex jevnlig observert fra 7/5 til 25/5. Dessuten 1 ex på Fautøya 12/6. Forøvrig 6 ex 20/7 og 1 ex 27/7.

STORSPOVE Numenius arquata

På våren ble de fleste obs. gjort medio og ultimo april med maks. antall på 44 ex 28/4. Som normalt ble bare få individer sett på høsten.

SOTSNIPE Tringa erythropus

10-11 ex 17/5, 1-2 ex 20/7, minst 1 juv 9/8 og 1 ex 10/8 (trolig samme som 9/8)

RØDSTILK Tringa totanus

Jevnlig fra 4/5 til 3/6, Dessuten 2 ex 11/6 og 3 ex 14/6. Maks. antall var 8-10 ex 16/5 og 17/5. Ellers observert både juli, august og september, men i minimale antall.

GLUTTSNIPE Tringa nebularia

Som for brushane kan forklaringen på de små mengdene av gluttsnipe være at Svelle fikk få besøk av observatører, men arten også fåtallig på Årnestangen denne våren. Noe bedre på høsten med et maks.tall på 30-40 ex 16/8.

GRØNNSTILK Tringa glareola

2 ex 22/4, 1 ex 12., 16. og 18/5. Dessuten 1-2 ex 19/7, 3-5 ex 20/7, 8 ex 2/8 og 2 ex 9/8.

STEINVENDER Arenaria interpres

Fire obs: 1 ex 11/5, 1 ex 17/5, 2 ex 9/8 og 1 ex 18/8. De to siste obs. dreier seg trolig om samme individer.

SVØMMESNIPE Phalaropus lobatus

To obs: 1 ex 9/8 . Trolig samme individ ble observert sammen med to andre dagen etter.

SILDEMÅKE Larus fuscus

Seks obs: Ble observert 15/4, 2 ex 7/5, 1 ex 15/5, 4 ex 17/5, 10-15 ex 19/5 og 20 ex 3/8.

SVARTBAK Larus marinus

Jevnlig fra 13/4 til 27/5. Dessuten 1 ex 14/6, 5-6 ex 19/7 og 2 ex 20/7. Resten fra 11/9 til 7/10. Maks. antall var 8-12 ex 6/5 og 10-12 ex 16/5.

RØDNEBBTERNE Sterna paradisaea

En obs: 1 ex 17/5.

SVARTTERNE Chlidonias niger

En obs: 2 ad Årnestangen 11/6 (Jfr. dato med 1981 og 1982)

TEIST Cephus grylle

En obs: 2 ex Svelle 19/10. Første funn av arten i Nordre Øyeren.

SKOGDUE Columba oenas

Fem obs: 2 ex 24/4, 1 ex 12/5, 1 ex 17/5, 1 ex 11/6 og 1 ex 11/9

RINGDUE Columba palumbus

Vårtrekket foregikk i hovedsak første halvdel av april med maks. antall på ca 200 ex 13/4. Hovedmengden på høsten passerte fra slutten av august til midten av september med det høyeste antallet 23/8, 6/9 og 11/9 (100-150 ex).

KATTUGLE Strix aluco

En obs: 1 ex 21/8.

HORNUGLE Asio otus

Årvisst hekkende. Så også dette året.

JORDUGLE Asio flammeus

En obs: 1 ex 17/5.

VENDEHALS Jynx torquilla

Tre obs: 1 ex 24/5 og 1 ex 25/5 (trolig samme individ). Dessuten 1 ex 3/6.

TREPIPLERKE Anthus trivialis

Fire obs: 1 ex 13/4. Observasjonene 1-2 ex 1/6 og 1 ex 2/6 dreier seg trolig om samme individ.

HEIPIPLERKE Anthus pratensis

Relativt fåtallig denne våren. Dager med opptil 100 ex på høsten (16/9, 21/9 og 4/10). Altså ikke overveldende dette året.

GULERLE Motacilla flava

Høsttrekket var dette året mot normalt svært dårlig. Alle underartsbestemte individer gjennom våren var særle Motacilla f. thunbergi.

FOSSEKALL Cinclus cinclus

Sjelden i Øyeren. To obs dette året: 1 ex 2/9 og 1 ex 2/11.

NATTERGAL *Luscinia luscinia*

Syngende hann på Jørholmen fra 1/6. Hørt siste gang 15/6. 2 ex syngende 8/6. Første funn av arten i Nordre Øyeren.

DUETROST *Turdus viscivorus*

En obs: 1 ex 13/4.

SIVSANGER *Acrocephalus schoenobaenus*

To obs: 2 hanner Jørholmen 3/6 og 1 ex Årnestangen 4/9.

RØRSANGER *Acrocephalus scirpaceus*

Sju obs: 1 ex 1/6, 3-4 ex 11/6, 1 ex 14/6. Disse obs. inkluderer trolig samme individer. Det samme gjør antagelig også 2-3 ex 16/8, 2 ex 17/8 og 1 ex 24/8. Forøvrig 2 ex 20/7.

TORNSKATE *Lanius collurio*

Tre obs: 1 hann 17/5, 1 hunn 2/6 og 1 ex 26/8.

VARSLER *Lanius excubitor*

Tre obs: 1 ex 21/9 og 1 ex 23/9 (trolig samme individ). Dessuten 2 ex 5/10.

NØTTEKRÅKE *Nucifraga caryocatactes*

Fem obs: 1 ex 14/9, 2 ex 19/9 og 2 ex 26/9 (alle ved Svindal og trolig samme individer). Dessuten 1 ex 26/9 og 1 ex 30/9 (begge obs. v/Rælingen kirke og sanns. samme individ).

KORNKRÅKE *Corvus frugilegus*

En obs: 1 ex Årnestangen 18/4.

RAVN *Corvus corax*

Tre obs: 1 ex 18/8, 1 ex 6/9 og 1 ex 8/9.

BERGIRISK *Carduelis flavirostris*

Fire obs: 4-5 ex 7/4, ca 20 ex 16/4, 13 ex 18/4 og 15-20 ex 24/10

ROSENFINK *Carpodacus erythrinus*

Fem obs: minst 2 hanner 1/6, 6 hanner 3/6, 1 hann 5/6, 1 hann 11/6 og 1 hann 18/6.

LAPPSPURV *Calcarius lapponicus*

Tre obs: 2 ex 17/4, 10-15 ex 18/4 og 1 ex 22/4.

SNØSPURV *Plectrophenax nivalis*

Seks obs: 4 ex 22/3, 2 ex 6/4, 1 ex 7/4. 1 ex 17/4, ca 15 ex 21/10
30-40 ex 29/11. Med andre ord temmelig magert med snøspurv dette
året.

SESONGBESKRIVELSE FOR 1981JANUAR

Åpne deler de første dagene. Maks. antall svaner: ca 210 ex. 3/1. Senere var hele området islagt. Siste del av måneden hadde noe mildvær (0-10 C). Småflokker av sangsvaner på "rekognosering" gjennom hele måneden.

FEBRUAR

Små, åpne råker kom til syne. Mildest i første del av måneden. Snøfall i slutten av måneden. I midten av perioden var antallet sangsvaner steget til 85 ex. En flokk på ca 25 snøspurv 15/2.

MARS

Hele området islagt med unntak av enkelte åpne råker. Elveløpene åpnet seg i slutten av måneden. I siste del av måneden ankom bl.a. sanglerke, vipe, sivspurv, ringdue, stør, bokfink, linerle, heipiplerke, toppdykker, dvergfalk og storspove. Ingen sangsvaner ble observert fram til 25/3. Max. antall var 60 ex. 29/3. Deretter sank antallet merkbart pga nordtrekk. Lite antall ender hele måneden. Noen få snøspurv i slutten av perioden.

APRIL

I løpet av perioden forsvant isen og blottla store sand/slamområder. Max. antall sangsvaner var 30-40 ex. og de siste individene reiste 25/4 (4 etternølere var innom 2/5). En rekke arter ankom i løpet av måneden: bl.a. gråtrost, jordugle, rødstrupe, tårnfalk, tjeld, fjellvåk, musvåk, myrhauk, trane, svarthalespove, løvsanger og fiskeørn. Store antall ender rundt midten av måneden. Dvergfalk observert jevnlig hele måneden.

MAI

Normal vannstand ble passert 13/5 og vannet steg sterkt i løpet av få dager. Slam/sandbankene hadde da ligget tørre siden medio april. Flommen varte ut måneden. 1500-2000 ex. av brushane på Svelle 9/5-Primo mai ankom låvesvale, sivhauk, munk og svarthvit fluesnapper. Medio mai ankom sivsanger, møller, qulsanger, tornsanger og tårnseiler. En telling av syngende hanner av sivspurv ga 510 ex., en økning fra 1976. Nattergal ble hørt. En silkehegre ble observert 24/5.

JUNI

Høy vannstand i første del av måneden. Artsantallet gikk ned ettersom trekket stort sett var over. Av spesielle observasjoner kan nevnes svartterne, lappspove og gresshoppesanger.

JULI

Normal vannstand. Dårlig observasjonsdekning i likhet med juni. En del vadere observert, bl.a. sotsnipe, tundrasnipe, polar-snipe, tundralo og heilo. Svært lite ender.

AUGUST

Meget varmt vær. Store mengder trekkende svaler observert medio august. Lite ender men en markert økning i de siste dagene av måneden, da også vadertrekket satte inn for fullt. Av spesielle obs. i perioden kan nevnes 3000-4000 låvesvale 14/8. Forøvrig ble både sandløper, tundrasnipe og storskarv sett. Lite enkeltbekkasin.

SEPTEMBER

Grå og regntung måned. Store antall ender de første dagene av perioden. Siste del av måneden var det bare i Svelle at antallet ender var noenlunde høyt. Måneden ellers preget av sterk trekkaktivitet for bl.a. stær, toppdykker, heipiplerke og gråtrost. Forøvrig bør nevnes storskarv, sivhauk, vandrefalk og myrhauk.

OKTOBER

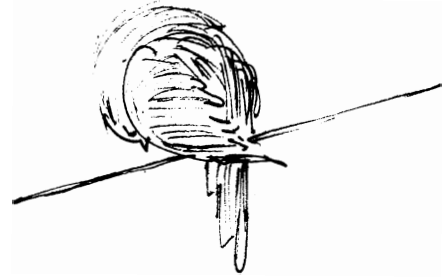
Dårlige værforhold hele måneden. Snøfall 30/10. Relativt svakt trekk hele måneden. De første sangsvaner ankom 11/10. Antallet steg utover i måneden til max. 508 ex. (31/10) Av spesielle observasjoner kan nevnes kvartbekkasin og gråspett. Store antall ender hele måneden, fortrinnsvis i Svelle. Både taffelend, bergand og siland var representert.

NOVEMBER

Stadig kaldere og Svelle frøs til i begynnelsen av måneden, mens Øyeren begynte å fryse til for alvor i slutten av måneden. Ingen vadere ble observert. Antallet ender minnet utover i måneden, noe som mye må skyldes den tidlige tilfrysing av de åpne vannområder. De dominerende arter var laksand og stokkand. Av spesielle observasjoner nevnes svartand og stillits. Ny rekord når det gjelder sangsvane antallet. 8/11 ble observert 779 ex. (1982 ble imidlertid tallet enda høyere). Forøvrig ble det registrert sykdom på andefugl i reservatet med dødsfall blant sangsvaner, stokkender og svartender. Norgesrekord av blyhagl i sangsvanekrås ble notert (61 hagl).

DESEMBER

19/12 var absolutt hele området igjenfrosset. Sangsvanene som ble registrert i begynnelsen av måneden, ble færre og færre inntil isen la seg overalt. Forøvrig liten observasjonsdekning.

Artsgjennomgang for 1981STORLOM *Gavia arctica*

En obs: 1 ex v/ Sniksand 10/5

TOPPDYKKER *Podiceps cristatus*

Jevnlig gjennom både våren og høsten dette året. Enkelte sommerobs. Største antall var 26 ex 1/9

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

To obs: 2 ex 30/8 og 1 juv 3/9

SILKEHEGRE *Egretta garzetta*

En obs: 1 ex Årnestangen 24/5. Dette er det fjerde funn av arten i Norge.

GRÅHEGRE *Ardea cinerea*

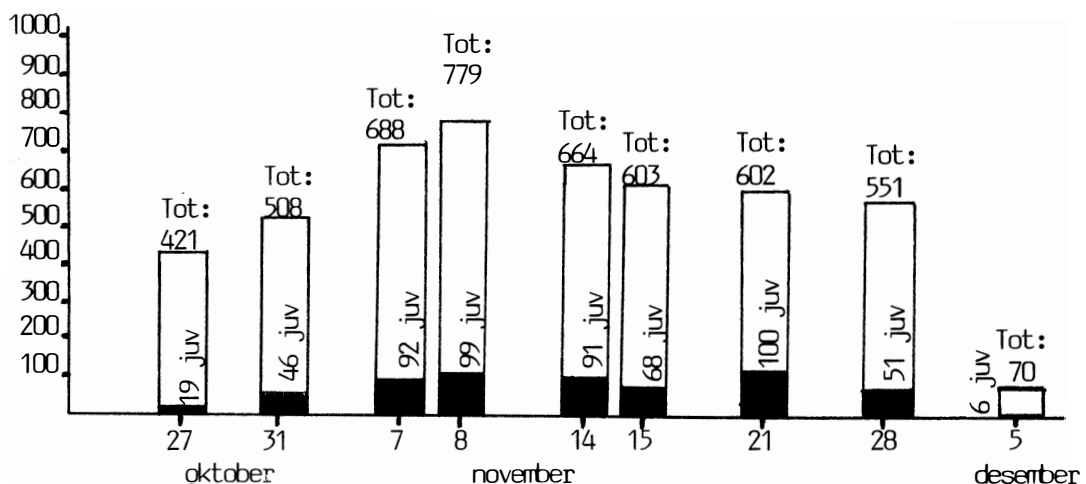
Jevnlig gjennom våren, sommeren og høsten med antallsøkning mot høsten. Maks. antall var 12 ex 1/9

KNOPPSVANE *Cygnus olor*

Ble observert regelmessig fra april til juli. Ellers bare i oktober (fire obs.). Største antall var 19 ex 31/5

SANGSVANE *Cygnus cygnus*

Vinter/vårsesongen hadde et maksimumsantall for arten på 210 ex 3/1. Siste vårobs. var 11/5. Tidligste høstobs. var 11/10 og denne sesongen kom antallet opp i 779 ex, som ble registrert 8/11 og dette var det største antallet noen gang registrert til da. Sesongen utviklet seg slik:

Ungfuglprosent	27/10:	4,5
"	31/10:	9,1
"	7/11:	13,4
"	8/11:	12,7
"	14/11:	14,1
"	15/11:	12,3
"	21/11:	16,6
"	28/11:	9,3
"	5/12:	8,6

19/12 var hele området islagt og sangsvanene borte. Dette skulle vise seg å vare helt fram til midten av mars 1982.

KORTNEBBGÅS Anser brachyrhynchus

To obs: 1 ex 16/10 og 5 ex 23/10

GRÅGÅS Anser anser

Ti obs. fordelt på både vår og høst. Små antall (maks. 16 ex 7/11).

KANADAGÅS Branta canadensis

Største antall var 24 ex 15/9

GRAVAND Tadorna tadorna

Fem vårobs. Atskillig flerøp på høsten. Største antall var 5 ex 8/9.

BRUNNAKKE Anas penelope

Store antall på våren ble notert 25/4 med 180-200 ex og 3/5 med ca 150 ex. I hovedsak foregikk høsttrekket primo-medio september, men også enkelte høye tall fram til midten av oktober. Største antall da var ca 400 ex 12/9 og 285 ex 1/9.

KRIKKAND Anas crecca

Vårtrekket dette året syntes å foregå gjennom hele april og fram til første mai. Største antall var 800-1000 ex 12/4, ca 1000 ex 5/5 og ca 920 ex 9/5. På høsten passerte de fleste i løpet av september med maks. antall på ca 450 ex 18/9 og ca 270 ex 20/9.

STOKKAND Anas platyrhynchos

Hovedmengden på våren passerte i løpet av april med maks antall på 400-500 ex 7/4, 12/4 og 13/4. På høsten holdt større ansamlinger seg helt fra slutten av august til isen la seg i slutten av november. Maks. antall var ca 1430 ex 18/9.

STJERTAND Anas acuta

Totalt 22 obs. dette året, likt fordelt på vår og høst. Alle vår-obs. dreide seg om 1-2 ex, mens største antall på høsten var 20-21 ex 20/9.

KNEKKAND *Anas querquedula*

To obs: 1 par v/ Årnestangen 19-20/5 og 1 par i deltaet 30-31/5.

SKJEAND *Anas clypeata*

Seks vårobs. og fire høstobs. Opptrådte for det meste enkeltvis, men 9/5 ble 7 ex iakttatt.

TAFFELAND *Aythya ferina*

Tre vårobs: 1 hann 4/4 og 5/4 (sanns. samme individ) og 1 par 3/5. Ni høstobs: 2 ex 22/8 og 14 ex 15/9 (maks. antall/. Resten fordeler seg på perioden 14/10 til 31/10 da flokker på opptil 12 ex ble observert sør for Årnestangen.

BERGAND *Aythya marila*

Sju obs. om høsten fra 31/8 til 18/10. Ingen vårobs. Maks antall var 20 ex 25/9.

SVARTAND *Melanitta nigra*

En obs: 1 hunn 14/11. Ble innfanget i sterkt avkrefte tilstand og sendt til veterinærinstituttet. Betennelse i tarm og lever ble konstatert. Årsak ukjent.

LAPPFISKAND *Mergus albellus*

En obs: 1 hunn 4/4.

SILAND *Mergus serrator*

Største antall var 12 ex 2/5 og 3/9. Arten kan ha hekket dette året idet 1 hunn med 11 ungfugl på slep ble observert 3/9, i tillegg til flere sommerobservasjoner.

LAKSAND *Mergus merganser*

Var tilstede stort sett hele året bortsett fra da området var helt islagt. Det største antallet på våren ble notert 10/5 med 160-180 ex og på høsten ca 560 ex 31/10. Særlig på høsten boltrer store ansamlinger av arten seg i de fiskerike gruntvannsområdene.

VEPSEVÅK *Pernis apivorus*

En obs: 1 ex Kusand 15/8.

SIVHAUK *Circus aeruginosus*

Sju obs. Alle av hunner eller hunnfargede individer: 1 ex 16/4, 1 ex 8/5, 1 ex 9/5 (de to siste obs. trolig av samme individ), 1 ex 3/9, 4/9 og 5/9 var trolig samme individ. Forøvrig 1 ex 20/9.

MYRHAUK *Circus cyaneus*

Ti obs. jevnt fordelt på vår og høst. På våren fra 12. til 18/4 og på høsten fra 13. til 18/9. Antallsmessig ikke over 2 ex pr obs.

HØNSEHAUK Accipiter gentilis

Seks obs. De fleste i august/september.

MUSVÅK Buteo buteo

Fire obs: 3 ex 12/4, 1 ex 18/4, 1 ex 28-29/4 og 1 ex 15/8

FJELLVÅK Buteo lagopus

En obs: 1 ex 12/4

DVERGFALK Falco columbarius

18 obs. i tidsrommet 31/3 - 31/5. Maksimum på en dag var 4 ex 13/4. Ingen høstobs.

LERKEFALK Falco subbuteo

To obs: 1 ex 11/9 og 1 ex 3/5

VANDREFALK Falco peregrinus

En obs: 1 juv 17/9

SIVHØNE Gallinula chloropus

To obs: 1 ex i Svelle 18/9 og 1 ex Sørumsneset 29/8

SOTHØNE Fulica atra

Bare en obs: 1 ex Svelle 11/9

TRANE Grus grus

19 obs. i tidsrommet 12/4 - 12/5. Største antall var 11 ex 17/4. Alt i alt minst 57 ex observert på nordtrekk dette året.

TJELD Haematopus ostralegus

Regelmessig gjennom siste halvdel av april og hele mai. Dessuten 1 ex 25/6, 2 ex 27/6 og 1 ex 28/7
En høstobs: 1 ex 30/8

DVERGLO Charadrius dubius

Fem obs: 1 ex 9/5, 1 ex 9/8, 2 ex 10/8, 1 ex 15/8 og 1 ex 21/8
Obs 10. og 21/8 var på Tuentangen. De øvrige på Årnestangen.

SANDLO Charadrius hiaticula

Spredte obs. på våren fra 13/4 til 29/5. På høsten atskillig vanligere, med jevnlig obs. fra 9/8 til 20/9. Maks. antall var 25-30 ex 23/8

HEILO Pluvialis apricaria

Spredte obs. gjennom både vår og høst. Maks. antall var 5 ex 22/9

TUNDRALO *Pluvialis squatarola*

Fem obs: 1 ex 28/7, 1 ex 30/8, 9 ex 11/9, 27 ex 16/9 og 1 ex 2/10

POLARSNIFE *Calidris canutus*

Tre obs: 1 ex 20/7, 2 ex 11/8 og 1 ex 29/8

SANDLØPER *Calidris alba*

To obs: 1 ex 29/8 og 1 ex 15/9

DVERGSNIPE *Calidris minuta*

15 obs. Alle på høsten. For det meste i små antall, men største antall var 102 ex 4/9

TEMMINCKSNIFE *Calidris temminckii*

Fire obs: 1 ex 11/8, 2 ex 1/9, 3 ex 4/9 og 4 ex 22/9

TUNDRASNIPE *Calidris ferruginea*

To obs: 1 ex 20/7 og 2 ex 29/8

MYRSNIPE *Calidris alpina*

På våren fire obs, fra 9/5 til 20/5. Forøvrig 4 ad 16/7 og deretter regelmessig fra 28/7 til 18/10. Maks. antall var 90-95 ex 8/9

BRUSHANE *Philomachus pugnax*

Vel det beste vårtrekk hittil i Nordre Øyeren. Maks antall var 1500-2000 ex Svelle 9/5. Relativt bra også på høsten med maks. antall på ca 200 ex Svelle 30/8

KVARTBEKKASIN *Lymnocyptes minimus*

En obs: 1 ex Tuentangen 18/10

ENKELTBEEKKASIN *Gallinago gallinago*

Regelmessige obs. gjennom våren, sommeren og høsten med maks. antall på våren 40-50 ex 30/5 og på høsten 40-60 ex 21/8

DOBBELTBEEKKASIN *Gallinago media*

To obs: 1 ex 19-20/5 og 1 ex 15/9

SVARTHLESPOVE *Limosa limosa*

Regelmessige vårobs. fra 12/4 til 31/5. Øvrige obs. er 1 ex 22/8 og 2 ex 15/9. Maks antall på våren var 4 ex 12/4 foruten at inntil 4 ex hadde fast tilhold på Årnestangen fra begynnelsen av mai og framover. Arten opptre i det hele tatt hovedsaklig på Årnestangen. De få obs. etter mai overensstemmer helt med andre år. Tidligere år er hekking konstatert flere ganger men vellykket resultat er ikke kjent; det er vårflommen som må sies å være den største truselen.

LAPPSPOVE *Limosa lapponica*

To obs: 2 ex Årnestangen 27/6 og 1 ex Tuentangen 29/8

SMÅSPOVE *Numenius phaeopus*

Seks obs: Fem om våren fra 19/4 til 20/5. Maks. antall var 7 ex 9/5.
Dessuten 6 ex 15/9.

STORSPOVE *Numenius arquata*

Maks. antall på våren var 65-70 ex 24/4 og 60-80 ex 3/5. De fleste syntes å passere på trekk i siste halvdel av april og begynnelsen av mai. Små antall på høsten. Regelmessige sommerobs. og arten hekker da også årlig.

SOTSNIPE *Tringa erythropus*

Fem obs: 2 ex 14/5, 4 ex 19-20/5, 1 ex 28/7, 1 ex 9/8, 2 ex 20/9

RØDSTILK *Tringa totanus*

Regelmessig i lite antall fra 14/4 og ut mai. Dessuten 2 ex 27/6 og deretter regelmessig gjennom juli og august. Største antall var 15 ex 28/7.

GLUTTSNIPE *Tringa nebularia*

Bra vårtrekk med maks. antall på ca 200 ex 9/5. I mindre antall på høsten med maks. ca 50 ex 30/8

GRØNNSTILK *Tringa glareola*

Tre vårobs, fra 8/5 til 16/5. Fem høstobs, fra 12/7 til 15/9

DVERGMÅKE *Larus minutus*

En obs: 1 juv Svelle 1/9

SILDEMÅKE *Larus fuscus*

Sju obs: Seks av dem i tiden 9/5 til 20/7 og en obs 8/9.
Største antall var 4-5 ex 24/5

SVARTBAK *Larus marinus*

Observerert regelmessig gjennom våren, sommeren og høsten. Største antall var på ca 20 ex 21/11

SVARTTERNE *Chlidonias niger*

En obs: 1 ex Årnestangen 14/6

SKOGDUE *Columba oenas*

Ti obs. på våren, fra 13/4 til 20/5. Forøvrig 1 ex 20/7, 8 ex 15/9 og 1-3 ex 20/9

RINGDUE Columba palumbus

Trekket lite markert både vår og høst. Maks. antall var ca 100
ex 20/9

KATTUGLE Strix aluco

En obs: 1 ex 30-31/5

HORNUGLE Asio otus

Hekker årvisst. Hekkeindikasjon dette året observert 23/5.

JORDUGLE Asio flammeus

To obs: 1 ex 5/4 og 1 ex 10/5

VENDEHALS Jynx torquilla

Fire obs: 1 ex 3/5, 1 ex 9/5, 1 ex 22/7 og 1 ex 15/9

GRÅSPETT Picus canus

En obs: 1 ex 18/10

TREPIPLERKE Anthus trivialis

Jevnlig i lite antall gjennom våren og høsten. Maks antall var
15-20 ex 3/5

HEIPIPLERKE Anthus pratensis

På våren lå trekkaktiviteten på relativt høyt nivå gjennom siste halvdel av april til midten av mai. Maks. antall var 4-500 ex 5/5
På høsten foregikk trekket i hovedsak ultimo august til ultimo september med maks. antall på 150-200 ex 11/9

GULERLE Motacilla flava

Høsttrekket gikk stort sett for seg medio-ultimo august med maks. antall på 3-400 ex 14/8 og høye antall også påfølgende dager. Vårtrekket lite markert. Seks obs. av underarten M. f. flava - i perioden 9/5 til 24/5. Dessuten 1 par med hekkeatferd 5/7.

SIDENSVANS Bombycilla garrulus

En obs: ca 15 ex 28/12

FOSSEKALL Cinclus cinclus

En obs: 1 ex 8/4

NATTERGAL Luscinia luscinia

En obs: 1 ex v/Tuentangen 31/5

BLÅSTRUPE *Luscinia svecica*

Seks obs. Alle i perioden 15/8 til 14/9

RINGTROST *Turdus torquatus*

Fem obs: Alle i perioden 12/4 til 2/5

DUETROST *Turdus viscivorus*

En obs: 1 ex 17/4

GRESSHOPPESANGER *Locustella naevia*

Tre obs: 1 ex 31/5, 1 ex 10/6 og 1 ex 18/7

SIVSANGER *Acrocephalus schoenobaenus*

Tre obs: 1 ex 19-20/5, 6 ex 30/5 og 1 ex 6/6.

Fem av de seks individer 30/6 ble registrert på Sniksand. Alle fem var syngende hanner.

RØRSANGER *Acrocephalus scirpaceus*

Tre obs: 2 ex 31/5, 1 ex 27/6 og 1 ex 16/7

TORNSKATE *Lanius collurio*

Ti obs: 1 ex 12/5, 1 ex 5/7, 1 ex 21/7 og resten i perioden 12/8 til 8/9

VARSLER *Lanius excubitor*

Seks obs: 1 ex 5/4. De øvrige fra 11/9 til 14/11

NØTTEKRÅKE *Nucifraga caryocatactes*

En obs: 1 ex Årnestangen 25/9

KORNKRÅKE *Corvus frugilegus*

Fire obs: 1 ex 27/3, 2 ex 17/4, 4 ex 15/8 og 1 ex 3/9

RAVN *Corvus corax*

Tre obs: 1 ex 18/4, 1 ex 19/4 og 1 ex 3/9

STILLITS *Carduelis carduelis*

Fire obs: 1 ex 25/3, 1 ex 30-31/5, 1 ex 5/9 og 3 ex 15/11

BERGIRISK *Carduelis flavirostris*

Fire obs. på våren, i tiden 5/4 til 2/5. Tre obs. på høsten fra 16/10 til 31/10

ROSENFINK *Carpodacus erythrinus*

Sju obs. Alle i tidsrommet 29/5 til 6/6.

LAPPSPURV *Calcarius lapponicus*

Åtte obs: 5 ex 29/8. De øvrige på våren, fra 13/4 til 5/5.
Maks.antall var hele 800-1200 ex 3/5.

SNØSPURV *Plectrophenax nivalis*

Ni obs. i tiden 18/1-5/4 med maks.antall ca 300 ex 4/4. Åtte obs.
i tiden 13/10-14/11 med maks.antall ca 60 ex 14/11.

SESONGBESKRIVELSE FOR 1982

1982 ble innledet med et totalt is- og snødekket reservat. Kulden varte ved og det var få tendenser til åpent vann før midten av mars. En slik situasjon ga naturlig nok ikke optimale forhold for fuglelivet og det gjenspeiler seg da også i våre artslistene. Av observasjoner kan nevnes en spurveugle 3/1, en art som viser seg sjelden i Nordre Øyeren.

Først 12/3 ble de første sangsvanene registrert, da i flukt nordover. Dagen etter kom de første ringduene og etterhvert som isen gikk opp, inntok hettemåke og sangsvane området - sistnevnte dog i små antall denne våren. Vipe ankom 19/3 og noe mer fart i sakene ble det i slutten av mars, da bl.a. 4 svartand var innom som snarest i tillegg til en lappfiskand. Forøvrig oppviste ringdue store antall.

1. april skulle vise seg å bli ankomstdato for både gluttsnipe, storspove, fiskeørn, linerle og rødstrupe. Etterhvert som ismeltingen kom igang for alvor, ble store åpne vannflater tilgjengelige og antallet ender steg raskt. Antallet krikkender og brunnakker ble likevel ganske moderat denne våren, mens stokkendene stort sett kom opp i normalt antall.

Vadertrekket ble svært dårlig, noe som sannsynligvis skyldes det faktum at det tok uforholdsmessig lang tid før ismassene i Svelle smeltet vekk. Unntaket var gluttsnipe med relativt høyt antall en kort periode.

Litt mer gledelig var det da at rovfuglene ble godt representert sett i forhold til Nordre Øyerens beliggenhet i innlandet. 17/4 var en god dag med både musvåk, fjellvåk, vandrefalk, dvergfalk og tårnfalk i tillegg til den uunngåelige fiskeørn. Det dreier seg likevel om ett eller få individer av hver art.

Første halvdel av mai var kjølig og regntung. Trekkaktiviteten var middels og av spesielle observasjoner kan nevnes en storskarv 1/5 og 18 traner 9/5. 8. og 9/5 ble også rovterne sett. Videre ble en gresshoppesanger registrert 15/5. Resten av mai brakte lite utover det vanlige.

Sommeren ble som vanlig preget av dårlig observasjonsdekning, men de få turene ga likevel et utbytte på f.eks. en svarterne 13/6 og en nattergal 20/6.

August innledet en relativt brukbar høstsesong. Allerede 4/8 kunne en se både polarsnipe, heilo og et bra antall brushane på 100-150 ex. Samme dag brakte en båttur rundt i deltaet et samlet antall gråhegre på 33 ex. 14/8 var det en særlig markert trekkaktivitet hos svaler og tårnseiler, der hver art for seg kom opp i mange tusen individer (med unntak av taksvale). Tårnseiler: 4-5000 ex (samme antall også 23/8). Sandsvale: 3-4000 ex. Låvesvale: 6-8000 ex. Forøvrig i august ble observert både tundralo, tundrasnipe, sandløper og dobbeltbekkasin.

For endenes del var krikkand godt representert fra slutten av august til midten av september med maks. antall på ca 500 ex 11/9. Stokkendene nådde et antall på på 1600-1700 ex denne høsten (oktober). Brunnakkene kunne til tider komme opp i over 200 ex.

Ellers må nevnes et kortvarig besøk av kortnebbgjess fra 24. til 27/9, der antallet på det meste var 4-500 ex. Dessuten et par observasjoner av ringgås og ikke å forglemme en silandmor med over 20 ungfugl på slep i begynnelsen av september.

Vadertrekket var ikke overveldende videre utover høsten, men av spesielle observasjoner kan nevnes 13-17 lappspove 10/9, 80-100 enkeltbekkasin 4/9, 5 sandløper 11/9 og en kvartbekkasin 17/10 og 24/10.

Årnestangen ble dessuten beåret med et kongeørn besøk 9/10.

Et kapittel for seg var det rekordstore antallet sangsvaner ut på forvinteren. 3/12 ble talt rundt 1020 ex. En nærmere framstilling av antallet utviklingen denne høsten befinner seg i artsgjennomgangen

Artsgjennomgang for 1982TOPPDYKKER Podiceps cristatus

2 ex 22/5 og 4 ex 13/6. De øvrige obs. på høsten, fra 4/8 til 4/8 med maks. antall på 18 ex 21/8. I det hele tatt ikke særlig tallrik dette året.

STORSKARV Phalacrocorax carbo

To obs. 1 ex 1/5 og 1 ex 18/9

GRÅHEGRE Ardea cinerea

Fåtallig på våren, deretter økning som normalt mot ettersommeren og høsten med maks antall på 33 ex 4/8

KNOPPSVANE Cygnus olor

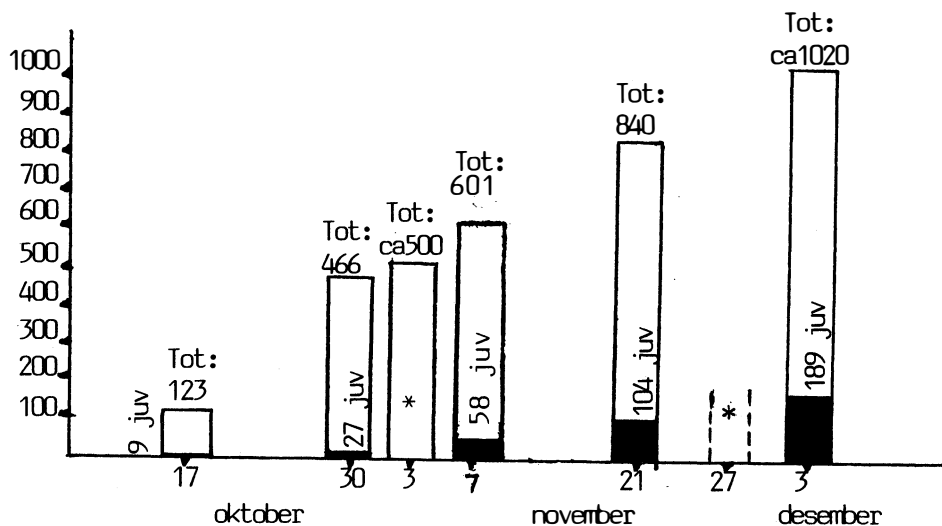
Fåtallig men jevnlig hele april fram til slutten av mai da arten oppviste betraktelig større antall. Jevnlig også utover sommeren (f.eks. 18 ex 20/6). Bare to høstobs: 2 ex 16/10 og 2 ex 13/11

DVERGSVANE Cygnus columbianus

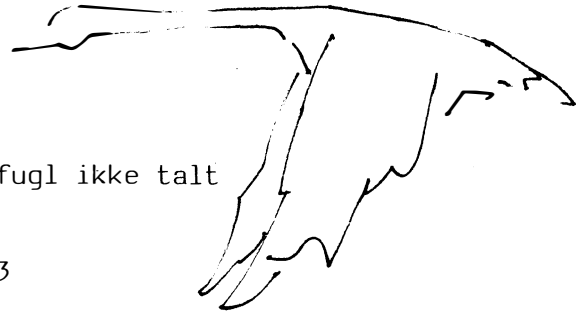
En obs: 2 ad 1 juv 5/12

SANGSVANE Cygnus cygnus

Arten ble ikke observert før midten av mars dette året pga. issituasjonen. Antallet utover våren ble da også lite. De fleste var nok på vei nordover allerede. Siste vårobs: 2 ex 22/5 og maks. antall var på 45 ex 12/4. Høstsesongen skulle etterhvert vise seg å skilte med enestående store ansamlinger av arten. Nedenfor følger en framstilling av utviklingen fram mot forvinteren. Første høstobs: 10/10.

Ungfuglprosent	17/10:	7,3	
"	30/10:	5,8	
"	3/11:		* ungfugl ikke talt
"	7/11:	9,7	
"	21/11:	12,4	
"	27/11:		* 14,3
"	3/12:	18,5	

* 27/11 ble det pga. dårlige observasjonsforhold bare talt innenfor et begrenset område. Ved dette tidspunkt var områder nær opptil land, vikar etc tilfrosset, dvs. områder som ungfugl foretrekker i høyere grad enn voksne ved åpent vann. Hvis en derfor forutsetter at spredningen av ungfugl/voksne nå var jevn, vil ungfugl andelen innen det begrensede området være representativ for andelen innen totalantallet. Ungefuglprosenten her var 14,3.

Resten av året ble dessverre gjenstand for minimal observasjonsdekning og utviklingen videre er ukjent. Den ekstraordinært høye temperaturen forhindret imidlertid tilfrysing og sannsynligheten taler for at sangsvanene holdt seg i området om enn antallet nok ble redusert.

Det høye antallet på over 1000 ex er det desidert meste som er notert noen gang (fra tidlig på 1970-tallet). De årvisse tellingene har tydelig vist en stigende kurve hva gjelder antallet svaner som benytter dette området hele eller deler av vinteren. Det er også klart at et slikt antall som påvist i 1982, representerer en ikke liten andel av landets vinterbestand.

KORTNEBBGÅS Anser brachyrhynchus

Et større antall gjestet området 24/9 til 27/9 med høyeste antall på 4-500 ex 26/9

GRÅGÅS Anser anser

Fire obs: 2 ex 18/8, 3 ex 21/8, 1 ex 26/9 og 2 ex 10/10

KANADAGÅS Branta canadensis

Et antall på opptil 29 ex representert hele høsten

RINGGÅS Branta bernicla

To obs: 1 ex 16/10 og 1 ex 3/12

GRAVAND Tadorna tadorna

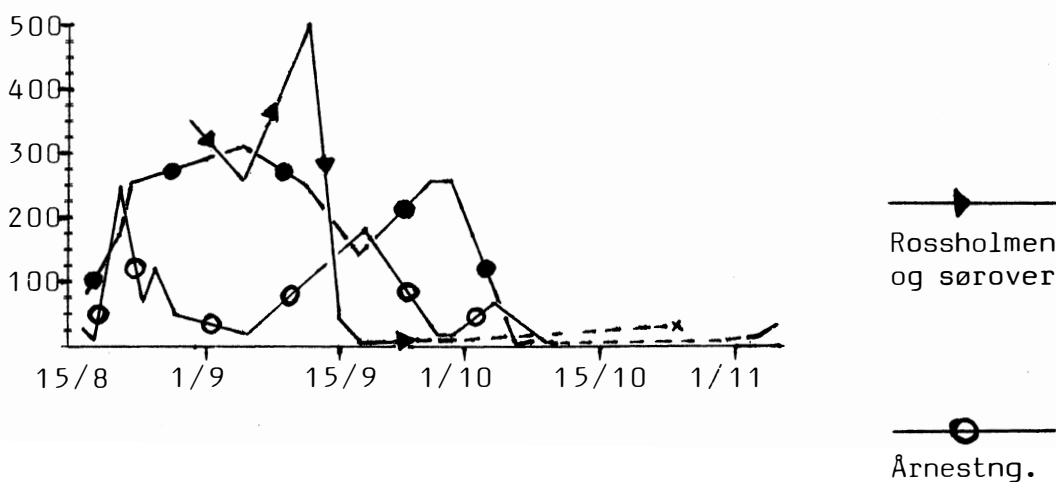
Fire obs. på våren. Maks. antall var 5 ex 9/5. Inntil 5 juv holdt seg i Svelle fra 21/8 til 17/9. Ellers ingen obs på høsten.

BRUNNAKKE Anas penelope

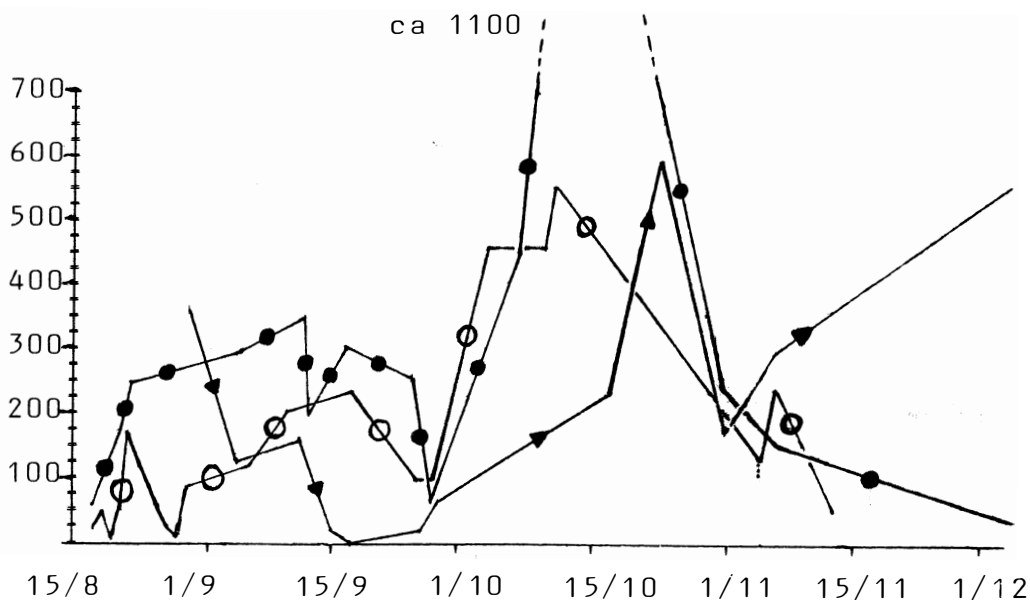
Regelmessig gjennom april og mai, men stort sett i lite antall. Dagene fra 28/4 til 1/5 var de eneste der arten ble notert i noenlunde bra antall. Maks. var ca 130 ex 28/4. Noe bedre på høsten da maks. antall var 2-300 ex 28/8 og lignende mengder ble registrert flere ganger. Høsttrekket foregikk fra slutten av august til slutten av september, men også noen høye tall i midten av oktober.

KRIKKAND Anas crecca

Vårtrekket var relativt magert dette året. Maks. antall: 3.400 ex 24/4. Nedenfor følger en grafisk framstilling av utviklingen på høsten. (Jaktstart er 15/9)

STOKKAND Anas platyrhynchos

Relativt moderat vårtrekk. Maks. antall ca 430 ex 12/4. Nedenfor gis en framstilling av utviklingen på høsten. Det må legges til at tellingene ikke konsekvent er utført på samme klokkeslett, men for de aller fleste i alle fall i løpet av ettermiddagen. Det samme gjelder selvsagt for krikkand ovenfor.

STJERTAND *Anas acuta*

Jevnlig i lite antall (1-6 ex) gjennom vår og høst .

KNEKKAND *Anas querquedula*

To obs: 1 par 15/5 og 6 ex 29/5

SKJEAND *Anas clypeata*

Sju obs: 3 ex 28/4, 1 par 2/5 og 3/5, 2 par 29/5. 1 hann 4/8
1 ex 27/8 og 3 hanner , 1 hunn 9/11

TAFFELAND *Aythya ferina*

Seks obs: 1 ex 27/3, inntil 12 ex 26-27/9, 8 ex 10/10, 2 ex
3/11 og 4 ex dagen etter

BERGAND *Aythya marila*

Observert fra 3/10 til 4/11 med maks antall på 8 ex 16/10 og 17/10

SVARTAND *Melanitta nigra*

Tre obs: 4 ex 24/3, 6 ex 16/10 og 9 ex 3/11

LAPPFISKAND *Mergus albellus*

Åtte obs: 1 hunn 27/3, 2 ex 10/4, 1 par 12/4, 1 hunn 13/4, 16/4
og 18/4 (de tre siste obs. gjelder trolig samme individ).
3 ex 31/10 og 3 hunnfargede 7/11.

SILAND *Mergus serrator*

15 obs., fra april til november. 1 hunn med 20-21 ungfugl på
slep 4-9/9, kan tyde på hekking i nærheten.
Dette er også maks. antall

LAKSAND *Mergus merganser*

Hovedmengden på våren passerte fra medio til ultimo april.
Likevel er ca 200 ex 15/5 maks. antall. På høsten var større
konsentrasjoner tilstede gjennom hele september, oktober og fram
til begynnelsen av november. Maks. antall var ca 350 ex 23/10

SIVHAUK *Circus aeruginosus*

Sju obs. hvorav to på våren: 1 hunn 5/5, 1 hann 15/5. Dessuten 1 hann 10/7.
De øvrige obs. fra 28/8 til 12/9 da inntil 2 hunnfargede
individer ble registrert.

MYRHAUK *Circus cyaneus*

På våren enkeltvis eller parvis fra 13/4 til 15/5. Ofte på
høsten med regelmessige obs. fra 26/8 og gjennom hele september,
oktober og fram til 13/11. Maks. antall var 3 hanner, 4 hunnfargede
9/10

HØNSEHAUK Accipiter gentilis

Seks obs., fire på høsten og da vesentlig av ungfugl.
2 ringmerkede ungfugl ble observert 26/8

MUSVÅK Buteo buteo

Sju obs på våren, fra 10/4 til 9/5. Dessuten 1 ex 10/7, 1 ex 21/8 og 1 ex 11/9

FJELLVÅK Buteo lagopus

Sju obs: 1 ex 25/3, 1 ex 17/4 og 1 ex 23/4. De øvrige fra 11/9 til 16/10 (også vesentlig enkeltvis)

KONGEØRN Aquila chrysaetos

En ungfugl ble observert på Årnestangen 9/10

DVERGFALK Falco columbarius

Åtte obs. fra 13/4 til 28/5. Dessuten 1 ex 21/8, 1 ex 10/9, 2 ex 11/9 og 1 ex 12/9

VANDREFALK Falco peregrinus

En obs: 1 ex Sniksand 17/4

ORRFUGL Tetrao tetrix

En obs: 1 hann 16/4

SIVHØNE Gallinula chloropus

Tre obs 16-24/5 av enslige individer. Dessuten 2 ex 20/6, 7 ex (ad og juv) 18/7 som sannsynliggjør vellykket hekking, og 1 ex 28/8

SOTHØNE Fulica atra

Ni obs. Alle på høsten, fra 17/8 til 10/10 med maks. antall på 7 ex 17/9

TRANE Grus grus

Fem obs. Alle på våren, fra 24/4 til 28/5 med maks antall på 18 ex 9/5

TJELD Haematopus ostralegus

Regelmessig gjennom april, mai og fram til midten av juni.
Maks. antall var 6-8 ex 15/5. Forøvrig 2 ex 17/7 og 2 ex 28/8

DVERGLO Charadrius dubius

1 ex 6/6. I tillegg fem obs. fra 18/7 til 28/8, men aldri mer enn 2 ex samtidig

SANDLO Charadrius hiaticula

Fem obs. på våren, fra 20/4 til 26/5 med maks. antall 12-15 ex 12/4.
Langt oftere på høsten og regelmessig fra 25/7 til 26/9 med
maks. antall på 40 ex 4/8

HEILO Pluvialis apricaria

Fire obs. på våren, alle i mai og med maks. antall på 9 ex 9/5
Elleve høstobs., fra 4/8 til 4/9 med maks. antall på 20-25 ex 12/8

TUNDRALO Pluvialis squatarola

Seks obs. Alle på høsten, fra 18/8 til 27/9 med 3 ex 4/9 som
maks. antall

POLARSNIFE Calidris canutus

Bare obs. på høsten, da den opptrådte regelmessig fra 4/8 til
10/10 med maks. antall på 11 ex 1/9

SANDLØPER Calidris alba

Fire obs: 2 ex 20/8, 2 ex 26/8, 1 ex 27/8 (her dreier det seg
trolig om samme individer) og 5 ex 11/9

DVERGSNIPE Calidris minuta

Inntil 10 ex fra 20/8 til 22/8 dreier seg trolig om samme
individer. Det samme gjelder for inntil 7 ex fra 4/9 til 10/9

TEMMINCKSNIFE Calidris temminckii

1-2 ex 15/5 og 3 ex 30/5. Forøvrig fem obs., fra 21/8 til 10/9,
der en flokk på inntil 10 ex var maks. antall, observert 21-22/8

TUNDRASNIPE Calidris ferruginea

Fire obs: 1 ex 17/7, 1 ex 25/7, 2 ex 20/8 og 1 ex 28/8

MYRSNIPE Calidris alpina

To obs. på våren, men regelmessig hele høsten, fra 17/7 til 3/11
med maks. antall på 40-50 ex 4/8

BRUSHANE Philomachus pugnax

Vårtrekket var dårlig dette året. Noe bedre på høsten da den ble
observert i antall på inntil 100-150 ex (4/8)

KVARTBEKKASIN Lymnocyptes minimus

To obs: 1 ex 17/10 og 1 ex 24/10

ENKELTBEKKASIN Gallinago gallinago

Magert på våren. Bedre på høsten da maks. antall kom opp i
80-100 ex 4/9

DOBBELTBEEKASIN Gallinago media

To obs: 2 ex 16/8 og 1 ex 22/8

SVARTHALESPOVE Limosa limosa

Regelmessige vårobs., fra 18/4 til 29/5. Maks. antall var 3 ex 3/5.
Ingen øvrige obs. dette året

LAPPSPOVE Limosa lapponica

Seks obs: 13-17 ex 10/9, 3 ex 11/9, 14 ex 12/9 og 4 ex 17/9. Alle i Svelle og det dreier seg trolig om individer av samme flokk.
I tillegg 1 ex 28/8 og 1 ex 17/9 på Årnestangen.

SMÅSPOVE Numenius phaeopus

Åtte obs. på våren, fra 17/4 til 29/5 og sju obs. på høsten, fra 17/8 til 28/8. Maks. antall var 12-13 ex 16/5

STORSPOVE Numenius arquata

På våren passerte de fleste medio april - primo mai. Maks antall var 46 ex 20/4. Jevnlig i lite antall på høsten dette året.

SOTSNIFE Tringa erythropus

Åtte obs: 2 ex 2. og 3/5, 1 ex 6/5, observert 15/5, 2 ex 20/8 Årnestangen, 2 ex 21/8 Tuentangen, 1 ex 28/8 og 3 ex 10/9.

RØDSTILK Tringa totanus

Jevnlig fra 28/4 til 20/6 og fra 17/7 til 17/9.
Maks antall var 30 ex 6/6

GLUTTSNIPE Tringa nebularia

Rel. høyt antall en kort tid i mai. Maks 170-200 ex 5/5. Bra også på høsten med maks. antall på 80-100 ex 4/8

GRØNNSTILK Tringa glareola

Seks vårobs., fra 3/5 til 29/5. Dessuten fem obs fra 18/7 til 22/8. Maks. antall var 5-6 ex 15/5

STEINVENDER Arenaria interpres

To obs: 1 ex 29/5 og 1 ex 26/8

SVØMMESNIPE Phalaropus lobatus

To obs: 7 ex 29/5 og 5 ex 31/5 (temmelig sikkert samme individer)

SILDEMÅKE Larus fuscus

Sju obs., i tidsrommet 13/4 til 25/7 med maks. antall på 5-7 ex 14/8

SVARTBAK Larus marinus

Observervert jevnlig gjennom hele året unntatt januar, februar og juni.
Maks. antall var 5-7 ex 14/8

ROVTERNE Sterna caspia

To obs: 1 ex 8/5 og 1 ex 9/5 (sanns. samme individ).

RØDNEBBTERNE Sterna paradisaea

En obs: 1 ex 27/8

SVARTTERNE Chlidonias niger

En obs: 1 ex 13/6

SKOGDUE Columba oenas

3 ex 25/3, 10 ex 12/4, 4 ex 24-25/4 og 1 ex 28/5. På høsten 1 ex 21/8, 2 ex 26/8, 4 ex 28/8 og 1 ex 11/9

RINGDUE Columba palumbus

Hovedmengeden på våren passerte ultimo mars-medio april med maks. antall ca 400 ex 27/3, 3-400 ex 28/3 og 400-450 ex 2/4. Lite markert høsttrekk.

SPURVEUGLE Glaucidium passerinum

To obs: 1 ex 3/1 og 1 ex 17/4

KATTUGLE Strix aluco

To obs: 1 ex funnet død 29/3 og 1 ex 1/4

HORNUGLE Asio otus

Vellykket hekking. 3 juv 3/6

JORDUGLE Asio flammeus

Åtteobs: 1 ex 28/3, 1 ex 16/4, 1 ex 28/4, 1-2 ex 29/4, 1 ex 14/5, 1 ex 18/5, 1 ex 10/9 og 1 ex 27/9

PERLEUGLE Aegolius funereus

En obs: 1 ex 25/10. (I likhet med spurveugle sjelden i området.)

NATTRAVN Caprimulgus europaeus

To obs: 1 ex 28/7 og 1 ex 5/8

VENDEHALS Jynx torquilla

Fem obs: 30/4, 2/5, 9/5, 16/5 og 28/5. Alle av enkeltindivider.

TREPIPLERKE Anthus trivialis

På våren stort sett enkeltindivider, fra 27/4 til 28/5 (fem obs.).
På høsten jevnlig i perioden 20/8-17/9 med maks.antall 10 ex 26/8.

HEIPIPLERKE Anthus pratensis

Vårtrekket foregikk i hovedsak fra midten av april til begynnelsen
av mai med maks.antall 150-200 ex 9/5. På høsten sterkest trekk-
aktivitet primo-medio september med maks.antall 100-150 ex 12/9.

GULERLE Motacilla flava

Vårtrekket lite markert. Høsttrekket meget godt med maks.antall
ca 2000 ex 19/8 og 1000-1200 ex 20/8. Stort sett varte trekket bare
fra midten av august og ut måneden.
Forøvrig jevnlig obs. av underarten M.f.flava på våren.

NATTERGAL Luscinia luscinia

En obs: 1 hann v/Tuentangen 20/6.

BLÅSTRUPE Luscinia svecica

Åtte obs. En på våren (1 hann 20/5). På høsten fra 20/8 til 5/9
med maks.antall 4 ex 27/8.

GRESSHOPPESANGER Locustella naevia

En obs: 1 ex (1k) ringmerket 15/5.

SIVSANGER Acrocephalus schoenobaenus

En obs: 1 hann hørt 25/7.

RØRSANGER Acrocephalus scirpaceus

Fem obs: 1 ex 17/5, 1 ex 18/5, 1 ex 6/6, 1 hann 13/6 og 1 ex 2/7.

TORNSKATE Lanius collurio

To obs. på våren: 1 ex 17/5 og 1 hann 20/5. Ti obs. på høsten,
fra 4/8 til 11/9.

VARSLER Lanius excubitor

Regelmessig gjennom våren i perioden 25/3-7/5. Fem obs. på høsten,
fra 12/9 til 3/12.

NØTTEKRÅKE Nucifraga caryocatactes

Samme individ sett 15/9, 18/9 og 26/9.

KORNKRÅKE Corvus frugilegus

Fem obs: 1 ex 16/4, 1 ex 18/4, 2 ex 9/10, 2 ex 10/10 og 1 ex 3/11

RAVN Corvus corax

Seks obs. på våren, fra 1/4 til 29/4. Dessuten 1 ex 29/8 og 1 ex 28/10

STILLITS Carduelis carduelis

Tre obs: 1 ex 3/1, 2 ex 2/5 og 1 ex 11/9

BERGIRISK Carduelis flavirostris

Fem vårobs., fra 3/4 til 23/4 med maks. antall på 100-150 ex 4/4.
Dessuten 25-30 ex 12/9

ROSENFINK Carpodacus erythrinus

Seks obs. dette året: Inntil 2 hanner fra 31/5 til 13/6. Dessuten
2 hanner 28/7 og 1 ex(hunnfarget) 17/8

LAPPSPURV Calcarius lapponicus

Jevnlig fra 9/4 til 9/5 med maks. antall på 20-30 ex 30/4.
Dessuten 1-2 ex 4/9, 2 ex 10/9 og 4 ex 17/9.

SNØSPURV Plectrophenax nivalis

Seks obs., fra 25/3 til 16/4 med maks. antall på ca 70 ex 25/3.
Fem høstobs., fra 16/10 til 4/12 med maks. antall 110-115 ex 3/12

SESONGBESKRIVELSE FOR 1983

Observasjonsvirksomheten var meget tilfredsstillende dette året og den foregikk med utgangspunkt i stasjonslederens hytte på Årnes-tangen, hvor stasjonen har båt liggende. Observasjonslister foreligger fra 190 av årets dager og det var heldekning, eller nær inntil, i april, mai og september.

VINTER OG VÅR

På januars eneste observasjonsdag var det noen mindre, isfrie områder sør for øyene i et ellers tilfrosset vannspeil. 6 adulte sangsvaner holdt til i råkene og et nordgående morgentrekk av gråmåker på rundt 1000 individer (hovedsaklig unge), ble sett ved 09-tida. En stillits ble også notert. Øyeren var naturlig nok fortsatt vinterlig utover i februar, men flere sangsvaner ankom og månedens maksimumsantall var 78-85 ex 12-13/2. En spurvehawk eller to levde godt på småfugl fuglevenner samlet sammen ved fuglebrett på Nerdrum.

I første halvdel av mars var fortsatt bare små råker åpne og sangsvane antallet holdt seg lavt med maksimum 13 ad og 3 juv 12/3. Etter hvert som isen smeltet, steg tallet og svanenes vårtrekk kulminerte 19-20/3 med hhv ca 175 ad + ca 25 juv og 180-200 ex. Deretter sank antallet raskt, men så sent som 6/5 var fremdeles 5 ad sangsvaner tilstede i området.

Årets første knoppsvaner (2 ex) ble registrert 29/3. Tallet holdt seg lavt gjennom hele våren og nådde et maksimum på 16 ad 4 juv 30/6. Også andre andefugler begynte å komme i slutten av mars. 20/3 ble notert 4 kanadagjess, 200-300 stokkender, 30-40 kvinender og 300-400 laksender. Videre 1 grågås 28/3, 4 toppende 29/3 og 8 krikkender 31/3.

Førstenoteringer for en del andre trekkfugler i mars var 8-10 sanglerker og 1 hann sivspurv 12/3, 4 ringduer 13/3, 1 musvåk 17/3, 50-60 viper, 2 skogduer, 2 bokfinker, 2 linerler, 1 snøspurv og 5-6 hettemåker 19/3, 1 storspove og 1 bergirisk 20/3, 1 gråhegre 27/3, 1 tjeld og 1 varsler 30/3 og endelig 1 tårnfalk og 1 jordugle (fjærfunn) 31/3.

Mars kunne også by på en ny art for Nordre Øyeren, nemlig en ad krykkje det ble funnet rester av på Årnestangen 19/3.

17-18/3 kunne et markert ettermiddagstrekk av kråkefugl mot nordøst iakttas over Øyeren. Flokkene utgjorde tilsammen ca 800 individer, vesentlig kråker, men også en del kaier. 1 ravn ble observert 19/3 og 31/3, 3-4 kornkråker 29/3 foruten enkeltindivider utover i april og 2 nøttekråker ved Svindal 20/3.

April tok til med årets eneste funn av lappfiskand (1 hunnfarget 2/4). Også andre uvanlige andefugler ble observert denne måneden. Sædgjess i antall av 1-3 ex i perioden 5-9/4 passer fint inn i rekken av tidligere observasjoner som viser at arten årlig passerer Øyeren i svært lite antall under vårtrekket. I tillegg ble grågjess sett i lite antall gjennom sesongen, med maksimum på 19 ex 1/5.

Mer uventet og fasjonabelt var besøk av tundragås 19-26/4 samt 1/5. Det var to forskjellige individer, begge av den østlige nominatformen. Arten er ikke påtruffet i Øyeren siden 1976, da 40 ex av den i Norge langt sjeldnere grønlandske underarten flavirostris var på besøk.

Gjennom april bygget tallet på ender seg opp for en rekke arter. Bl.a. hadde brunnakken en av sine beste noteringer gjennom tidene med 400-500 ex 25/4. Ca 1500 krikkender var tilstede 26/4. Stokkand antallet nådde aldri de store høyder med maksimum på 300-400 ex 20/4 og 23/4.

Forøvrig ble både knekkand og skjeand notert jevnlig fra medio april og utover i mai. For det meste enkeltvis eller parvis. Våren kunne også

by på 1 par taffelender 10/4, 5 ex 8/5 og 1 hann 9/5 og 13/5. Toppendene var alltid fåtallige med maksima på 20-30 ex 13/5, ca 20 ex 23/5 og 18 ex 24/5. 2 bergender ble observert 23/5 og 2 par 27/5.

Laksender ble sett jevnlig gjennom våren, med største antall 250-300 ex 30/4 og 220-240 ex 9/5. Maksimum for silender var 25-30 ex 28/4.

Få rovfugler avla Nordre Øyeren visitt denne våren. Myrhauken således bare to ganger - 1 hann 9/4 og 1 hunn 30/4. Enkelte sivhauker dukket opp i tidsrommet 30/4-1/6. Ellers bør nevnes 1 vandrefalk 6/5.

8/4 ble 1 vannrikse iaktatt mens den vandret rundt på en beverhytte. Dessuten foregikk det som tidligere år et tranetrek over Øyeren i april og de første dagene i mai. Maksimalt 15 ex 19/4 og 6 ex 22/4.

Vadefuglene hadde for det meste ingen god trekkseong denne våren. De største tall for noen arter: Ca 100 heilo 28/5, 100-120 brushøns 11/5, 14 lappspover 27/4, 34 småspover 30/4, minst 200 storspover 25/4 og en flokk på ca 150 rødstilk 28/5. Svarthalespove ble i år første gang registrert 17/4 og maksimaltallet var 7 ex 26/4 og 28/5. Trolig gjorde to par hekkeforsøk, men flommen hindret videre utvikling som så ofte før. Om nye forsøk kom igang senere, vites ikke.

En uvanlig art som avosett ble notert 28/4 /tredje funn i området) og 23/5 ble en ny art registrert for Nordre Øyeren da en fjæreplytt dukket opp.

Snøspurvens trekktopp inntraff i dagene 31/3-5/4 med maksimum på 400-500 ex 31/5. Rundt midten av april var linerla usedvanlig tallrik langs elveløpene, med som mest 400-500 ex 17/4. Lappspurv ble sett i pent antall med 150-200 ex som maksimum (21/4).

En høyst uvanlig begivenhet for Nordre Øyeren innledet maimåned, da orrflugl spilte rett utenfor hytta. 2 haner og 1 høne var tilstede på leiken og like i nærheten spankulerte en røy. Hønsfugler er sjelden vare i området og artene ble ikke sett igjen dette året.

Karakteristisk for mai var flommen. Øyeren steg svakt i begynnelsen av måneden før vannmengdene kom for alvor fra 11/5. Det var nok ikke så få hekkeforsøk som ble ødelagt nå. Først i juni ble det igjen normale tilstander. Blant fugleartene som fikk merke flommen var toppdykker. Bare ett hekkefunn foreligger fra tidligere år, men i år var plutselig flere par tydelig fristet til å prøve lykken. Minst to reir var fullført da en natts sterk vind kombinert med kraftig stigning i vannstanden 11/5, rev med seg både reir og egg. Størst antall individer ble notert 10/5 da 20 toppdykkere holdt til i dette området.

På Rundsand ble samtlige hettemåker reir ødelagt av flommen. Ved besøk 21-22/5 fløt eggene fritt omkring og 9 døde hettemåker ble funnet. Vannet hadde steget i løpet av natten og fuglene hadde øyensynlig krepert under forsøk på å holde eggene varme i det kalde vannet.

Øvrige vannfugler observert i mai inkluderer 1 storlom 4/5, 18/5 og 29/5, 1 storskarv 2/5, 11/5 og 22/5, en flokk på 220-250 kortnebbgjess 13/5, 1 rødnebbterne 15/5 og 2 svartterner 21/5.

Gulerletrekket var intenst i midten av mai, med som mest 400-500 ex 15/5. Naturlig nok dominerte såerlen, men noen få hanner av sørlig gulerle ble også registrert. Nattergalsang ble første gang hørt 19/5 og det skulle vise seg at 4 hanner holdt til i området. Også flere bjørkefinker sang i Nordre Øyeren fra slutten av mai og utover sommeren og hekking må antas å ha funnet sted. Årets første rosenfink ble hørt 24/5 og på noen av øyene var gulsangeren også i år en tallrik art med f.eks. 9 syngende på Gjushaugsand 26/5. Hvittryggspett ble for første gang påvist hekkende idet reir ble funnet i mai. En utfløyet unge ble matet av hannen til glede for de heldige observatørene 5/6. Tidligere (28/5) var hunnen sett ved reiret da ungene ennå ikke hadde forlatt det.

SOMMER

Også juni kunne by på en ny art, idet en pirol sang i utkanten av området 2/6. 1 gresshoppesanger sang på Tuentangen 11/6 og på Gjushaugsand ble jerpe observert 13/6 - en sjelden art i Nordre Øyeren.

15/6 ble ny reirtaksering foretatt på Rundsand og fornyet egglegging var da utført etter flommen. Det ble registrert rundt 600 hettemåkereir og 50 reir av makrellterne. Gråmåke (1 reir) ble samtidig ny hekkeart for området.

Knoppsvane hekket i år ved "Dynodammen" og ved Havna lengst nord i området. Begge parene fikk fram unger. Ved førstnevnte lokalitet var også 2 dverglo 19/6, der den tidligere er funnet hekkende. 19/6 ble siland på nytt konstatert hekkende i Nordre Øyeren, idet 1 hunn m/2 pulli ble iaktatt. (Et hekkefunn til ble registrert 6/9 - 1 hunn m/8 pulli.)

Det skal også nevnes at juni brakte en liten tropisk overraskelse. I dagene 14/6-5/7 holdt en rosenhodet dvergpapegøye (*Agapornis roseicollis*), på engelsk Peach-faced lovebird, til i området - en fargerik sørvestafrikansk art. 5/7 ble fuglen innfanget ved hjelp av hirsekolber og stasjonslederens samarbeidsvillige undulater. Fuglens eier, som bodde i nabolaget, ble naturlig nok glad over å få sin kjære "lovebird" tilbake.

Juli fikk mot normalt ganske bra observasjonsdekning og arter som bør nevnes er 1 rødnebbterne 4/7 og 8/7, 1 varsler 4/7 og 7/7, 1 rovterne 5/7, 1 hann sivhauk, 2 knekkender, hekkefunn av sivhøne og syngende hann av bjørkefink 7/7. Dessuten 2 polarsniper 29/7 og 31/7 samt 1 tundralo, 1 juv. dvergmåke og 1 juv. hauksanger 31/7. Hvitryggspett ble notert 7/7 og 9/7.

HØST

I første halvdel av august kan nevnes 2000-3000 stær, 10 småspover og 4 sandløpere 2/8 foruten 64 toppdykkere 6/8. Fra midten av måneden til medio september ble jevnlig sett hunnfargete individer av sivhauk.

I siste halvdel av måneden foregikk et markert trekk av svaler, tårnseilere og gulerler: 2000-3000 tårnseilere, 1000-1500 taksvaler, 500-600 låvesvaler og 800-1000 gulerler 28/8.

Nordre Øyeren ble også berørt av haukugleinvasjonen dette året, idet 1 ex ble sett 27/8 foruten tre observasjoner i oktober. Dessuten ble 1 lerkefalk observert 28/8.

Fra vadertrekket i augustmåned bør også nevnes 1 dverglo, 80-100 gluttsniper og 4 polarsniper 6/8. Dessuten 80-100 enkeltbekkasin dagen etter og 1 sotsnipe 21/8 (1-2 ex 6/9 og 1 ex 11/9).

I september kom økningen i antall ender og maksimalantallet ble notert 13/9 med ca 1900 ex fordelt på 1276 stokkender, 327 krikkender og ca 150 laksender. Resten dekkes av brunnakke og diverse andre ender. Deretter sank tallet drastisk og høsten forøvrig bar preg av en mer moderat andesesong. Spesielle observasjoner var 1 ærfugl 12/9 og 27/9 og 1 sjørre 27/9. Her må også nevnes de tilsammen ca 700 kortnebbgjess som trakk over området i løpet av siste uken av september. 3 ringgjess 12-13/9 hører også med.

Både dvergfalk, hønsehauk og myrhauk ble jevnlig registrert i september, sistnevnte inn i oktober fram til 22.

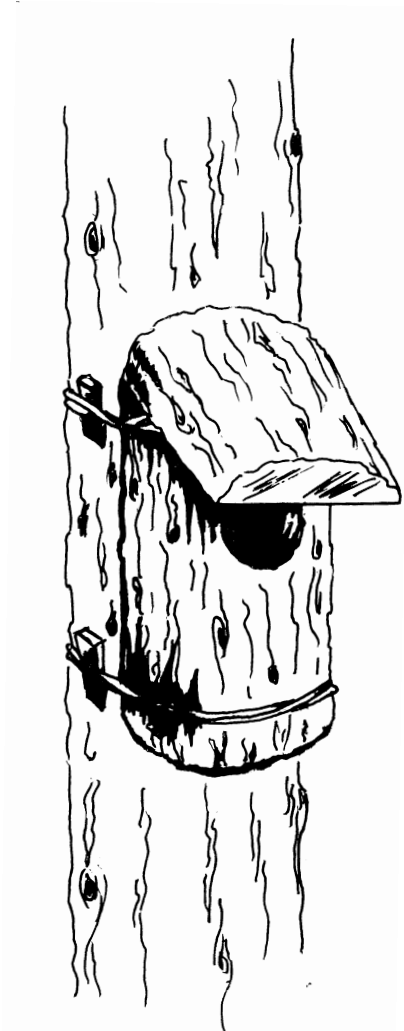
Andre observasjoner er 1 dobbeltbekkasin 24/9, 1 dvergmåke 12/9, 1 størjo 30/9 og 1/10. Dessuten hele 15000-20000 gråtrost og 800-1000 rødvingetrost 10/9.

Den første sangsvanen denne høsten ankom 1/10 og antallet steg gradvis inntil maksimumsnoteringen på ca 1000 ex 12/11, altså en bestand på høyde med fjorårets. I likhet med vårsesongen, ble også denne årstiden beåret med et besøk av tundragjess (2 ex 8/10) og vandrefalk (1 ex 7/10).

Andre noteringer er 1 lerkefalk 1/10, 29 bergender 4/10, 34 taffel-
ender 15/10 og dessuten 1500-2000 bjørkefink, som passerte over området
8/10. En havelle ble sett 6/11.

Et individ av enten polarmåke eller grønlandsmåke ble observert 22/10.

Store deler av Øyeren var fremdeles isfrie ut desember og opptil
500 sangsvaner oppholdt seg her denne måneden.

Artsgjennomgang for 1983STORLOM *Gavia arctica*

Fem obs: 1 ex 4/5, 1 ex 18/5, 1 ex 29/5, 1 ex 11/9 og 4 ex 26/9

TOPPDYKKER *Podiceps cristatus*

Observervert jevnlig fra 23/4 til 23/6 med max antall på 20 ex 10/5. Hekking konstatert i Snekkervika da kanskje så mange som 7 par etablerte seg. Dessverre ble reirene ødelagt av sterk vind og stigende vannstand. På høsten ble arten registrert fra 29/7 til 9/10 med høyeste antall 64 ex 6/8.

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

Tre vårobs. og fem høstobs: 1 ex 2/5, 11/5 og 22/5. 13 ex 16/9, 1 ex 18/9, 1 ad 27/9, 2 ex 2/10 og 1 juv 4/10

GRÅHEGRE *Ardea cinerea*

Regelmessig gjennom april og mai med maks. antall 9 ex 19/4. Regelmessig på høsten, men gjennomgående mer tallrik. Maks. antall var 20-25 ex 12/9.

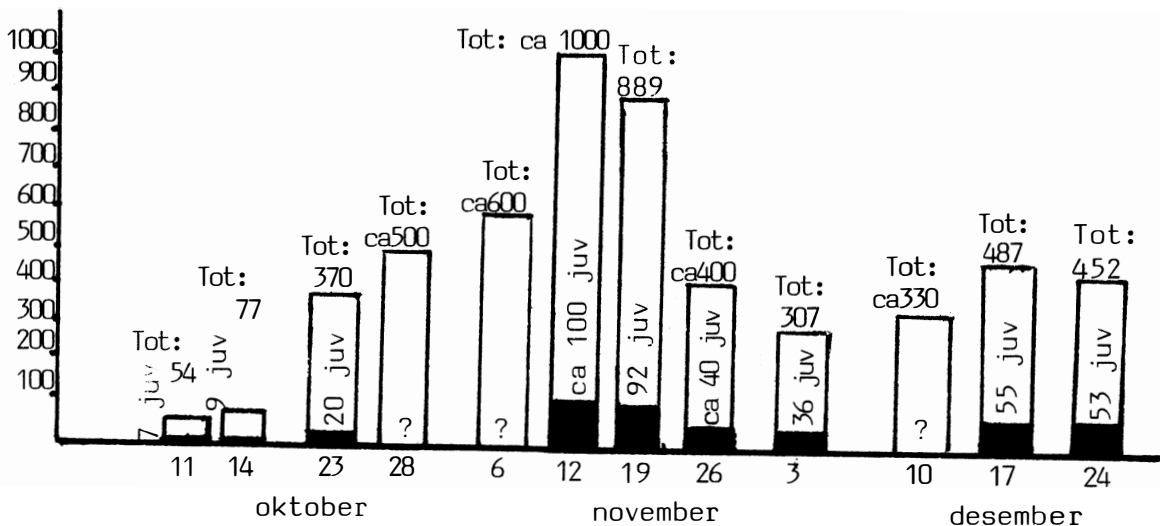
KNOPPSVANE *Cygnus olor*

Jevnlig i små antall fra 29/3 til 10/7. Maks. antall var 12 ex 7/6. 2 par hekket vellykket i nordlige del av området. Like nord for observasjonsområdet var det et tredje par, som ved hjelp av menneskelig bistand (regulering av vannstand) også sto distansen helt ut. På høsten fåtallig; siste obs. var 3 ex (1k) 4/12.

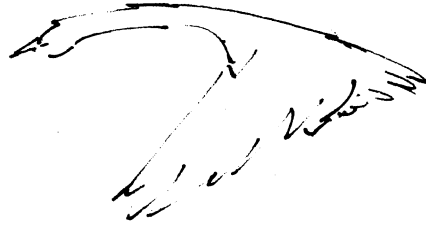
SANGSVANE *Cygnus cygnus*

Maksimalantallet på våren var ca 200 ex 19/3 og 20/3. Siste vårobs. var 5 ex 6/5. Førstenotering på høsten var 1 ex 1/10 og høyeste antall ble talt 12/11 (ca 1000 ex).

Høstsesongen utviklet seg slik:

Ungfuglprosent	23/10:	5,4
-----"	12/11:	ca 10
-----"	19/11:	10,4
-----"	26/11:	ca 10
-----"	3/12:	11,7
-----"	17/12:	11,3
-----"	24/12:	11,7

Ungfuglandelen var altså mindre denne høsten i forhold til fjorårets resultat. Hvis man forutsetter at tallene gjenspeiler den reelle reproduksjon innen sangsvanebestanden som helhet, er likevel 10-11 % tilgang trolig tilfredsstillende.

SÆDGÅS Anser fabalis

Åtte obs. Vår: 1 ex 5/4, 2 ex 6/4, 3 ex 7/4 og 3 ex 9/4.
Høst: 2 ex 9/10, 6 ex 15/10, 29/10 og 12/11.

KORTNEBBGÅS Anser brachyrhynchus

Seks obs. Vår: 220-250 ex 13/5.
Høst: 98 ex 26/9, 201 ex 29/9, ca 315 ex 30/9, 79 ex 2/10 og 1 ex 12/11. I samme periode passerte i tillegg ca 300 Anser sp., som med all sannsynlighet var kortnebbgjess.

TUNDRAGÅS Anser albifrons

Ni obs. Ett og samme individ sett flere ganger i perioden 19/4 til 26/4. Ett med sikkerhet annet individ observert 1/5.
Eneste høstobs: 2 ex 8/10
I begge tilfellene dreier det seg om den østlige underart.

GRÅGÅS Anser anser

Opptil 3 ex sammen med kanadagjess fra 28/3 til 12/11. Utenom disse ble observert noen småflokker i april og oktober med maks. antall 19 ex 1/5 og 12 ex 29/10

KANADAGÅS Branta canadensis

Høyeste antall vår: 29 ex 6/4. Høst: ca 60 ex 29/9 og 6/10

RINGGÅS Branta bernicla

To obs: 2 ex 12/9 og 13/9 som temmelig sikkert var samme individer.

GRAVAND Tadorna tadorna

Fire vårobs: 3 ex 25/4, 2 ex 27/4, 1 ex 29/4, 1 par 21/5.
På høsten jevnlig i perioden 6/9 til 15/10 med størst antall 10-15 ex 18/9.

BRUNNAKKE Anas penelope

Større antall enn vanlig på våren, da hovedtrekket foregikk i siste halvdel av april. Høyeste antall var 400-500 ex 25/4.

Små antall utover i mai og fram til 23/6.

Høsttrekket svakere enn normalt, da hovedmengden passerte rundt midten av september. Høyeste antall ca 160 ex.

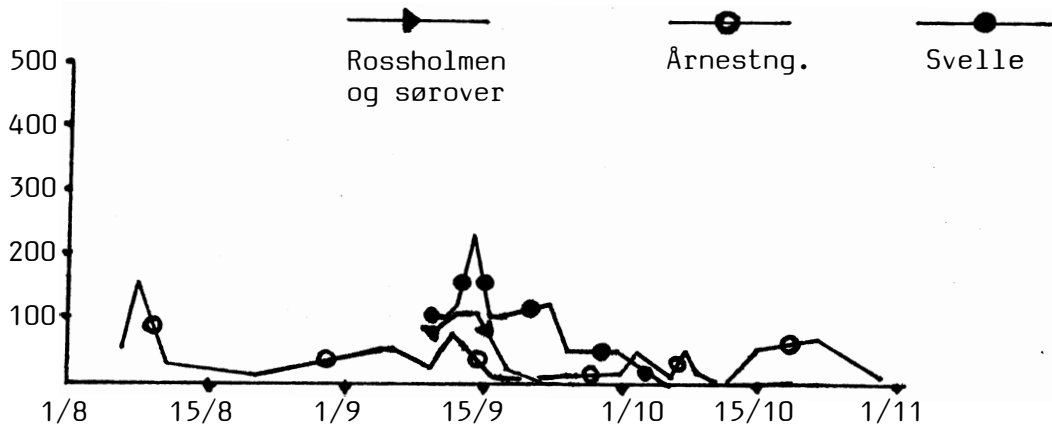
KRIKKAND Anas crecca

Vårtrekket mest intenst i slutten av april, da maksimaltallet var ca 1500 ex 26/4, altså en meget bra sesong.

Observerert i lite antall på sommeren.

Antallsmessig moderat trekk på høsten med hovedmengden medio september. Høyeste antall var ca 390 ex 14/9.

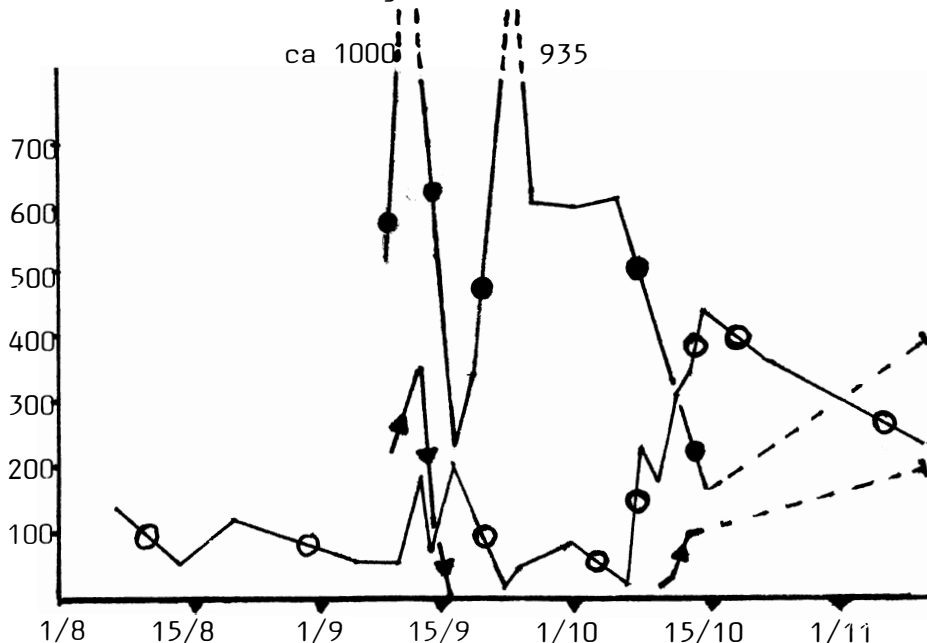
Utviklingen på høsten var som følger:

STOKKAND Anas platyrhynchos

Normalt antall på våren,

Jevnt antall hele april måned med maksimalantall på 3-400 ex 15/4.

På høsten artet trekket seg slik (maks. antall var ca 1300 ex 13/9):

STJERTAND *Anas acuta*

Sju obs: 1 par 19/4, 1 hann 23/4, 1 ex 10/9, 1 ex 13/9, 2 ex 29/9
og 3 ex 9/10 og 22/10.

KNEKKAND *Anas querquedula*

Seksten vårobs., i perioden 19/4 til 29/5 med høyeste antall 2 par 1/5
og 3 hanner 1 hunn 6/5. Forøvrig 2 ex 7/7 og 4 ex 10/9.

SKJEAND *Anas clypeata*

Seks vårobs: 1 hann 10/4, 2 hanner 28/4, 2 hanner 30/4, 2 hanner 1/5,
1 hann 7/5 og 2 hanner 18/5.

Tre høstobs: 1 ex 10/9, 4 ex 13/9 og 1 ex 30/9.

TAFFELAND *Aythya ferina*

Fem vårobs: 1 par 10/4, 5 ex 8/5, 1 hann 9/5, 13/5 og 1/6.

Fire høstobs: 4 ex 7/10, 30-35 ex 13/10, 34 ex 15/10 og 7 ex 12/11.

BERGAND *Aythya marila*

To vårobs: 2 ex 23/5 og 2 par 29/5.

Fem høstobs: 2-3 ex 2/10, 29 ex 4/10, 6 ex 8/10, 2 ex 9/10 og 2 ex 12/11.

ÆRFUGL *Somateria mollissima*

To obs: 1 ex 12/9 og 27/9.

HAVELLE *Clangula hyemalis*

En obs: 1 ex 6/11.

SVARTAND *Melanitta nigra*

Åtte obs., alle på høsten: 1 ex 16/9, 17/9 og 18/9(samme ind.), 1 ex 8/10
og 2 ex 11/10, 12/10, 13/10 og 14/10(samme ind.).

SJØORRE *Melanitta fusca*

En obs: 1 ex 27/9.

LAPPFISKAND *Mergus albellus*

En obs: 1 ex 2/4.

SILAND *Mergus serrator*

Jevnlig fra 25/4 gjennom sommeren og høsten fram til 9/10 med maks.
antall vår 25-30 ex 28/4, høst 100-150 ex 7/8.

Hekking: 1 hunn m/2 pull. 19/6 og 1 hunn m/8 pull. 6/9.

LAKSAND *Mergus merganser*

I antall på 200-300 ex fra medio mars til medio mai. Maks. antall:
300-400 ex 20/3. På høsten lå antallet mellom 100 og 300 ex gjennom
hele september og oktober med maks. antall 270-300 ex 13/10.

SIVHAUK *Circus aeruginosus*

Fem vårobs: 1 hann 30/4, 1 hunnfarget 1/5, 7/5, 14/5 og 1/6.

Fjorten høstobs: Hunnfargete enkeltindivider fra 14/8 til 19/9.

Dessuten 1 hann 7/7.

MYRHAUK Circus cyaneus

To vårobs: 1 hann 9/4 og 1 hunn 30/4.
Regelmessig fra 28/8 til 22/10 med høyeste antall 4 ex 1/10 og 2/10

HØNSEHAUK Accipiter gentilis

Seks obs: 1 hunn 25/4, 1 ex 21/8,15/9,16/9,17/9 og 3/10

MUSVÅK Buteo buteo

Ti obs, alle på våren: 1-3 ex fra 17/3 til 7/5.

FJELLVÅK Buteo lagopus

Tre obs: 2 ex 24/4, 1 ex 8/10 og 9/10

DVERGFALK Falco columbarius

Tolv obs. på våren i perioden 5/4 til 8/6, for det meste enkeltindivider.
Seks høstobs., fra 10/9 til 2/10. Enkeltindivider.

LERKEFALK Falco subbuteo

To obs: 1 ex 28/8 og 1 ex 1/10

VANDREFALK Falco peregrinus

To obs: 1 ex 6/5 og 1 ex 7/10

JERPE Bonasa bonasia

En obs: 1 ex 13/6

ORRFUGL Tetrao tetrix

En obs: 2 hanner 1 hunn 1/5 (spill)

STORFUGL Tetrao urogallus

En obs: 1 hunn 1/5 (sammen med orrfugl)

FASAN Phasianus colchicus

To obs: 1 ex 12/4 og 1 hunn 26/4

VANNRIKSE Rallus aquaticus

En obs: 1 ex 8/4

SIVHØNE Gallinula chloropus

1-2 ex fra 26/4 til 19/6, for det meste ved regulær hekkeplass.
Konstatert hekkende 7/7 (3 pull.)
Forøvrig 1 juv 29/7, 4 ex 24/9, 2 ex 1/10 og 1 ex 9/10.

SOTHØNE Fulica atra

En vårobs: 1 ex 1/4.
Ti høstobs: 1-10 ex i tiden 10/9-9/10.

TRANE Grus grus

Åtte vårobs: 33 ex passerte i perioden fra 17/4 til 7/5.
En høstobs: 1 juv 22/10.

TJELD Haematopus ostralegus

Regelmessig gjennom april, mai og juni Dessuten 1 ex 11/7 og 12/7.
Maks. antall var 15 ex 7/5. Ingen høstobs. Hekking konstatert.

AVOSETT Recurvirostra avosetta

En obs: 1 ex 28/4

DVERGLO Charadrius dubius

Fire obs: 2 ex 19/6, 3 ex 31/7, 1 ex 3/8 og 1 juv 22/10.

SANDLO Charadrius hiaticula

Åtte vårobs: 1-5 ex i perioden 9/4 til 24/5. På høsten jevnlig
fra 6/7 til 23/9 med høyeste antall 25 ex 31/7.

HEILO Pluvialis apricaria

Jevnlig fra 5/4 til 28/5 med maks. antall 75 ex 29/4 og ca 100 ex 28/5.
På høsten jevnlig fra 3/7 til 15/9 med maks. antall 30 ex 28/8. Dess-
uten 1 ex 30/9

TUNDRALO Pluvialis squatarola

Fem obs: 1 ex 31/7, 1 ex 5/9, 6 ex 16/9, 1 ex 17/9 og 1 ex 24/9.

POLARSNIFE Calidris canutus

Fem obs: 2 ex 29/7, 2 ex 31/7, 4 ex 6/8 , 1 ex 17/9 og 3 ex 24/10.

SANDLØPER Calidris alba

Tre obs: 1 ex 2/8, 2 ex 5/8 og 4 ex 6/8.

DVERGSNIPE Calidris minuta

Elleve obs., alle på høsten: 2 ex 5/8 og 6/8. Resten i perioden fra
5/9 til 1/10 med høyeste antall 20 ex 14/9.

TEMMINCKSNIFE Calidris temminckii

En obs: 1 ex 16/5.

FJÆREPLYTT Calidris maritima

En obs: 1 ex 23/5. Første gang i Nordre Øyeren.

MYRSNIPE Calidris alpina

Jevnlig fra 24/4 til 1/6 med maks. antall 6-8 ex 24/4. En obs. i juli og en i
august foruten regelmessig i tiden 5/9 til 9/10 med høyeste antall
30-40 ex 10/9.

BRUSHANE Philimachus pugnax

Regelmessig fra 27/4 til 23/6 med maks.antall 100-120 ex 11/5.
Et svakt høsttrekk. To obs. i juli, fem i august og to i september og maks.antallet var 30-40 ex 6/8 og 7/8.

ENKELTBEEKKASIN Gallinago gallinago

Jevnlig gjennom hele våren fra 7/4 med maks.antall 15-20 ex flere dager i siste halvdel av april. Foruten den normale faste bestand om sommeren, regelmessig gjennom høsten til 28/10 med maks.antall på 120-150 ex 17/9.

DOBBELTBEEKKASIN Gallinago media

En obs: 1 ex 24/9.

SVARTHALESPOVE Limosa limosa

Bare vårobs, jevnlig fra 17/4 til 7/6 med høyeste antall 7 ex 26/4.
Sannsynlig hekkeforsøk før flommen.
Ingen høstobs.

LAPPSPOVE Limosa lapponica

To obs: 2 ex 25/4 og 14 ex 27/4

SMÅSPOVE Numenius phaeopus

Jevnlig fra 25/4 til 17/5 med høyeste antall på 34 ex 30/4.
Dessuten 2-3 ex 2/7, 3 ex 3/7 og 10 ex 2/8.

STORSPOVE Numenius arquata

Første vårobs. 20/3. Deretter regelmessig fra 4/4 med maks.antall 100-150 ex 25/4. Foruten den faste hekkebestand på sommeren jevnlig på høsten fram til 18/9 med høyeste antall 6 ex 27/8. Dessuten 1 ex 3/10.

SOTSNIPE Tringa erythropus

Sju obs: 1 ex 13/5, 1-2 ex 12/6, 2 ex 19/6 og 23/6, 1 ex 21/8, 1-2 ex 6/9 og 1 ex 11/9.

RØDSTILK Tringa totanus

Regelmessig fra 18/4 og gjennom sommeren og høsten fram til 14/9. Maks.antall vår ca 150 ex 28/5, høst 20-30 ex 7/8.

GLUTTSNIPE Tringa nebularia

Regelmessig fra 17/4 gjennom sommeren og høsten fram til 17/9. Maks.antall vår 70-80 ex 7/6, høst 80-100 ex 6/8.

GRØNNSTILK Tringa glareola

1 ex 17/4 og 4 ex 26/4. Deretter seks obs. fra 15/5 til 23/5 med maks.antall 12-15 ex 18/5
Deretter 6 ex 3/7, 1 ex 3/8, 2 ex 6/8, 1 ex 7/8.

STEINVENDER Arenaria interpres

To obs: 1 ex 15/5 og 2 ex 3/8.

STORJO Stercorarius skua

To obs: 1 ex 20/9 og 1 ex 1/10

DVERGMÅKE Larus minutus

To obs: 1 juv 31/7 og 1 ex 12/9

SILDEMÅKE Larus fuscus

Fem obs: 2 ex 20/4, 2 ex 6/5, 2 ex 8/5, 1 ex 1/6 og 2 ex 31/7

POLARMÅKE Larus hyperboreus/GRØNLANDSMÅKE Larus glaucoides

En obs. av enten polar- eller grønlandsmåke 22/10

SVARTBAK Larus marinus

Stort sett regelmessig gjennom våren, sommeren og høsten med maks. antall 15-20 ex 30/6

KRYKKJE Rissa tridactyla

En obs: 1 ad 19/3 (død). Første funn i Nordre Øyeren.

ROVTERNE Sterna caspia

En obs: 1 ex 5/7

RØDNEBBTERNE Sterna paradisaea

Fem obs: 1 ex 15/5, 1-2 ex 21/5, 2 ex 19/6 og 1 ex 4/7 og 8/7

SVARTTERNE Chlidonias niger

To obs: 2 ex 21/5 og 1 ex 22/5 (samme ind.)

SKOGDUE Columba oenas

Sju vårobs., i tiden 19/3-8/5 med maks. antall 22 ex 26/4. Jevnlig fra 8/7 til 1/10 med maks. antall 4 ex 18/9

RINGDUE Columba palumbus

To trekktopper på våren. En i månedskiftet mars/april og en i slutten av april. Maks. antall var 150-200 ex 30/4. Hovedmengden på høsten passerte medio september med maks. antall 150-200 ex 19/9

HAUKUGLE Surnia ulula

Fire obs: 1 ex 27/8. Dessuten 1 ex 2/10, 3/10 og 7/10

KATTUGLE Strix aluco

To obs: 1 ex 20/3 og 1 ex 31/3

HORNUGLE Asio otus

Hekking konstatert: 1-2 juv 6/7

JORDUGLE *Asio flammeus*

Ti obs., alle på våren. I tiden 31/3 (fjærfunn) til 17/5.
Maks.antall var 3 ex 20/4

PERLEUGLE *Aegolius funereus*

En obs: 1 ex 20/3

VENDEHALS *Jynx torquilla*

Tre obs: 1 ex 16/5, 17/5 og 28/5

HVITRYGGSPETT *Dendrocopos leucotos*

Åtte obs: 1 ex 28/4, 1 ex 29/4, 1 hunn 8/5, 1 hunn + reir m/unger 28/5
og 1 hann matet utfløyen unge 5/6. Første gang konstatert som
hekkeart. Dessuten 1 ex 7/7, 1 ex 9/7 og 1 ex 3/8.

TREPIPLERKE *Anthus trivialis*

Fem obs: Alle i tiden 28/8 til 29/9 med maks.antall 5-6 ex 18/9

HEIPIPLERKE *Anthus pratensis*

Antallsmessig godt vårtrekk. Hovedmengden passerte ultimo april med
høyeste antall 500-600 ex 30/4.
Hovedtrekket på høsten foregikk medio september-primio oktober med maks.
antall 150-200 ex 1/10

GULERLE *Motacilla flava*

Hovedtrekket på våren foregikk medio-ultimo mai med maks.antall
400-500 ex 15/5, dvs uvanlig høyt denne våren.
På høsten ble større antall notert 19/8 og 20/8 med hhv. 500-600 ex
og 800-1000 ex.

VINTERERLE *Motacilla cinerea*

To obs: 2 ex 2/10 og 1 ex 3/10 (sanns. samme ind.)

NATTERGAL *Luscinia luscinia*

Nitten obs: 1-4 syngende hanner fra 19/5 til 30/6. Tydelig at arten
har kommet for å bli og er nå trolig hekkefugl i N.Ø.

BLÅSTRUPE *Luscinia svecica*

Fire obs: 1 hann 8/5, 1 ex 27/8, 1 hann 10/9 og 1 ex 11/9

RINGTROST *Turdus torquatus*

To obs: 5 ex 17/4 og 1 ex 20/4

DUETROST *Turdus viscivorus*

To obs: 1 ex 21/4 og 1 ex 26/4

GRESSHOPPESANGER Locustella naevia

En obs: 1 ex 11/6.

SIVSANGER Acrocephalus schoenobaenus

Tre obs: 1 ex 6/7, 1 ex 7/7 og 1 ex 31/7.

RØRSANGER Acrocephalus scirpaceus

På våren 1-3 ex i tiden 16/5-12/6. Dessuten 1 ex 29/7, 2-3 ex 31/7, 3 ex 3/8, 1 ex 27/8, 1 ex 28/8 og 1-2 ex 6/9.

HAUKSANGER Sylvia nisoria

En obs: 1 juv 31/7.

BØKSANGER Phylloscopus sibilatrix

Tre obs: 2-3 ex 8/5, 4 hanner 14/5 og 2 ex 26/5.

PIROL Oriolus oriolus

En obs: 1 hann 2/6. Ny art for Nordre Øyeren.

TORNSKATE Lanius collurio

Fem obs: 1 hann 18/5, 1 hann 23/5, 1 hann 1/6, 1 ex 31/7 og 1 ex 14/10.

VARSLER Lanius excubitor

Ni obs. i tiden 30/3-17/4. Dessuten 1 ex 4/7, 1 ex 7/7, 1 ex 29/10 og 1 ex 26/11. For det meste enkeltindivider.

NØTTEKRÅKE Nucifraga caryocatactes

To obs: 2 ex 20/3 og 4 ex 26/9.

KORNKRÅKE Corvus frugilegus

Sju vårobs., i tiden 29/3-23/5 med høyeste antall 3-4 ex 29/3.
En høstobs: 1 ex 3/10.

RAVN Corvus corax

Tre obs: 1 ex 19/3, 1 ex 31/3 og 18 ex 18/9.

STILLITS Carduelis carduelis

Seks obs: 1 ex 23/1, 3 ex 28/4, 1 ex 21/8, 12-15 ex 3/9, 4 ex 15/9 og 1 ex 23/9.

BERGIRISK Carduelis flavirostris

Fem obs: 1 ex 20/3, 30-40 ex 10/4, 8-10 ex 12/4, ca 30 ex 22/10 og 4-6 ex 29/10.

ROSENFINK Carpodacus erythrinus

Regelmessig i tiden 24/5-5/7 med maks. antall 7 hanner 10/6.

KJERNEBITER Coccothraustes coccothraustes

En obs: 1 ex 12/11.

LAPPSPURV *Calcarius lapponicus*

Regelmessig gjennom våren fra 17/4 til 6/5 med maks.antall 150-200 ex 21/4. På høsten ni obs., fra 5/9 til 23/9, men i atskillig mindre antall enn på våren: Maks.antall var 12-15 ex 17/9

SNØSPURV *Plectrophenax nivalis*

Bra vårtrekk med trekktopp i dagene rundt månedsskiftet mars/april. Maks.antall var 400-500 ex 31/3. Arten svært fåtallig på høsten; bare to obs. og da av enkeltindivider.

FORORD

På de neste sider presenteres på ny fredningsvedtektene for Nordre Øyeren Naturreservat (vedtatt ved kongl. res. 5/12 - 1975).

Videre følger sammendraget i den faglige utredningen som ligger til grunn for utarbeidelsen av skjøtselsplanen for reservatet. Hovedansvarlig for denne utredningen er Nils Valland og Sigmund Huse v/Institutt for Naturforvaltning, Norges Landbrukshøyskole.

Til slutt er tatt med et utdrag av selve skjøtselsplanen (vedtatt 1979), som er ment å være retningsgivende for skjøtselen av området i framtida, samt et avsnitt om forvaltningsmyndigheten.

FREDNINGSBESTEMMELSER FOR NORDRE ØYEREN NATURRESERVAT I ENEBAKK,
FET OG RÆLINGEN KOMMUNER, AKERSHUS FYLKE

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 8, jfr. § 10, er nordre del av Øyeren og Svelle med tilhørende deltalandskap og våtmarker, beliggende i Enebakk, Fet og Rælingen kommuner, Akershus fylke, ved kgl. resolusjon av 5/12-75 fredet under betegnelsen "Nordre Øyeren naturreservat".

Det fredete område er på tilsammen ca 62,6 km². Herav utgjør landarealet ca 7,5 km² og vannarealet ca 55,1 km².

II

(Her følger hvilke gnr./bnr. som reservatet berører foruten den konkrete avgrensning av reservatet. Dette tas ikke med her.)

III

Formålet med fredningen er å bevare Norges største innlandsdelta med dets varierte plante- og dyresamfunn.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Plante- og dyrelivet

1.1 Vegetasjonen på land og i vann er fredet mot all skade og ødeleggelse som ikke følger av tillatt ferdsel eller annen virksomhet nevnt under punktene 4.7-8 og 6 nedenfor.

1.2 Ville pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir, egg og unger, er fredet mot skade og ødeleggelse av enhver art. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser for jakt, herunder forby all jakt.

1.3 Nye plante- og dyrearter må ikke utsettes i området.

2. Anleggsvirksomheten m.v.

2.1 Oppføring av bygninger og anlegg, herunder veier og faste innretninger, samt legging av jordkabler er ikke tillatt. Nye luftledninger må ikke framføres over området.

2.2 Inngrep i grunnen, herunder uttak av masse, oppfylling og tørrlegging er forbudt. Henlegging av avfall er ikke tillatt.

3. Forurensninger

- 3.1 Forsøpling, ny utføring av kloakk, utslipp av giftstoffer, oljeholdige væsker, bruk av kjemiske bekjempningsmidler og lignende er ikke tillatt.
- 3.2 Gjødsling er bare tillatt på dyrket mark, slåtteland og kulturbeite.

4. Ferdsel - Fiske

- 4.1 Motorisert ferdsel til lands er forbudt.
- 4.2 I den delen av reservatet som går fra Rundsand og nordover er største tillatte hastighet for motordrevne fartøyer til vanns 5 knop.
- 4.3 Landing med luftfartøy og lavtflyging under 800 fot er forbudt i den isfrie del av året.
- 4.4 Bruk av motoriserte modellfly i den isfrie del av året og bruk av motoriserte modellbåter er ikke tillatt.
- 4.5 Det er båndtvang for hund i samsvar med bestemmelsene som ellers gjelder i dette området og i et hvert fall fra 15. mars til 15. november.
- 4.6 All ferdsel skal skje på en slik måte at dyre- og plantelivet ikke unødig skades eller forstyrres.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om ferdselen i reservatet.

- 4.7 Fiske er tillatt i den grad det ikke er i strid med bestemmelsene ovenfor eller andre bestemmelser som regulerer fiske og fiskerettigheter i området.
- 4.8 Unntatt fra forbud nevnt i pkt. 4. er ferdsel i politi-, ambulanse-, brannsløknings- eller oppsynsøyemed.

5. Unntaksbestemmelser

5.1 Landbruk

- 5.1.1 Dyrket mark, slåtteland og kulturbeite kan fortsatt nyttes til jordbruksformål. Beite kan foregå som tidligere.
- 5.1.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til grasbrenning om våren.
- 5.1.3 Det er tillatt å nytte kjemiske bekjempningsmidler i fareklasse "C" for jordbruksformål.
- 5.1.4 Grunneierne kan fjerne vegetasjon som representerer helsefare for mennesker og dyr og vertsplanter for skadeorganismer i landbruket.

- 5.1.5 I kanten av jordbruksområder kan grunneierne fjerne trær, busker og kratt som er til ulempe for jordbruksdriften og i nærheten av boliger fjerne vegetasjon som virker sjenerende på bomiljøet.
- 5.1.6 Det er tillatt å vedlikeholde eller fornye grøftenett på dyrket mark, slåtteland og kulturbeite.
- 5.1.7 Vedlikehold av eksisterende gjerder og vanningsanlegg er tillatt. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av nye gjerder og vanningsanlegg når dette ikke er i strid med verneinteressene.
- 5.1.8 Grunneierne kan til eget husbehov hogge trevirke til ved, gjerdestolper og lignende, unntatt på øyene Gjushaugsand og Kusand.

5.2 Tekniske arbeider m.v.

- 5.2.1 Fredningsbestemmelsene skal ikke være til hinder for drift og vedlikehold av:
  - a. eksisterende jernbane og veier
  - b. eksisterende kraftlinjer, og rydding av kratt under disse
  - c. brygger og båtfester. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til opparbeiding av nye båtfester
  - d. militære anlegg og transport til disse.
- 5.2.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utslipp som er godkjent av forurensningsmyndighetene i medhold av gjeldende lover og forskrifter.

5.3 Skjøtsel - Generelle unntak

- 5.3.1 Forvaltningsmyndigheten skal utarbeide en skjøtelsesplan for naturreservatet. Planen skal godkjennes av Miljøverndepartementet. Forvaltningsmyndigheten skal sørge for at tiltak i henhold til godkjent skjøtelsesplan blir utført.
- 5.3.2 Miljøverndepartementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, for vitenskapelige undersøkelser, arbeider eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i særlige tilfelle når dette ikke er i strid med formålet med naturreservatet.

V

Disse fredningsbestemmelsene forvaltes av fylkesmannen i Oslo og Akershus i samråd med Miljøverndepartementet.

UTDRAG AV UTREDNINGEN SOM LIGGER TIL GRUNN FOR SKJØTSELSPLANEN.XI SAMMENDRAGI. Nedbørsfeltet

Øyeren er regulert ved Mørkfoss, HRV ligger på 101,14 m o.h. Fra 1/12 til 1/4 tappes innsjøen vanligvis ned til 98,74 m o.h.

Øyeren har hatt store skadeflokker, de tre siste i 1934, 1966 og 1967, siste året gikk vannstanden mer enn 5 m over HRV.

Vårflommene i Glomma er store og årvisse, sommervannføringen er relativt stor, mindre og tilfeldige høstflokker oppstår og vinter-vannføringen er liten. I Leira og Nitelva kulminerer vårflommen 2-3 uker før Glomma.

Marine sedimenter og stor forurensningsbelastning i Leira og Nitelva gjør at vannet fra disse vassdrag har høyere elektrolyttinnhold og større turbiditet (høyere innhold av svevende partikler) enn Glomma-vannet. Pr. arealenhet har førstnevnte nedbørsfelter langt høyere aktivitet i jord- og skogbruk enn i Glommas øvrige nedbørsfelt. Utslipp i forbindelse med menneskelig aktivitet er også sterkt konsentrerte i Romeriksvassdragene. I Øyerens totale nedbørsfelt bor 25 % av befolkningen på 5 % av arealet, lokalisert i de sørlige områder.

II. Forurensningssituasjonen

Romeriksvassdragene befinner seg i en alvorlig forurensnings-situasjon, forårsaket av organisk stoff, plantenæringsstoffer og giftstoffer fra husholdninger, landbruk, offentlige anlegg, fabrikker og andre virksomheter. De siste 10-15 årene er tilstanden betydelig forverret.

Konsekvensene for plantelivet i vassdragene og i Nordre Øyeren er øket tilgroing med overvannsvegetasjon og destruksjon av undervanns- og kortskuddsvegetasjon. En markert konsentrasjon av næringskrevende plantearter er påvist på de mest belastede elveavsnitt.

Akutt fiskedød og reduksjon av fiskens kvalitet er også registrert.

Forskyvning av artsbalansen i retning av mer forurensnings-tolerante dyregrupper i elvevann og på bunnen har funnet sted.

Ca 1000 tonn nitrogen og ca 80 tonn fosfor løper årlig ut gjennom Nitelva over Svelle. Denne fosformengden tilsvarer ca 25 % av det som årlig tilføres hele Mjøsa. Diverse renseanlegg og overføringer til andre nedbørsfelter fjerner omtrent like mye fosfor og organisk stoff som det nå renner ut i vassdragene.

I nedbørsfeltene til Fjellhamarelva, Nitelva, Leira og Glomma nedenfor Rånåsfoss er det registrert ca 50 bedrifter og ca 60 bensinstasjoner som er aktuelle og potensielle utslippere av giftstoffer. Virksomhetene omfatter kjemiske-, galvanotekniske- og en rekke andre bedrifter som har miljøfarlige stoffer i prosessene. Kontrollen med disse virksomhetene er for tiden lite tilfredsstillende.

Målsettingen for arbeidet med å avgrense forurensningstilførslene i vassdragene som dreneres gjennom Nordre Øyeren, må være å redusere konflikten mellom eksisterende bruk av vassdragene til resipientformål (vassdragene som mottakere av diverse avfallsstoffer) og verne- og bruksinteresser som er skadelidende. Målet må være å få tilbake den vannkvaliteten som eksisterte før urbaniseringsutviklingen skjøt fart. Fem konkrete målsettinger er foreslått. For å bedre

situasjonen må det brukes store beløp til utbedringer av ledningsnett, tilkoplinger av spredt bebyggelse til renseanlegg og forbedringer av eksisterende renseanlegg. Det må også intensiveres undersøkelser over nåværene tilstand, tilførsler av forurensninger og hvilke effekter reduksjoner av forurensningene medfører. Likeledes må permanente overvåkingsrutiner for industriutslipp etableres og oljevernberedskapen styrkes. (Se fylkesmannens bemerkning pr. 13/2 1984 på side 99.)

III. Deltadannelsen

Elvevannet transporterer finmateriale på bunnen eller i suspensjon. Når vannhastigheten avtar ved elvas innløp i et basseng, minker transportkapasiteten, materialet kan sedimentere og danne delta.

Deltatilveksten er størst i deltafronten. Elveløp kan dele seg eller sideforskyve seg og avhengig av fallet i de ulike løp, samt bølgepåvirkninger, kan forholdet mellom vannføringene i løpene forrykkes. Dermed vil også sedimenttilførselen internt i deltaet forandres.

I elvesvinger er vannhastigheten (og erosjonshastigheten) normalt størst i yttersving, mens det på innsiden sedimenteres materiale. Elveløpet kan således forskyve seg i sideretning over tid.

Sedimentasjon ved høyvann (flom) danner leveer (diker) langs elvebreddene, et tydelig eksempel finnes nord på Gjushaugsand. Vegetasjonen bremser vannhastigheten og det groveste materialet blir liggende igjen som en voll langs elvekanten.

Finere materiale transporteres lenger og avsettes med minkende partikkelstørrelse i økende avstand fra elveløpet. Mellom leveene kan områdene gradvis avstenges fra kontakt med elva, det dannes laguner og restsjøer. Spesielt i elvemunningene kan det danne seg midtbanker i elveløpene og strømmen kan dele seg. Avsetninger ved høyvann vil medføre at bankene kommer over normal vannstand og høyere vegetasjon kan etablere seg og pålagringen intensiveres. Leveer vil etter hvert danne seg langs strendene og elvebanken vil anta hesteskoform etter en tid.

Vannstanden om sommeren i Øyeren var trolig lavere før reguleringen i 1862 og kart fra 1817 viser at det nåværende Svelle var et sammenhengende landområde. Forandringene i Glommas delta må karakteriseres som omfattende.

Tidligere gikk det et elveløp i innerkant av nåværende Jørholmen og munnet ut i Monsrudvika.

Generelt er øyene "dradd" nedstrøms og arealutvidelsene er store.

Fautøya har mistet Viholmen, som i begynnelsen av forrige århundre strakk seg like opp til Merkjas utløp. Fra 1875 til 1956 er ca 290 da erodert bort og det er pålagret ca 415 da.

På Rælingsøya/Årnestangen er det forsvunnet 120 da totaltilveksten er på 635 da i samme tidsrom. Totalt har landarealet øket ca 123 prosent i Glommas delta i perioden 1875-1956. Nydannelser i denne tiden er Storsand og Bukkesand/Nr. 4, samt utvidelser eller sammenmeltinger på samtlige øvrige øyer og halvøyer.

Av hensyn til formålet med fredningen, der deltaprocessene også er inkludert, vil en gå mot forbygningsarbeider i deltaet. Usikkerhetsmomenter forbundet med slike inngrep og kostnadsnivået, er heller ikke momenter som taler for omfattende sikringsarbeider mot erosjon.

IV_ Flora og vegetasjon

Det er funnet 308 plantearter i reservatet. Vann- og strandvegetasjon er imidlertid relativt artsfattig. Unge øyer i deltaet har færre arter enn eldre, likeledes slike som årlig brennes og beites. De delene av reservatet som har grunnlendt fastmark, har høyest artsantall. Fem av artene i Nordre Øyeren er sjeldne i landsmålestokk, enten som art eller som egne plantesamfunn. Deltaets beliggenhet gjør at det østlige/sørøstlige floraelement kommer inn og en har 20 arter som må regnes til dette.

Det er påfallende at det i Nordre Øyeren bare finnes spredte småkolonier av storvokste sumpplanter. Utbredelsen av mandelpil viser lokaliteter der ustabil pionervegetasjon koloniserer elvesedimenter.

Materiale som fraktes med elvevannet, avsettes og danner elvebanker og grunner. Tilgroinger på disse skjer ved at undervannsarter etablerer seg, en får øket sedimentasjon, oppgrunning og kolonisering av sumpplanter som også har plantedeler over vann. Et senere stadium av tilgroingen karakteriseres ved at overvannsartene dominerer og at fuktengsplanter og senere sumpskog invaderer.

Hastigheten av tilgroingene er delvis styrt av mengden av næringsalter i vannet (forurensninger). Deler av Svelle og Merkja har i de siste 20 årene hatt en markert tilgroing med undervanns- og overvannsplanter.

I deltaområdet har en kontinuerlige rekker av alders- og suksesjonsstadier i plantesamfunnene. Det naturlige forløpet i treslagsfordelingen, er at mandelpil på sedimentbankene utkonkurreres av Salix-arter og gråor. Et mulig sluttstadium er en gråor/heggeskog, kanskje vil gran være klimakstreslaget. Overleiringer med elvetransportert finsand/silt kan gi et lavlandsbjørk og furustadium. Om tidligere kultivert mark legges brakk, vil en få Salix- og gråorinvasjon og et mulig sluttstadium vil være som ovenfor. Er marka pløyd, vil innslaget av lavlandsbjørk være markert.

Fuktgradienten gir seg utslag i tydelige sonasjoner (soneinndelt) i strand- og engvegetasjonen. Når gradienten er liten, blir sonene brede. Renkolonier oppstår som belter langs strendene.

Undervannsvegetasjonen består av samfunn der hjertetjønnaks, tusenblad og storvasssoleie dominerer i ulike kombinasjoner. På noe grunnere områder vokser undervannsartene sammen med flyteblad- eller overvannsarter som flotgras, kjempepiggnopp og pilblad. Det kan dannes meget tette og frodige plantesamfunn i vann.

Overvannsvegetasjon finnes i strandsonene, delvis ut i vann. Vegetasjonsenheter som tilhører denne gruppen er velutviklede og danner ofte brede belter, opp til 150 m i rolige, langgrunne laguner. Sonasonene er best utviklet i de ytre delene av Glommas delta. En har ytterst en elvesnelle-sone, innenfor en høystarrsone, der kvasstarr og nordlandstarr dominerer. I begge disse plantesosiologiske enhetene er ofte innblandingen av arter som mannosøtegras, sølvbunke, vasshøymol og selsnepe betydelig. Ved elvebankene i innløpet til Svelle, er vegetasjonen preget av liten artsstabilitet, og mosaikker med kortskuddsvegetasjon og næringskrevende forannevnte overvanns- og sumpplanter danner en interessant og svært dynamisk tilgroingslokalitet.

På sedimentbanker i Glommas delte er utskilt en egen pionervegetasjonsenhet.

Kortskuddsvegetasjon finnes på strandpartier med leire, utenfor helofyttbeltet der dette ikke går ut i vannet. Samfunnet er mosaikkstrukturert. Tørrest vokser evjesoleie, vassreverumpe og krypkvein og lenger ut i vannet nålesivaks, firling, korsevjeblom og vasshår. Andre arter er sylblad, evjebrodd, knereverumpe, mykt brasmegrass og vassgro.

Engvegetasjonen i Glommas delta er mer ensartet, artsfattig og har gjennomgående mindre næringskrevende arter enn i områdene rundt Svelle, et forhold som trolig må tilskrives de jordbunns-fysiske og -kjemiske forhold.

Rundt Svelle er arter som myrrapp, strandrøyr, myrmaure, myrhatt, gulldusk og mjødurt vanligere enn i Glommas delta, der vassrøyrkvein dominerer i fuktenga. På intermediærfuktige engsamfunn i deltat er engkvein, tepperot, blåtopp og vanlig bjørnemose dominerende arter.

Fuktengene i Nordre Øyeren har stor utbredelse og variasjonsrikdom.

På fukteng der slått og beite har opphørt, får en sekundær-suksesjoner igang, særlig av diverse Salix-arter (gråselje, selje, istervier, øyrevier og svartvier) og gråor. Høyden og tettheten på busksjiktet varierer noe, og viser aldersforskjeller i suksesjonene.

Reservatet har lite barskog, kun noe furuskog på tørrere mark i utkanten av reservatgrensene, samt på en overleiringslokalitet nord på Gjushaugsand. Utbredelsen av lavlandsbjørk viser samtidig forekomster av leveer i deltaet.

Skogsamfunn med gråor og Salix-arter der lavlandsbjørk også går inn, finnes også ofte der tidligere pløyd mark er forlatt. Krattutforminger av gråor og Salix-arter finnes som en brem ut mot vannet på aktive sedimentbanker eller på nydannede øyer, og enkelte steder er mandelpil hovedtreslag, dette samfunnet har meget begrenset utbredelse i Norge.

De egentlige gråor/heggeskogene har et rikt feltsjikt av store urter og bregner, sløke, mjødurt, strutseving og skogburkne.

Gråor/heggeskogen på Kusand/Nr. 3 er yngre, mer bregnerik og har mindre utviklet busksjikt enn tilsvarende bestand på Gjushaugsand. Dette har mer hegg og et velutviklet busksjikt og har struktur som urskog. Disse to gråor/heggeskogene er mer næringsrike enn noen andre inventerte skogsbestander av samme type i Norge.

Det er i skjøtelsesplanen tatt sikte på å bevare et tverrsnitt av alle reservatets vegetasjonstyper og suksesjonsforløp på velutviklede og sammenhengende felter.

En har prioritert i alt 11 områder.

V. Fuglefaunaen

Nordre Øyeren er en meget viktig lokalitet for trekkende og overvintrende vannfugler, både i nasjonal og internasjonal målestokk. Området har en sentral beliggenhet i den østlige trekkruta gjennom Norge.

Antall arter observert i området, sammenholdt med kvantitative tall for forekomsten av de ulike artene, viser at området er mellom de fremste trekklokalitetene i vårt land. Bare i noen få andre lokaliteter er tilsvarende eller flere arter observert. I Nordre Øyeren er observert 223 arter (pr. 31/12 1983 er 234 arter observert. NØF.), ellers er det observert opp i mot 250 arter enkelte andre steder.

7 av artene er direkte truet med utryddelse, 15 av artene er sårbare og 12 er sjeldne.

Nordre Øyerens betydning for hekkefugler er imidlertid mindre enn for trekkfugler, spesielt for andefugler, riksefugler og lappedykkere, noe som må sees i sammenheng med sparsom utbredelse av storvokste helofytter og muligens også ferdsel.

Det er kun to arter av andefugler som hekker, av vadefugler er det åtte, deriblant den noe sjeldne svarthalespoven, videre 4 måke- og ternearter. På Rundsand og Møkkøya og Karte er det hekkekolonier, på Rundsand ruget over 300 par hettemåke i 1976.

I reservatet hekker 2 duearter, tårnseiler, isfugl (1975) og 5 spettearter. Spurvefuglene er representert med 49 arter, og flere av disse har meget store bestander i reservatet.

Fugletakseringer i gråor-heggeskogene viser at territoriettheten trolig er høyere enn i tilsvarende tidligere norske undersøkelser, og er blant de høyeste som er registrert i Nord-Europa.

Totalt har det i Nordre Øyeren hekket 72 arter i de senere år.

På vårtrekket er det de siste årene observert i alt 77 arter vannfugler av ordenene lommer, lappedykkere, pelikan-, storke-, ande-, trane-, vade-, og måkefugler, dessuten er det registrert 75 ulike spurvefuglarter, 17 rovfugl/ugler og 18 arter av andre ordener. Totalt er det registrert 187 arter om våren de siste årene.

Med enkelte unntak passerer endene deltaet gjennomgående tidligere (ultimo mars - primo mai) enn vadefuglene (ultimo april - medio mai). Tallrikest av endene er stokkand, krikand og brunnakke, kvinand og laksand.

De tallrike vaderne om våren er vipe, myrsnipe, brushane og enkeltbekkasin.

Oppholdsstedene for de flestefuglene er mer spredt om våren enn på høsttrekket. For de tidligst ankomne vil issituasjonen for en stor del bestemme lokaliseringen. Senere vil issmeltingen og vannstanden i Øyeren være avgjørende faktorer for hvor tilgjengelige leire- og mudderbanker finnes. Både Svelle, Snekkervika og områdene sør for øyene er imidlertid viktige beite- og hvileområder om våren.

Om høsten er det i senere tid registrert hele 78 arter av vannfugler av forannevnte ordener, i tillegg kommer 18 rovfugler/uglearter, 72 spurvefuglarter og 16 arter som tilhører andre ordener, tilsammen 184 arter.

Høsttrekket starter opp allerede i slutten av juli. Hovedtrekket hos de fleste vaderne skjer i august/september, tallrikest er stort sett de samme som om våren. Andefuglene har generelt lengre periode i reservatet enn vaderne, like fra august til desember for enkelte arters vedkommende. Dykkendene ankommer vanligvis noe seinere enn gressendene. Av og til kan en ha større og mindre gåseflokker, som raster i reservatet, oftest i oktober. De første sangsvanene ankommer i begynnelsen av oktober og antallet øker sterkt i tiden som følger. Sangsvanene trekker bort i den perioden av vinteren da reservatet er helt islagt, isforholdene bestemmer trolig både antall og lokalisering midtvinters. Når isen går opp, kommer svanene tilbake og oppholder seg i isråkene til de trekker nordover i mars/april.

De viktigste områdene for sangsvane om høsten er i gruntvannsområdet ved Årnestangen/Rundsand, og i Rossholmenbukta, ellers blir hele området sør for de oversjøiske delene av deltaet mer eller mindre benyttet til hvile og beiting.

Vind og bølger fører til at svanene trekker opp under land i deltaet. Normalt trekker svanene imidlertid senhøstes utover i området sør for disse øyene og halvøyene, og på vårvinteren er de lokalisert til åpne råker i isen i de samme områder.

Generelt er det slik at vadefuglene på høsten befinner seg fra og med strandlinja og innover, og andefuglene og andre fra og med strandlinja og utover, gressendene gjerne i tilknytning til vannvegetasjon.

Gressendene er for det meste lokalisert nær overvannsvegetasjon omkring laguner eller i områder med tette enger av over- og undervannsvegetasjon. Spesielt høy tetthet av gressender finnes normalt i den vegetasjonskilen som strekker seg fra Tuentangen og midt ned i Svelle.

Gåseflokker er oftest lokalisert på Årnestangen og sentralt på Fautøya.

Dykkendene har spredt utbredelse, de befinner seg oftest på dypere vann i elveløpene.

Vadefuglenes hovedutbredelse er på åpne, minerogene strender med kortvokst, glissen vegetasjon og på fuktenger. De viktigste områdene er strandpartiene rundt Tuentangen, på Årnestangen og rundt lagunene i deltaet.

VI. Annet høyere dyreliv

Med sine 23 fiskearter og muligens 2 niøyearter er Øyeren en av de mest artsrike innsjøer i Norge. Noen av artene har store bestander i innsjøen.

Svelle har en rik fiskebestand og har sammen med Snekkervika høyest artsmangfold. 85 % av fangstene her er mort, flire, laue og bråse. Mindre, vegetasjonsrike laguner har færre arter, og her utgjør mort (80,5 %), vederbuk og abbor hoveddelen av fangstene.

Fiskene foretar nærings- og gytevandringer og Svelle, Nitelva og Leira har stor betydning som gyte- og oppvekstområder. Yngelen er knyttet til sump- og/eller undervannsvegetasjonen.

Vekstforholdene er meget gode og fiskeartene abbor, gjedde og gjørs kan oppnå anselige vekter.

Forurensningene kan medføre skadevirkninger på fiskepopulasjonene. Akutt giftvirkning ved utslipp har forekommet og akkumulering av tungmetaller er i fiskekjøtt likedan. Enn videre vil muligens forurensningene medføre øket fiskeproduksjon dersom ikke visse (ukjente) toleransegrenser overskrides. Reduksjon av utslippene og bedre kontroll og overvåking er foreslått.

I Nordre Øyeren er observert minst 18 pattedyrarter. Grevling har flere hi i reservatet og rev er vanlig forekommende. Av hjortedyrene er rådyr noe vanligere enn elg. Begge disse artene er hyppigst å påtreffe på øyer og tanger med tett trevegetasjon. Individuer av disse artene hører høyst sannsynlig til større populasjoner i skog- og kulturlandskapet omkring reservatet. Både elg og rådyr er observert svømmende over elveløpene. Tette kratt gir godt skjul for disse dyrene og yppig gress- og urtevegetasjon frambyr ypperlige beitemuligheter. Salix-vegetasjonen på gjenvoksende slåttmarker er ideelle vinterbeiter for elg. En må vente at disse dyrene vil dra nytte av en eventuell gjenvoksing på enkelte områder.

I reservatet er det til nå registrert 6 arter av amfibier og krypdyr.

VII. LANDBRUKET

Produktiviteten til fuktengene i Nordre Øyeren er hovedårsaken til den sterke jordbruksutnyttelsen gjennom lang tid. Eiendomsforholdene er kompliserte og både særeier og ulike sameieformer er representert.

Området ble tidligere mest brukt til grasproduksjon og beite, mindre til fulldyrket mark. Eksempelvis var det på Tuentangen/Tuenstranda, Jørholmen og Årnestangen i 1937 bare 40 da dyrket mark mot ca 900 da i 1976.

Arealet med dyrket mark i 1947 var bare ca 16 % av arealet i 1976 og 1956-arealet bare ca 50 %.

Slåtteearealet var stabilt til i femtiårene, da skjedde en radikal nedgang. Storfeholdet kulminerte i 1939 og sank sterkt like til i 1959.

Både beite- og slåttebruk i deltaet ble sterkt redusert og en tiltakende gjenvoksing har funnet sted på fuktengene. Løvskogen i deltaet ble utnyttet vesentlig som ved, hogsten foregikk som plukk- eller dimensjonshogst. Anslag over tilvekst og avvirkning viser at skogen trolig ble noe underavvirket før krigen. Arealene med skog har stort sett vært uforandret siden tredeårene. På Kusand/Nr. 3 ble det hogd gråor til knott under krigen og skogsbestandet er ungt og jevnaldret, i stor kontrast til den tilsvarende gråor/heggeskogen på Gjushaugsand. Denne er trolig plukkhogd og har en meget interessant, urskoglignende struktur.

De åpne arealene hadde tidligere preg av å være intensivt utnyttet, slåttemarkene og beitene hadde kortvokst gressvegetasjon.

I 1976 var over 25 % av landarealet dyrket mark (vesentlig kornproduksjon), slått og beite utgjorde henholdsvis 5,2 og 9,3 %. Det er mest dyrket mark på de landfaste delene av reservatet.

Kornavlingene er meget gode og havreavkastningen kan være nesten opp til det doble av gjennomsnittet for Akershus. Slåttene ble utført i slutten av juli og graset blir tørket på bakken, slåtteearealet utgjør ca 400 da. Beite skjer idag bare på Storsand, Årnes, Tuentangen, Øya og ved Fetta, tilsammen ca 700 da. Beitedyr er både hester, kviger og sauer.

Brenning om våren har vært utført de senere år for å bremse jengroingen med Salix-vegetasjon og for å få bedre og tidligere vekst på beitemark om våren.

Imidlertid har brannene ikke alltid vært kontrollert og store skader på trevegetasjonen har oppstått.

Dyrkingsinteressen i Nordre Øyeren er betydelig, både fordi jorda er lett dyrkbar og gir god avkastning. Flomfaren har riktignok bremsset på oppdyrkingen av tidligere slåtte- og beitemark, men flomsikringsarbeider kan tenkes å forandre denne situasjonen.

Det er utført beregninger over potensiell dyrkingsjord i reservatet, på arealer som har tilsvarende vegetasjonstyper som til nå er dyrket opp (alle eksklusive fukteng og helofyttvegetasjonen), men områder i offentlig eie er utelatt. Tilsammen er det 980 da dyrkbar jord i reservatet. Av dette har en ikke villet motsette seg oppdyrking på snaut halvparten, 442 da. De øvrige områder har så høy botanisk eller landskapsmessig verneverdi at de ikke må dyrkes opp, av hensyn til formålet med fredningen.

VIII. Friluftsliv - rekreasjon

Mønsteret i friluftslivet er undersøkt ved intervju av båtforeningsmedlemmer i Skedsmo og Rælingen og ved registreringer i deltaet. På bakgrunn av opplysninger er antatt antall småbåter som bruker Nordre Øyeren ca 550, og fra 14 % av disse ble utfylte intervjueskjemaer mottatt. De fleste som benytter reservatet, bor i de omkringliggende kommuner, en mindre gruppe er utenbygdsboende (især Oslo)

Reservatet er mest besøkt i perioden juni-august, da ca 95 % av båtfolket drar på turer i området. I Mai og september besøker omtrent 60 % av båtforeningsmedlemmene reservatet, i mars, april og oktober er tallene 20-25 %.

I juni-august er ca 9-16 % på vannet hver dag og mellom 50 og 60 % hver Weeknd.

I denne perioden har en sannsynligvis i gjennomsnitt pr. måned ca 12900 besøksdager, hvorav weekendbesøk og besøk hver dag fordeler seg omtrent likt. På lørdager og søndager har en således omtrent 880 besøksdager hver dag, noe som tellinger i reservatet synes å bekrefte.

Registreringer av båtfart har vist at mellom 60 og 70 % av båtene ikke respekterer 5-knops fartsgrense og at 4-7 % kjører med over 20 knops fart. Over 30 % har heller ikke påsatt registreringsmerke.

De fleste båtforeningsmedlemmer benytter naturligvis båt både til og i reservatet, men en mindre gruppe ferdes også til fots. Over 70 % av båtene har utenbordsmotor og omtrent fjerdedelen er snekker.

Båttrafikkrutene følger elveløpet til Nitelva og Glommas hovedløp og langs begge sider av Øyeren sør for øyene. Det er stor trafikk over til Gans- og Blesavika. I den østligste delen av deltaet går båtene oftest i Jørholmen/Kusandråka.

De viktigste ilandstignings- og badeplasser er Gansvika, Blesavika, Storsand og Gjushaugsand, men en rekke andre plasser er også benyttet.

Båtfolkets besøksmotiver er sammensatt av avslapping, naturopplevelse, fiske og bading. Snau 30 % har fugleiattagelse som grunn.

Abbor, gjedde og gjørs er de mest ettertraktede fiskearter. Et klart flertall ville ha nåværende eller mindre båthastighet nord for Rundsand.

Bare ca tredjeparten av båtfolket var etter undersøkelsen imot restriksjoner på ferdsel på sårbare områder i reservatet i hekke- og trekktiden.

Over 60 % av de intervjuede så positivt på jaktforbudet.

Turer til fots i reservatet skjer hovedsaklig på Årnestangen og Jørholmen, mest på førstnevnte. Vår og høst, i fuglenes trekkperiode, har området hyppigst besøk av fugleinteresserte. Disse besøkene skjer hovedsaklig på Årnestangen og Tuentangen og er noe hyppigere om våren enn om høsten. Det største antall av slike besøkende var over 50 personer på Årnestangen 31/10-76 (i sammenheng med det eksepsjonelt rike fuglelivet denne høsten. NØF), som er over dobbelt så mye som det vanlige i weekendene.

Når en har store og trolig økende ferdsel, samtidig med store flokker av trekkfugler, må en vente at konsekvensene for sistnevnte er merkbar. Båttrafikken forstyrrer mest fuglenes beiteområder på Svelle, noe også i området ved Årnestangen/Rundsand, dette viser iakttagelser.

Ferdsel på land av fugleinteresserte eller andre forstyrrer fuglene både på Tuentangen og Årnestangen, de trekker unna og når det gjentatte ganger kommer puljer av forstyrrere, kan de beste beite- og hvileområdene tømmes for fugler.

Løoe hunder er observert jage fugleflokker.

Ilandstigning og opphold på områder med høy tetthet av hekkefugler, eksempelvis Rundsand, har negativ innflytelse på artenes hekkesuksess.

Det synes å være behov for å kanalisere ferdselen både til vanns og på land i de områdene som har de høyeste konsentrasjonene og mest varierte fugleliv både i hekke- og trekktiden.

Når en iverksetter restriksjoner på ferdselen, er det i første rekke for å sikre fuglenes livsfunksjoner og at de skal få dekket sine behov under energikrevende trekk- og overvintringsperioder.

Men samtidig vil et rikt og variert fugleliv være en kvalitet som beriker naturopplevelsen for menneskene som bruker området

Ferdselsløse soner på de viktigste lokalitetene i deler av året, vil få små konsekvenser for majoriteten av båtfolket p.g.a. adkomstmulighetene til vanns.

På land vil en søke å kombinere sonene med tilrettelegginger (fugletårn), for å øke besøkskapasiteten uten samtidig å øke forstyrrelsene.

Tilrettelegginger som reservatsenter, turstier, informasjonstavler, opparbeidede rasteplasser, søppeltømming og toaletter er tiltak som må sees i sammenheng med restriksjonene.

Rælingen kommune har planer om en promenadevei langs Svelles vestsida og en slik vei vil ikke ha negativ innflytelse på verneverdiene om det ikke medfører økt aktivitet på vannet utenfor.

En anser flere båthavner på strekningen mellom Åmottangen og Nordby bruk å være i strid med fredningens formål, dette ut i fra kjennskap til fuglenes utbredelse i reservatet.

Fet og Skedsmos planer for utbygging av Søndre Bjaner er hittil bare delvis gjennomført.

De gjenværende tiltak for tilretteleggelse av friluftsliv er forenlige med fredningens formål bortsett fra to. Anlegg av badedam og båthavn vil forstyrre og ødelegge naturmiljøet. Badedammen vil rasere en viktig lokalitet som viser noe av deltaets fluvialgeomorfologiske historie.

IX. Jakt

Nordre Øyeren er en klassisk jaktlokalitet. De siste årene før fredningen ble det felt ca 100 ender og 100-150 bekkasiner årlig og dette er ca 1 % av andejaktutbyttet i Norge. Over 76 % var stokkand og krikkand.

Tellingene av fuglefaunaen i perioder med og uten jakt avslører imidlertid at jakt trolig er hovedgrunnen til at den jaktfrie perioden har flere observerte arter og individer. Til tross for at tellingene i perioden med jakt er sparsomme, er forskjellene så store at forstyrrelse fra jakt vanskelig kan bortforklares. Med sammenlignbart antall av observasjonsbesøk på Årnestangen, har perioden med jakt 1971-1973 bare 38 % av totalt artsantall i 1976 av vann- og rovfugler.

Det synes som om vadefugler og gjess er de mest følsomme artsgrupper, men også antall andearter økte med 60 % etter at jaktforbudet ble innført (1976-1978. NØF). Også individantallet økte merkbart i samme periode og observasjonsturer uten å se fugler forekom bare før fredningen ble iverksatt. At jaktforstyrrelse medfører reduksjon i individantall er beskrevet også på danske jaktlokaliteter. Stort jakttrykk på enkelte dager har ført til over 75 % nedgang i antall individer for stokkand og krikkand og myrsnipe antallet i et annet område sank med 70 % på jaktdager.

Undersøkelser i Danmark, England, Latvia og Tyskland har vist at jaktforstyrrelse fører til at fuglene trekker bort og samler seg i fredete soner eller områder. Store deler av bestandene kan finnes innen disse.

I Danmark er gressendenes muligheter for å benytte landet som en viktig rasteplass avhengig av at de viktigste lokalitetene fredes mot jakt.

Alle fuglearter som benytter et våtmarksområde, blir påvirket av jakt, ikke bare viltartene.

Fuglenes beiting kan bli forstyrret og mulighetene for energiopptak kan bli vesentlig redusert. Dette kan få negative følger for gjennomføringen av trekking og overlevingsevnen under overvintring. Fuglene kan bli tvunget til underoptimale rasteplasser og overvintringslokaliteter med økende dødelighet som følge. Siden formålet med fredningen bl.a. er at områdets potensielle muligheter og funksjoner for samtlige trekkfugler skal kunne utnyttes maksimalt, er jakt uforenlig med formålet.

I Nordre Øyeren er det dokumentert skutt en rekke fredete arter, sangsvane, spurvehauk, myrhauk, tårnfalk, hornugle og jordugle.

Mulighetene for avskyting både av disse og en rekke andre arter er tilstede, arter som er fredete, sjeldne, sårbare eller truet med utryddelse. Det er derfor betenklig å tillate jakt.

Fuglenes forekomst og utbredelse i reservatet på høsttrekket tilsier ikke at en kan inn for en tids- eller områdebegrenset jakt.

Dokumenterte forhold ved jaktutøvelsen, de sikkerhetsmessige og sosiale sider ved jakt i et så beferdet og tett bebodd område er også momenter som trekker i retning av jaktforbud.

Det burde være like viktig å frede de viktigste raste- og overvintringslokalitetene som å la fuglene være fredet i hekketiden.

Det internasjonale ansvar for å sikre et nett av fredete rastelokaliteter for trekkfugler og antagelsen om at jaktinteressene i en større region har positiv nytte av fredning mot jakt i Nordre Øyeren, tilsier også at nåværende jaktforbud opprettholdes.

Jakt på pattedyr i reservatet er heller ikke å anbefale, da høsting av disse viltarter like gjerne kan skje utenfor grensene.

X. _ Skjøtselsmetoder på landarealene _

Dette og slått har innflytelse på hvilke arter som bruker fukteng under hekking og i trekktiden. De ulike arter responderer forskjellig på skjøtselsmetodene, noen er avhengige av skjøtselen, andre blir begunstiget og atter andre blir negativt influert.

De positive effekter er at enkelte fuglearters næringsdyr får bedre miljøforhold, at de blir mer tilgjengelige eller at fugleartenes krav til et åpent hekkeområde blir tilfredsstillt.

Det er i første rekke enkelte vadefuglarter som slått og beite har positiv effekt for, mens derimot enkelte andefuglarter, toppdykker, riksefugler og noen sangere virker det motsatt på.

Fuglefaunaen har større mangfold på ubeita enn beita mark, men er høyest i områder med stor strukturell variasjon (fuktighetsforhold, tetthet og høyde på vegetasjonen).

Denne variasjonen kan en oppnå ved å skape mosaikker der beitede og/eller grashøstede områder veksler med områder uten disse skjøtselsmetodene.

Undersøkelser tyder på at slått fukteng har høyere hekketetthet av enkelte vadefuglarter enn beita.

Noen arter vil bli tilgodesett ved beite som fremmer tuedannelse, andre vil bli begunstiget av slått. For at hele området skal romme flest mulig arter, må en anvende begge metodene på ulike delområder.

For at fuktengene skal produsere årvisse grasavlinger, må de tilføres gjødselstoffer. Det er gjort undersøkelser over handelsgjødselens effekter på hekkefuglfaunaen som både vise positive og negative virkninger på tettheten av rugende fugler. En lett gjødsling synes å ha hatt positive virkninger på et område som ellers ville blitt næringsutarmet, undersøkelsen stammer fra Nederland.

Storfe og hester er å anbefale som beitedyr, imidlertid vil hester forårsake mindre tuedannelser enn storfe, p.g.a. ulik beiteselektivitet.

Tidspunktet for beiteslipp bør være etter fuglenes hekkesesong p.g.a. faren for tramp på egg og kyllinger og bør således ikke skje før St.Hans. Beitingen bør holde på så lenge som mulig om høsten for å få en jevn og effektiv avbeiting. Beitebelegget må stå i forhold til produksjonen av gras og i Nordre Øyeren bør det være 1,5-2,0 storfe eller hester pr. ha.

Kalver og andre førstegangsbeitere bør ikke benyttes p.g.a. faren for mage-/tarminfeksjoner. Storfe er utsatt for å bli infisert med den store leverrikte, som forårsaker nedsatt vekst og leverkassering ved slakting. Smittefaren avhenger av at allerede infiserte dyr sprer smitten på beite og stort beitetrykk øker også faren. En kan

imidlertid avparasittere dyrene før beiteslipp og redusere storfebelegget ved også å benytte hester på samme område, disse har ikke felles snylttere og derved kan en opprettholde ønsket beitebelegg.

Obligatorisk avparasittering etter beiteavslutning burde kunne redusere leveriktespredning ved et eventuelt leiebeite i Nordre Øyeren.

Dyras selektive beiting vil endre balansen mellom plantene på beitemarka.

Beitesvake planter vil elimineres og beitesterke får bedre miljøforhold, likeledes vil nye arter kunne invadere.

Beitingen vil holde vegetasjonen i et ungt stadium av suksisjon, en vil få mer gras og mindre urter. Utseendemessig vil fuktenga bli endret i retning homogent og kortvokst vegetasjonsdekke.

Stoffproduksjonen vil minke ved beiting, men voksetiden vil øke.

Jordstrukturen kan bli endret ved beite og tuedannelser vil oppstå på de fuktigste partier. Dreneringen av jorda vil bli dårligere ved sterk tuedannelse.

Brenning av dødt plantemateriale er en skjøtselsmetode som er benyttet i en viss utstrekning i våtmarksområder. Oftest er formålet å bryte opp tette takrørskoger for å jordbearbeide eller beite områdene med tanke på å restaurere tidligere fuglerike områder.

Svale branner er tatt i bruk på fukteng, en brenner med vinden og bare deler av fjorårsvegetasjonen brennes.

Brenninga bør aldri skje etter 15. april av hensyn til fuglelivet.

Virkningene av brenning på jordbunnsfauna og andre overvintrende evertebrater er omstridt, men lite kjent i fukteng.

Undersøkelser av noen insektgrupper på noe tørrere mark tyder på at ubrent mark hadde rikere forekomster enn brent mark.

I Nordre Øyeren har brenningen resultert i at til dels betydelige løvskogarealer er ødelagt av brann, især på Storsand.

Fylkesmannens bemerkning pr. 13/2 1984:

I tilknytning til avsnittet om forurensningssituasjonen bemerker fylkesmannen at de fem ovennevnte målsettinger i stor grad er gjennomført og har gitt resultater både med hensyn til forurensningstilførselen og til kunnskapen om de ulike kildene.

Det er merket en svak bedring av forholdene i Øyeren de siste årene. Dette skyldes i første rekke den omfattende utbyggingen av kommunale kloakkrensaneanlegg. Mye arbeid står imidlertid fortsatt igjen med sanering av gamle ledninger. Resultater fra vassdragsovervåkingen viser at tilførselen av nitrogen og fosfor fra Nitelva er redusert til omlag halvparten av de ovennevnte tallene.

Plantenæringsstoffer, vesentlig i form av fosfor, er den største forurensningskomponenten, og overvåkingen har vist at det vesentlige bidraget kommer fra jordbruket. Arbeidet med å få redusert forurensningene herfra vil stå sentralt i det videre arbeidet i Øyeren nedbørsfelt.

Forurensede utslipp fra industri og annen virksomhet har i liten grad påvirket Øyeren og kontrollapparatet for slike utslipp er bedret ved at kommunene har fått et større ansvar.

UTDRAG AV SKJØTSELSPLANEN

FORMÅLET MED SKJØTSELEN AV OMRÅDET

Det generelle utgangspunkt for skjøtselen av området er selve formålet med fredningen, som er "å bevare Norges største innlandsdelta med dets varierte plante- og dyresamfunn".

Innenfor rammen av formålet med fredningen og gjeldende bestemmelser, kan en dele skjøtselsoppgavene i tre grupper:

1. Tilrettelegging og regulering av landbruksmessig utnyttning av området.
2. "Restaurering" av påvirkede forekomster som en ønsker bevart i en bestemt tilstand.
3. Vedlikehold av verneverdige forekomster som er betinget av kulturpåvirkning (eks. beite og slått).

Følgende skal, i samsvar med fredningsbestemmelsene, være retningsgivende for framtidig påvirkning og bruk av området:

- I - Områdets deltaprosesser skal forløpe uhindret og alle land- og overflateformer som viser deltaets geomorfologiske historie, skal forbli intakt.
  - Alle naturlige og kulturpåvirkede plantesamfunn og suksesjonstrinn skal være intakt over større sammenhengende områder.
  - Områdets naturlige betingelser for pattedyr, fugler og virvelløse dyr skal opprettholdes
  - Forholdene skal legges til rette for flest mulig hekkende fuglearter. De våtmarkstilknyttede artene skal ha høy prioritet.
  - Områdets kvalitet skal sikres for trekkende fugler generelt og for vannfugler som oppholder seg for fødesøk, myting, trekk og overvintring spesielt.
- II - Bruken av området til landbruksformål, rekreasjon, undervisning og forskning skal tilgodeses så langt mulig innenfor den rammen fredningsbestemmelsene gir.

AREALUTNYTTING PÅ LANDBRUKSAREALENE

Ifølge fredningsbestemmelsene pkt. IV, 5.1 er det tillatt å drive eksisterende dyrkamark, beiter og slåtteland som tidligere. Grasbrenning kan utføres etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Høgst av trevirke til husbehov er tillatt med unntak av øyene Gjushaugsand og Kusand.

Skjøtselsplanen omfatter en rekke tiltak som dels er i samsvar med dagens bruk av området, men som også dels krever nye tiltak. I de tilfeller der nåværende bruk fortsetter (eks. beite eller

slått), skjer skjøtselen gjennom eierens bruk av området. Dersom gjenopptaking av f.eks. beite og slått ikke er hensiktsmessig sett fra grunneierens side, vil i tilfelle forvaltningsmyndigheten ha rett til å sørge for at det blir gjort dersom det er nødvendig ut fra fredningens formål. Alle andre skjøtselsoppgaver og forvaltningsoppgaver som er nevnt i skjøtselsplanen og i fredningsbestemmelsene og som ikke er knyttet til utøvelse av landbruksnæring, er det opp til naturvernmyndigheten å ta seg av. Dette kan f.eks. gjelde fjerning av buskvegetasjon og rydding av rekved og skrot for å holde naturreservatet i en ønskelig stand. Grunneierne vil bli holdt orientert om tiltakene og kan delta i skjøtselsarbeider mot godtgjørelse dersom de ønsker det.

Slått og beite er ifølge fredningsbestemmelsene tillatt på områder som har vært brukt til dette tidligere. I beskrivelsen av skjøtselen er det foretatt en prioritering mellom hva som er ønskelig av slått og beite og de ulike områdene. Dette er gjort ut fra en naturfaglig vurdering, men det er også lagt vekt på arrondering av parsellene og gjerdehold mot arealer med kornproduksjon. En grunneier som ønsker å foreta slått istedet for beite som primært foreslått (eller omvendt), kan gjøre det.

Når det gjelder ønsker om nydyrking, har en søkt å tilgodese disse i størst mulig utstrekning, selv om dette ikke er forutsatt i fredningsbestemmelsene. Hovedformålet har vært å sikre variasjonsrikdommen og tilstrekkelig arealer av ulike vegetasjonstyper og dyrebiotoper. I den grad det ikke er vesentlig konflikt mellom dyrking og verneinteressene, har en gått inn for at egnede arealer kan fulldyrkes. Ca 450 dekar er frigitt til nydyrking. Sammen med tidligere fulldyrket areal og områder der det foregår beite og slått, utgjør jordbruksarealene ca 45% av samlet landareal i reservatet. I tillegg til dette kommer betydelige arealer som foreslås gjenopptatt til beite og/eller beite. På arealer som ikke inngår i ordinær gårdsdrift, har forvaltningsmyndigheten ansvar for jevnlig fjerning av skrot og rekved.

NÆRMERE RETNINGSLINJER FOR LANDBRUKSAREALENE

Retningslinjene er gitt med hjemmel i fredningsbestemmelsene og er en utdypning og presisering av disse.

1. Plantevernmidler

Ifølge fredningsbestemmelsene pkt. IV 5.1.3 kan det nyttes kjemiske bekjempningsmidler i fareklasse "C". I tillegg til dette gir departementet herved dispensasjon for bruk av preparater inneholdende dimethoat for bekjempelse av bladlus. Forvaltningsmyndigheten vil kunne dispensere for bruk av andre bekjempningsmidler enn disse.

Under alle omstendigheter må følgende regler for bruken av kjemiske preparater følges (gitt av Landbruksdepartementets Gift-nemnd i juni 1976):

1. Det må utvises omtanke og forsiktighet ved tilberedning av sprøytevæske.
2. Sprøytingen må foretas på en slik måte og under . . . værforhold

som fører til minst mulig avdrift.

3. Rester av sprøytevæske og vann benyttet til rengjøring av sprøyteutstyr, må ikke slåes ut på steder hvor det kan føre til forurensing.
4. Tomemballasje uskadeliggjøres eller tas hånd om på en forsvarlig måte.

Brukere av plantevernmidler i naturreservatets nærmeste omgivelser må utvise forsiktighet. Det vises forøvrig til Lov og forskrifter om plantevernmidler m.v.

2. Gjødsling

Gjødsling er tillatt på dyrka mark, slåtteland og kulturbeite, jfr. fredningsbestemmelsene pkt. IV,3.2.

Utelagring og/eller spredning av gjødsel må skje i samsvar med forskrifter til lov om vannforurensninger.

3. Nydyrking

Departementet finner å kunne gi dispensasjon for nydyrking på ca 450 dekar hvor dette i følge fredningsbestemmelsene ellers er forbudt. Dyrkingsplanene skal forelegges forvaltningsmyndigheten for kontroll av at dyrkingen vil skje i samsvar med skjøtselsplanen.

Omdisponering av andre arealer til fulldyrking vil ikke bli tillatt.

Nydyrking må under ingen omstendighet medføre skade på omkringstående vegetasjon. Dette betyr at hogstavfall, røtter og torv/jord ikke kan deponeres utenfor det området som oppdyrkes, men må legges i ranker eller hauger inne på feltet og brennes der. Eventuelle dyrkingsstein kan deponeres i utkanten av dyrkingsfeltene i samråd med forvaltningsmyndigheten. Grøfting av nydyrka arealer er tillatt, jfr. forøvrig fredningsbestemmelsene pkt. IV, 5.1.6.

4. Slått

Slått vil være en passende bruksform på en del områder.

Forvaltningsmyndigheten kan sørge for at høy som ikke brukes til for, samles og brennes på et egnet sted i samråd med grunneierne. På noen av områdene som nå ikke blir slått årlig i den regulære gårdsdrift, kan graset ligge igjen på bakken. På slåtteområder som ikke inngår i den ordinære gårdsdrift årlig, kan forvaltningsmyndigheten etter avtale med de berørte grunneiere organisere en leieslått el.l. Høyet, eller verdien av høyet, tilfaller grunneierne.

5. Beite

Det årlige beite kan skje med storfe eller hester som nå, eller med sauer i den grad grunneierne ønsker det.

Overflatedyrking er tillatt i samsvar med vanlig bruk av beiteområdene.

På de områder der grunneierne ikke sjøl har nok beitedyr eller beite ikke finner sted, kan forvaltningsmyndigheten etter avtale med grunneierne organisere leiebeite.

6. Brenning

Brenning kan skje etter godkjennelse av forvaltningsmyndigheten. Brenning må ikke skje så seint på våren at det vil være til skade for fuglelivet.

Brenningen må bare utføres som sval brann, dvs. med vinden. Bare tørr fjorårsvegetasjon må brennes, ikke markas strøsjikt. Brenningen skal være kontrollert, slik at flammene ikke brer seg inn i skogbestand. Kravene til brannlovens 26 (29.mai 1970) og forskrifter til denne må under alle omstendigheter følges.

7. Hogst og rydding

Ordinære vedhogster der dette i følge fredningsbestemmelsene er tillatt, bør helst utføres som plukkhogster, slik at ikke større sammenhengende områder blir snauhogd. Det er ønskelig at hogst skjer etter samråd med forvaltningsmyndigheten så langt det er mulig.

Fjerning av busker på områder som skal ha permanent slått, bør fortrinnsvis skje manuelt og utføres slik at vegetasjonen i feltsjiktet ikke ødelegges. Buskene som ryddes bort bør tørkes og brennes på et egnet sted. På områder der rydding og fjerning av døde trær og busker m.v. ikke foretas av grunneier, kan forvaltningsmyndigheten ordne med dette etter avtale med grunneier.

(Den påfølgende beskrivelse av skjøtselen på hvert enkelt skjøtselområde (i alt 43), er ikke tatt med her.)

SKJØTSELSPLANENS GJENNOMFØRING

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for at skjøtselsplanen gjennomføres. Utgiftene i forbindelse med gjennomføringen dekkes av Miljødepartementet på grunnlag av årlige budsjettforslag. Forvaltningsmyndigheten sender hvert årsskifte rapport til Naturverninspektøren for Sør-Norge om arbeider som er gjennomført.

Skjøtselsplanen for Nordre Øyeren naturreservat er godkjent av Miljøverndepartementet 22. juni 1979.

FORVALTNINGSMYNDIGHET

Som nevnt i fredningsbestemmelsene pkt. V er forvaltningen av bestemmelsene lagt til fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Det er ansatt en oppsynsmann på heltid i reservatet. Hans navn er Gunnar Anderssen,
adr. St. Sunnivasgt. 17, 2000 Lillestrøm.
tlf. privat 71 47 77,
mobiltlf. ombord på oppsynsbåten 09/41 69 82.

Eventuelle spørsmål om reservatet kan rettes til ham eller til Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen,
adr. H.Heyerdahlsgt. 1, Oslo.
Postadresse: Boks 8111 Dep., Oslo 1.
Tlf. 42 90 85.

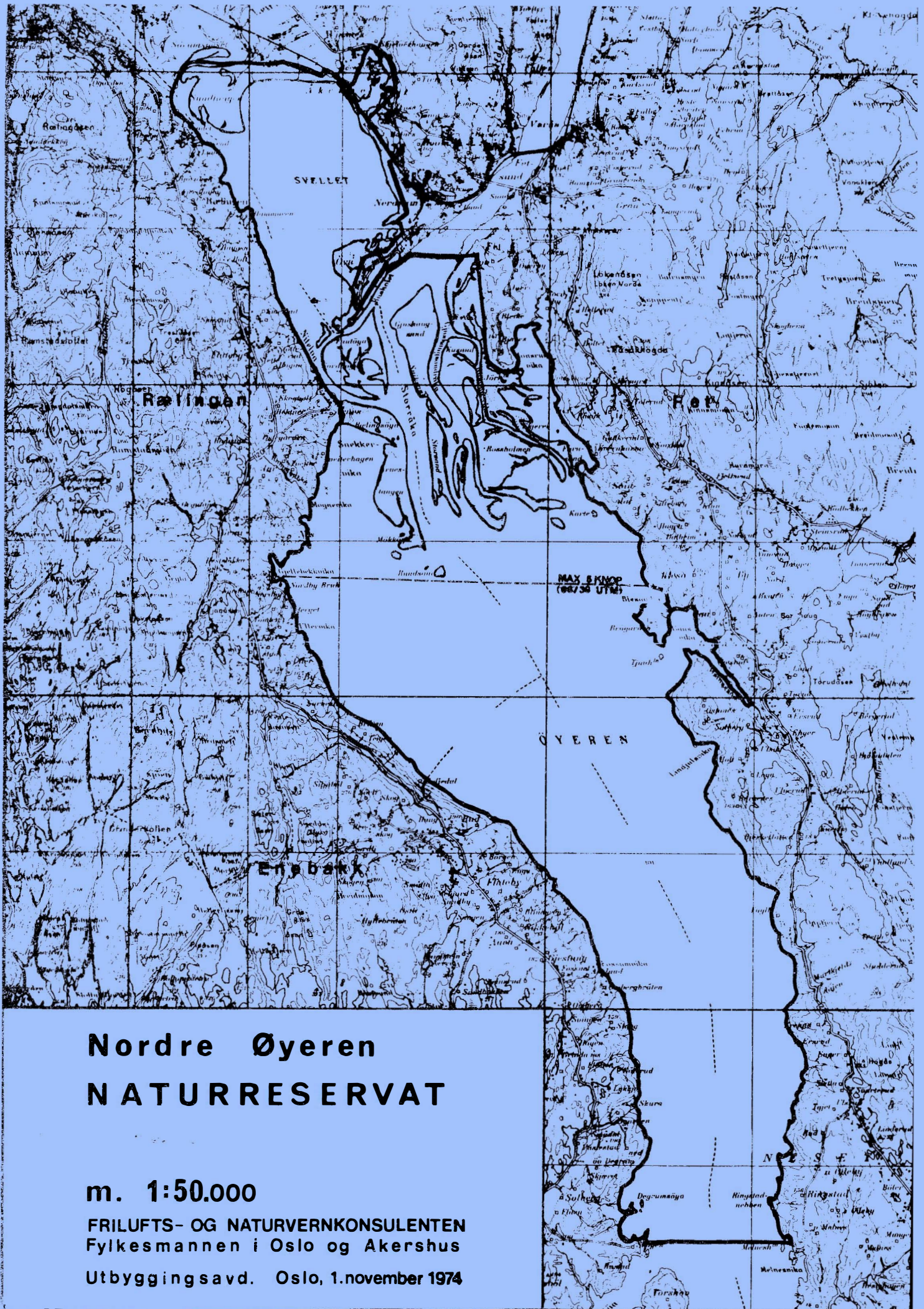
NORDRE ØYEREN FUGLESTASJONS MEDLEMMER:

ROLF EGIL ANDERSEN
GEIR ANDERSSEN
ANITA ASPELUND
TROND ASPELUND
METTE BERG
RUNE CHRISTENSEN
HARALD GJERDE
JOHN MORTEN HØGGERG
NINKA DALGAARD NIELSEN
STEEN DALGAARD NIELSEN
EVEN KNUTSEN
YNGVE KVEBÆK
BJØRN EINAR SAKSEID
PER KRISTIAN STOKKE
PER OLE SYVERTSEN
ØIVIND SYVERTSEN

STASJONENS ADRESSE:

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON
POSTBOKS 34
2014 BLYSTADLIA

RAPPORTEN KAN BESTILLES MOT KR. 30,- OVER POST-
GIROKONTO 3993789. MERK BLANKETTEN "RAPPORT".

Nordre Øyeren NATURRESERVAT

m. 1:50.000

FRILUFTS- OG NATURVERNKONSULENTEN
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Utbyggingsavd. Oslo, 1. november 1974